

Itota Codito ingantedö ante Mäadoco nänö watapæ ante yewæmongainta

Wäö önömæca ponte apæneca
ëñënanipa

(Mäateo 3.1-12; Odoca 3.1-
9,15-17; Wäö 1.19-28)

1 ¹Ponguingä, ante nani Codito
angaingä inongä inte Wængongui
Wengä Itota ingantedö ante botö
Mäadocobo watapæ ante yewæmömopa.

²Doyedë iñömö Wængongui
beyæ apænedinque, Codito ingante
Wængongui iimaï angäimpa, ante Itaiya
wodi yewæmongacäimpa.

“Taadö bitö goquïnö waa
wëwaquingä, ante bai cædinque
botö,

Botö beyæ në gode änongä ingante
da godömo täno beyænte gocä ate
bitö ayæ gocæbiimpa, ämopa.

³Önömæca iñömö adocanque ogæ
tedete aa pecæcäimpa.

Tömengä iñömö, ‘Awënë nänö
ponguïnö ante minitö tee
moncate bai cædinque,
taadö töinö pïnonte bai cædäni,’
ante aa pecä ëñengäimpa,”

⁴Ante Itaiya wodi nänö në angaingä
inongä inte Wäö nïowo önömæca
pöninque æpænë guidongantapa.
Mänömaï cædinque tömengä mänïñömö
pönäni inänite apænedinque, Minitö,
Idæwaa wënæ wënæ cæte awædö, ante
ocæ ëmænte Wængongui gämænö
pöninque æpænë guicæminimpa.

Mänömaï cæminä adinque Wængongui
minütö cædinö ante në panguënengä
incæte piinämaï inte nïimpo cæcæcäimpa.

⁵Ante Wäö mänömaï apæneyongante

Oodeabæ tömäo quëwënäni Eedotadë
quëwënäni tömänäni tömengä weca pö
pö bee tente ëñëninque, Näwangä ämipa.
Bitö ä bai ëñënämaï cæte quëwëmöni
inte idæwaa wënæ wënæ cæte awædö,
ante wædäni ëñëninque Wäö Oododänö
æpænë guidongä guidänitapa.

⁶Wäö iñömö weocoo ante cämeyo
ocaguincoo nonte badöincoo mongænte
adobai pacadeyænta ante æmontai
badonte encadeyænongäimpa. Tömengä
cængui ante nïawäique cænte tömengä
bequi ante guïñëmænque ade bete në
quëwënongäimpa. ⁷Iimaï ante apæneca
ëñënanitapa. “Iñcayæ ate në Ponguingä
guiquënë tömengä täi ëmongä
ëwocadongä inte nanguï cæcä ingampa.
Botö guiquënë wædämo pönä inömo
inte tömengä awæncata eyepæ imopa
godö nï cæquimoo. ⁸Botö önönque
æpænë guidömo guimäimpa. Tömengä
wæætë da pönongä ate Wængongui
Täiyæ Waëmö Önöwoca pö guicä
ëwocacæminimpa,” ante Wäö mänïñedë
apænegacäimpa.

Itota æpænë guicampa

(Mäateo 3.13-17; Odoca 3.21-22)

⁹Ininque Gadideabæ Näatadeta
quëwente Itota mänïñedë pongä adinque
Wäö Oododänö æpænë tömengä ingante
guidongä guicantapa. ¹⁰Ininque æpænë
guidingä inte do ää ta gongæninque
Itota æmö ayongä öönæ gä godonte bayö
equemö wææ bai Wængongui Täiyæ
Waëmö Önöwoca incæ tömengä wææ
guicä acantapa. ¹¹Ayæ ëñëñongante,
“Bitö botö Wëmi inömi inte në botö

waadebi imipa, ate tobopa,” ante
öönædē inō apæneceä ēñengacäimpa.

**Itota incæ wænæ wænæ cæcæcäimpa,
ante wænæ cæcampa**
(*Mäateo 4.1-11; Odoca 4.1-13*)

¹²Mäniñedē Itota ingante Wængonguī
Önōwoca incæ, Æibawē, äñinque
önömæca mäicä äicantapa. ¹³Æi
quëwëninge wantæpiyæ coadenta
ëönæ önömæca quëwëñongante wænæ
awënë Tatäna pöninque, Wænæ wænæ
cæcæcäimpa, ante Itota ingante
cædongäimpa. Ayæ Itota mänōmäi
babæidi quëwëñömō quëwëñongante
Wængonguī tömengä anquedoidi inänite
da pönongä pöninque tömënäni tömengä
beyæ pönō waa cægadänimpa.

**Itota Gadideabæ pöninque tæcæ mä
cæcampa**
(*Mäateo 4.12-17; Odoca 4.14-15*)

¹⁴Mänōmäi cæte ate ayæ awënë odeye
Edode dobæ Wäö ingante tee mönecä
ate mäniñedē Gadideabæ pöninque
Itota mä Wængonguī nänō waa pöni
cægainō ante iimäi ante apænegacäimpa.
¹⁵“Ponguingä, ante dodäni näni
angäiñedē botō Wængonguī Awënë
Odeyebo inōmo inte ñowo iinque bayedē
do pómopa, ante apænebo ēñeedäni.
Minitō wænæ wænæ mini cædimämo
wido cædinque waa pöni botō
apænedinō mini ēñenō ante pönëedäni,”
ante Itota angacäimpa.

**Në gæyæ dadöwënäni inänite Itota aa
pecampa**
(*Mäateo 4.18-22; Odoca 5.1-11*)

¹⁶Ayæ mäniī pöninque Itota gäwapæ
Gadideapæ yæwedeca gote cægonte
ayongä Timönō tönō ÆEntade tömengä
tönñacä inate acantapa. Në gæyæ
dadöwëna inöna inte tömëna dicamöñæ
æpænē wo guitodonte dadöwëna
acantapa. ¹⁷Tömëna inate Itota,
—Inäna, botō miñæ edæ tee empo
pöeda, ämopa. Në dadonte ænte pömīna
inte botō weca pönöminate botō pönō
cæbo ate minatō wæætē nē apænemīna

badinque waodäni inänite nē ænte
pömīna bacæminäimpa, angantapa.
¹⁸Angä ēñëninge tömëna dicamöñæ do
ëmō cæte godinque Itota miñæ edæ tee
empo wadæ godatapa.

¹⁹Itota iñömō godömenque gote
ayongä Tebedeo wëna Tantiago
tönō Wäö adobaī wipodē dicamöñæ
tadömoncöna acantapa. ²⁰Adinque Itota
do, Botō miñæ pöeda, angä ēñëninge
tömëna Ao äñinque wæmpocä ingante
wæætē, Mæmpo ēñëmi, änatapa. Bitō
nempo wipo ëmō cæte gomönapa,
äñinque adodaque wæmpocä ingante
ëmō cæte Itota miñæ wadæ godatapa.

**Itota angä ëñente wænæ incæ tao
gopa**
(*Odoca 4.31-37*)

²¹Ayæ tömënäni quëwëñömō
Capënaömo mämongä pönänitapa.
Oodeoidi guëmanguiönæ bayonte Itota
iñömō Wængonguī apæneceä näni ëñente
yewæmongainta ate näni odömöincönē
do pō guiidinque odömonte apæneceä
ëñëñänitapa. ²²Ëñëñönäni tömengä
nämä tæi piñëninge nē angä inongä
inte nö odömonte apæneceä ëñente
wædinque tömënäni, Wadäni nē
wææ odömönäni guiquënë mänōmäi
odömonte apænedäni ëñëmongaa.
Itotaque nämä nē ëñente entawënongä
inte nö pöni odömonte apæneceä
ëñëmönipa, ante wædänitapa. ²³Ayæ
wænæ wentamō ëwocacä inte nē
quëwengä mäniñedē tömënäni
odömöincönē a ongöninge iñontobæ
yedæ ante apæneceantapa.

²⁴—Bitō Itota Näatadeta quëwëni
inte quänante mönatō weca pömii.
Mönatō imönate edæ ämäwo wido
cæcæte ante wabänō pömitawo. Bitō
æmömido imii, ante botō do atabopa.
Bitō Wængonguī Tæiyæ Wæmō Wëmi
inömi imipa, ante edæ do ëñëmopa.

²⁵Ante tedeyongante Itota tömengä
ingante wææ äñinque,
—Apocænē quëwenguënë tedewë.
Wacä baönē quëwëñömi inte edæ tao
gobäwe.

²⁶Angä ēñēninqe wēnæ nē wentamō ēwocacā iñōmō waocā ingante quidi quidi māo tæ gotodō go wææñongante, Yæ yæ, āninqe dobæ tao gotapa.

²⁷Itota angä wēnæ tao gocā adinque tōmānāni guiñente wædinque nāni caboque wæatedō wæætē dededinque, —Īngä iñōmō quīnō bai ante cæcā. Tōmengä nē angä inongä inte edæ mā pōni odōmonte apæneccampa. Edæ wēnæidi nē wentamō ēwocadāni inānite tōmengä angä ēñente cædānīpa, ante awædō.

²⁸Ante pōnente wædinque tōmēnāni, Itota mānōmai cæccampa, ante dededinque Gadideabæ tōmāo quēwēnāni inānite māo gode ä gode ä cædāni do ēñengadānīpa.

Pegodo nānōogä wānā ingante Itota cæcā gancaē bacā

(Mäateo 8.14-15; Odoca 4.38-39)

²⁹Mānīi Itota oodeoidi odōmōincōnē ongōninqe iinque odōmonte apæneccā ate tōmēnāni tao godinque Tantiago tōnō Wāō mīñæ godinque Timōnō tōnō Æntade oncōnē go guidānitapa.

³⁰Go guiyōnānite wadāni, Timōnō nānōogængä wānā daicawo gawænte mōimoga oñongampa, ānāni. ³¹Ēñente wædinque Itota tōmengä weca go gongæñinque pædæ wææmpote bæi ongonte tōō æmængä ate tōmengä ængæ ganticantapa. Ayæ gancaē badinque tōmengä wæætē tōmēnāni beyæ cæcantapa.

Daicawo gawæñāni inānite Itota cæcā waa badānīpa

(Mäateo 8.16-17; Odoca 4.40-41)

³²Mānīōnæ gāwadecæ pōni nænque wēmō bayō wadāni daicawo gawæñāni inānite wēnæ inte quēwēnāni inānite tōmānāni inānite Itota weca ænte pōnānitapa. ³³Ayæ māniñōmō quēwēnāni tōmānāni adoyōmō pōninqe odemō goto gongæñānitapa. ³⁴Ayæ quiēmē beyæ wēnæ wēnæ inte wædāni adinque Itota nanguī ināni inānite godō cæcā waa badānitapa. Ayæ wēnæidi

nanguī ināni inānite wido cædinque Itota, Botō æbodō imoo, ante nē adīmīni inte tededāmai imæwedāni, ante tōmēnāni inānite wææ angacāimpa.

Itota oodeoidi odōmōincōnē go guidinqe apæneccampa

(Odoca 4.42-44)

³⁵Ayæ tæcæ oque pōnente wēmō iñonte ængæ gantidinque Itota oncodo tao gote gomonga önōmæca godinque Wængonguī ingante apæneccantapa.

³⁶Apæneyongante Timōnōidi, Ædōnō gocāi, ante tee empo tee empo gote, ³⁷adinque,

—Dæ āmi wædinque tōmānāni bitō imite ante diqui diqui minānīpa cæbii.

³⁸Ante āñōnānite Itota wæætē,

—Mōnō wayōmō gocæimpa. Eyequeī nāni quēwēñōmō nāni quēwēñōmō māo botō apænebo ēñencædānīpa, ante cæcæte ante tate pontabopa.

³⁹Ante nē āningä inte Gadideabæ tōmāo godinque oodeoidi odōmōincōnē go guīi go guīi cædinque Wængonguī nānō apænedō ante Itota apæneccā ēñengadānīpa. Ayæ wēnæidi inānite wido cæcā gogadānīpa.

Nē baadingä ingante Itota wadæ caacampa

(Mäateo 8.1-4; Odoca 5.12-16)

⁴⁰Ayæ wacā cōwē baate ēñawengä inongä inte Itota weca ponte da guicapodinque,

—Bitō Ao āmi inte wadæ caabi iininqe botō do waintai baabaīmopa.

⁴¹Āñongante Itota tōmengä tōnō guēa wæwente bai nanguī pōngängä inte pædæ wææmpo gampo caadinque,

—Ao āmopa. Bitō waintai baacæbiimpa.

⁴²Angä iininqe ñōmæintai nānō ēñadintai dæ baadinque tōmengä waintai edæ do baacantapa. ⁴³Itota edæ tōmengä ingante do da godōninqe nanguī angantapa.

⁴⁴—Ēñēmi. Botō æbānō cæboo, ante edæ wadāni inānite māo apænedāmai imāwe. Wæætē, Nāwangä impa, ante

acädänimpa, ante cædinque bitö, Wængongui qui, ante nē godongä weca töingä godinque waintai bitö baadintai odömömi ædæmö acæcäimpa. Ayæ Möitee wodi wææ ante nänö angaincoo bai ænte pöningue bitö waintai bitö baadi beyæ ante edæ, Wængongui qui, äningue nē godongä ingante pædæ godömi æncæcäimpa, ante Itota nē baadingä ingante nangui angantapa.

⁴⁵Angä incæte nē baadingä wæætē wadæ godinque ëñänämaï inte gode ä gode ä cædinque edæ, Itota wadæ caacä waintai baaboï aedäni, ante mäo tedecä ëñänänitapa. Mänömaï ëñänämaï cæcä beyænque Itota, Tömänäni weca nōwo ædö cæte edonque goquimoo, ante wædinque nänënë gote önömæca gomonga cægongantapa. Incæte tömengä weca æmænö quëwänäni æmænö quëwänäni cöwë pö pö cægadänimpa.

Nē cömäingä ingante Itota angä dao dao gocampa

(Mäateo 9.1-8; Odoca 5.17-26)

2 ¹Ayæ täönæ quëwëningue ocæ ëmænte Capënaömö pongä adinque wadäni, Itota oncönë ponte ongongampa.

²Ante tededäni wædinque nanguï inäni acæ pönäni oncönë eyede pöni guidinque odemö inca tömäo wææ ongönänitapa. Mänömaï tömäo goto ongönäni inänite tömengä Wængongui nänö apænedö ante apæneccä.

³Ëñëñönäni wadäni tönö godongämæ pöningue mengäa go mengäa inäni inca cömäingä nänö möimpataa æmætæ æmætæ bæi ongonte næænte pönänitapa.

⁴Ponte ayönäni wadäni Itota weca eyede pöni goto ongönäni adinque nē ænte mämö pöninäni inömo, Ædö cæte guiquiï. Ante wædinque oncömäa inö æidämæ mäi æidinque Itota önönæca inö epæ cädäni ompite gongæñö tömänäni cömäingä möimpataa bæi ongöningue tömengä ingante Itota weca edæ pædæ wæænönäni. ⁵Wæænte ongongä adinque, Tömänäni æbänö wede pönente cädänipa, ante adinque Itota cömäingä ingante,

—Botö wëmi wædämaï ie. Wënæ wënæ bitö cædimämo ante bitö nōwo nïmpo cæte quëwencæbiimpa.

⁶Ante apæneccä ëñëningue nē wææ odömönäni guiquënë pancadäniya godämæ tä contate ongöningue nämäneque pönente tededinque, ⁷“Quimæ änewëë. Inga inömo Wængongui ingampa diyæ mänömaï cæquiringä. Edæ babæ ancædö. Waomö wënæ wënæ mönö cædimämo ante Wængonguinque nē nïmpo cæcä ingampa.” ⁸Ante mïmönoque pönëñönäni Itota tömänäni nänï pönëwënö ante önöwënenque do ëñente bai pönëningue edæ,

—Minitö quimæ mänömaïno ante pönëwëminii.

⁹“Botö nē cömäingä nänö wënæ wënæ cædimämo ante nïmpo cæbo quëwencæcäimpa,” ante botö Wængongui bai ämo ëñëningue mïnitö guiquënë, Wængongui ingampa diyæ mänömaï cæquiringä, ante pönëminipa. Wæætē edæ, “Ængæ gantidinque möimpata äningue dao dao gocæcäimpa,” ante botö Wængongui bai ämo iningue mïnitö adobai, Wængongui ingampa diyæ mänömaï cæquiringä, ante pönëminï imaïminipa, ante awædö. Inæmpa mänömaïno ante pönëminï iningue mïnitö edæ æbänö cæquënëmo imo äminii. ¹⁰Incæte botö Waobo ëñagaimo inte inguipoga quëwëningue waomïni mïni wënæ wënæ cædimämo ante nē ämo inte nïmpo cæbopa, ante mïnitö edæ ëñencæminipa, ante botö iïmaï cæbopa.

Äningue edæ nē cömäingä ingante edæ,

¹¹—Bitö imite ämo ëñëe. Ængæ gantidinque bitö möimpata topo cæte äningue edæ tömëmi oncönë næænte goe.

¹²Angä ëñëningue cömäingä iningä inca edæ tömänäni ayönäni ængæ gantidinque möimpata topo cæte nææ nææ tao gocä adänitapa. Dao dao gocä adinque tömänäni, Æbänö cæcäi, ante ëñänämaï inte guïñente wædinque,

—Wēēnēnedē mänōmaī cædāni
atamōniyaa. Nōwo iñōmō mā pōni cæcā
amōnīpa, ante pōnēninque, Wængongui
bitō nāō ēmōmi inte waa pōni cæbi
amōnīpa, ante watapæ apænēgadānimpa.

**Debii ingante Itota angā tee empote
gocampa**

(Mäateo 9.9-13; Odoca 5.27-32)

¹³Itota wæætē adodō gāwapæ wedeca
gocantapa. Ayæ nanguī iñāni adoyōmō
pō pō cædāni adinque tōmengā
tōmēnāni inānite odōmōte apænecā
ēñēnānitapa. ¹⁴Ayæ godōmenque
cægonte ayongā Adepeo wengā Debii
iñōmō, Odōmāno awēnē qui bacæimpa,
ante godonte æinta nāni æincōnē awēnē
beyæ æncæte ante ongongā adinque
Itota tōmengā ingante,

—Botō miñæ pōe.

Angā ēñēninque Debii edæ ængæ
gantidinque tōmengā miñæ wadæ edæ
gocantapa.

¹⁵Ayæ ate Itotaidi Debii oncōnē pō
guiite cængōñōnāni odōmāno awēnē
beyæ nē æwēnāni tōnō nē ēñēnāmaī
cædāni tōnō nanguī iñāni adoyōmō pō
guiite godongāmæ cænānitapa. Edæ
tæiyænāni tōmengā miñæ nē godāni
inōnānimpa. ¹⁶Paditeoidi inōnāni inte
nē odōmōnāni guiquēnē ponte ayōnāni
nē ēñēnāmaī iñāni tōnō awēnē beyæ nē
æwēnāni tōnō Itota godongāmæ cængā
adinque tōmēnāni tōmengā miñæ nē
godāni inānite änānitapa.

—Odōmāno awēnē beyæ nē æwēnāni
tōnō wadāni nē ēñēnāmaī cædāni tōnō
Itota quīmæ godongāmæ cæwengāā.

¹⁷Åñōnāni Itota wæætē tōmēnāni
inānite,

—Nē waa ingā guiquēnē, Cæbi waa
baboe, änāmaī ingampa. Nē wēnæ
wēnæ ingā guiquēnē dotodo ingante
do, Cæbi waa baboe, ante aa pecampa.
Pancadāniya, Nāmā incæ nō entawēmo
imopa, ante nē änāni inānite adinque
botō nē dotodo bai adobaī iñōmo
inte tōmēnāni inānite aa pedāmaī
incæboimpa. Wadāni guiquēnē, Nāmā
wēnæ wēnæ cæbo imopa, ante nē

änāni guiquēnē, Wængongui gāmānō
poncædānimpa, ante botō tōmēnāni
inānite aa pecæ pontabopa, ante Itota
apænēgacāimpa.

**Ee ate cænāmaī ingæimpa, ante nē
änāni**

(Mäateo 9.14-17; Odoca 5.33-39)

¹⁸Wāō miñæ nē godāni tōnō Paditeoidi
tōnō māniñedē Wængongui beyæ ante
ee ate cænāmaī inōnānimpa. Inique
wadāni Itota weca pōninque änānitapa.

—Wāō miñæ nē godāni tōnō Paditeoidi
miñæ nē godāni tōnō tōmēnānique,
Wængongui beyæ, ante ee ate cænāmaī
inānipa. Bitō miñæ nē godāni guiquēnē
quīnante Wængongui beyæ ante
cædāmaī iñāni inte do cænāni.

¹⁹Änāni ēñēninque Itota wæætē,

—Onguīñængā nē monguingā nānō
wente ænte nē pōnāni bai inōnāni inte
botō miñæ nē godāni iñōmō ædō cæte
wæwente bai cænāmaī inguīnāni.

Edæ botō tōnō watapæ quēwēnāni
inte tōmēnāni ædō cæte wæwente bai
cænāmaī inguīnāni. ²⁰Wæætē ayæ ate
guiquēnē, Monguingā, nāni nē ānongā
bai iñōmote wadāni ponte botō imote
bæi ongōninque o ænte gocædānimpa.
Mänōmaī cædāni ate botō miñæ nē
godāni iñōmō māniñedē ate wæætē
cænāmaī inte wæcædānimpa, ante
apænēdinque Itota godōmenque iīmaī
ante apænēgacāimpa.

²¹“Waocā dicæ miincoo æninque
pedæncōoga pōnō tadōmonguingāā.
Mänōmaī cæcā inique edæ miincoo
incæ dobæ gāānē tamonte guipite
ate godōmenque wānā tente baquēnē.
Mīnitō, Awente bai cænāmaī inte
waa quēwengæimpa, ante mīni
ānewēnō guiquēnē pedæncōo bai inte
ēwenguīne ēnepa. Codito nempo watapæ
quēwengæimpa, ante botō apænedō
guiquēnē miincoo bai inte quēwenguīne
ēnepa. Inique ēwenguīne tōnō
quēwenguīne ædō cæte adoyōmō ēñente
cæquī. ²²Ayæ adobaī yowepæ biñōmæ
mīīmæ æninque waocā ædō cæte picæ
æmontaicadedē godō pe niñænguingāā.

Edæ picæ æmontaicadede pe ñiñængä ininque yedæ ææninqe ætæwo goquino angüenë. Wæætë edæ æmontai miincadede pe ñiñænte ate yedæ ææninqe tæi æbænāmaï ee ongonguï apa quëwëmini,” ante Itota apænegacäimpa.

**Guëmanguïönæ iñonte tömëmö tä
pete ænänipa**

(Mäateo 12.1-8; Odoca 6.1-5)

²³ Ayæ ate guëmanguïönæ iñonte Itota tömëmoncodë tæcæguedencodë gocantapa. Goyongä tömengä miñæ në godäni tömëmö inca tæcæ tä pe tä pe ænte idömæ godäni. ²⁴ Adinque Paditeoidi guiquënë Itota ingante äninque,

—Bitö miñæ në godäni æbänö cædänii, ante cöwä aquënë. Ìñæmpa, Guëmanguïönæ iñonte mäninö bai cædāmaï iedäni, ante dodäni nāni wææ angainö ante ëñenāmaï inte iñāni ëñenāmaï inte quimæ cædänii.

²⁵ Ante pñiñänite Itota,

—Docä Dabii wodi tömengä nänö në emiñænāni tönö ömæpodäni pöni inte gæwænte wædinque æbänö cægadäni, ante yewæmonte öñö inca minitö iñæmpa adāmaï inte ämini awædö.

²⁶ Wængonguï quï, ante në godönäni que cænguï impa, ante wææ nāni angainö bai cædinque dodäni päö, Wængonguï quï, ante ñoncæ ñoncæ cædönänimpa. Incæte Abiatade wodi në godongä ñænængä pöni ñongä nänö godöñedë mänifedë Dabii wodi Wængonguï oncönë go guidinque mänii päö do ænte cæninque tömengä miñæ në godäni inänite godömenque godongä cænänitapa, ante yewæmonte öñö apa änewëminii.

²⁷ Ante apænedinque Itota ayæ,

—Wængonguï quinante, Guëmanguïönæ, ante badongacäi, ante pönëmini. Guëmancædänimpa, ante cædinque Wængonguï waomö beyænque ante, Minitö guëmanguïönæ, ante badongacäimpa, ante pönenguënëmini iminipa. Ædänidö mänionæ iñonte

cædāmaï inänii, ante pönëninque Wængonguï dicæ mänionæ beyænque ante waodäni inänite badongantawogaa. Ædö cæte mänömainö ante pönëwëminii. ²⁸ Ìninque botö Waobo në ëñagäimo iñömö Tæiyæ Awënë inömo inte edæ guëmanguïönæ Awënë inömo imopa. Ayæ, Guëmanguïönæ iñonte edæ æbänö cæquïi, ante adobo në Ämo ingaimo imopa, ante Itota apænegacäimpa.

Ni cömampoingå

(Mäateo 12.9-14; Odoca 6.6-11)

3 ¹ Ìncayæ ate Itota wæætë oodeoidi Wængonguï apænecä nāni ëñente yewæmongainta ate nāni odömöincönë go guicantapa. Mäninömu onguñængä ni cömampote wædongä inte a ongongantapa. ² Mänifedë Paditeoidi pancadäniya, Itota wapiticæ cæcä ininque mönö wæætë piinte angæimpa, ante në änewänäni inte cædönänimpa. Ñowo iñömö tömënanii, Guëmanguïönæ i incæte Itota ni cömampoingå ingante, Waa bacæcäimpa, ante cæcä ininque mönö mäo piinte angæimpa, ante babæ cæcæte ante cöwä adänitapa. ³ Ante cöwä ayönäni ni cömampoingå ingante Itota,

—Bitö ængæ gantidinque tæcæguedë pö næ gongæe.

⁴ Äninque wæætë në piinte ancædäni inänite äninque,

—Guëmanguïönæ iñonte mönö æbänö cæquënëmö imöö, ante wææ angatii. Mönö edæ waa cæquënëmö imompa, ante pönëminitawo. Wæætë edæ, Wænæ wænæ cæquënëmö imompa, ante pönëminitawo. Quëwencædänimpa, ante mönö waa cæquënëmö imompa, ante pönëminitawo. Wæætë, Wæncædänimpa, ante mönö wænonguënëmö imompa, ante pönëminitawo. Mänömaï ante Itota angä ininque tömënanii edæ pæ wënedänitapa. ⁵ Adinque tömengä ænguï badinque tömënanii inänite æmætæ gomö æmætæ gomö adinque edæ, Mimö ömædëinänii incædö, ante wædinque ni cömampoingå ingante,

—Pædæ pompobi, angä ëñëninque pædæ pompodinque në cömampoingå

incæ ædæmō waa empocā bapocantapa.
⁶Adinque edæ Paditeoidi guiquēnē
 wadæ tao godinque Edodeidi tōnō
 bee tēninque, Mōnō æbānō cæte Itota
 ingante wænōmō wænguīgāā, ante
 godongāmæ pōnēninque tedegadānimpa.

**Gāwapæ wedeca nanguī
 īnāni pōnānīpa**

⁷Itota īñōmō tōmengā nānō nē
 ēmīñænāni tōnō wadæ tao godinque
 gāwapæ wedeca godāni adinque
 Gadideabæ quēwēnāni nanguī īnāni tee
 empote godānitapa. ⁸īninque wadāni
 Oodeabæ, Eedotadēē, Idōmeabæ,
 Oododānō æmæmāa, Tido eyequeī,
 Tidōo eyequeī māniñōmō quēwente
 tededinque, Itota mānōmaī cæcampa,
 ante tededāni ēñente wædinque bacoo
 īnāni māniōmæ tōmāo quēwēnāni inte
 tōmengā weca pōnānitapa. ⁹Adinque
 Itota, Goto gongænāni wæcæ wæ,
 ante pōnēninque tōmengā miñæ
 cōwē nē godāni īnānite, Wipo ænte
 pōmīni ate botō wipodē wāi wocænte
 owocæboimpa, angantapa. ¹⁰Wēēnē
 īñōmō, Itota nanguī īnāni īnānite
 gampocā waa badānīpa, ante nē adināni
 inte tōmēnāni nōwo, Mōnō gampo cæte
 waa bacæimpa, ante cædinque goto
 gongænāni wædinque mānōmaīnō ante
 ānongāimpa.

¹¹Ayæ Itota ingante adinque wēnæidi
 nē wentamō ēwocadāni incæ tōmengā
 ōnōwa gāānē ædæ wææninque,
 —Bitō Wængonguī Wēmi īnōmi
 īmīpa tōo, ante Yæ ānānitapa. ¹²Ēñente
 wædinque Itota wæætē, Botō æbodō
 īmoo, ante cōwē ānāmaī inguēnē
 quēwēmīnīi, angacāimpa.

**Itota angā ate dote ganca īnāni nē
 gode ānāni badānīpa**

(Māateo 10.1-4; Odoca 6.12-16)

¹³Ayæ ānanquidi æidinque Itota,
 īīnāni īnānite āmo poncædānimpa, ante
 aa pecā tōmengā weca pōnānitapa.
¹⁴Pōnāni ate tōmengā dote ganca īnāni
 mānimpodāni īnānite, Mīnitō botō
 miñæ quēwēñōmīnīte botō wadāni

weca da godōmo gote apānemīni
 ēñencædānimpa, āninque, Botō beyæ nē
 gode āmīni incæmīnimpa, angacāimpa.
¹⁵Ayæ pōnō apānebo ēñēninque mīnitō
 tæī ēmōmīni inte wēnæidi īnānite nē
 āmīni badinque wido cæcæmīnimpa.
¹⁶Tōmengā dote ganca nānō apænte
 ænāni īñōmō īīmaī ēmōnōnānimpa.
 Tānocā Timōnō ēmongā incæte
 Itota wawo Pegodo pemongacāimpa.
¹⁷Tebedeo wodi wēna Tantiago tōnō
 Wāō nāna caya nē yedæ tededa īna
 adinque Itota, “Detæbo nānōmoda
 baī īnāpa,” ante, Mæmæ beyæ, ante
 Boānede pemongacāimpa. ¹⁸Ayæ
 Æntade, Pedipe tōnō Batodōmēē, Māateo
 tōnō Tōmato, Adepeo wengā Tantiago
 tōnō Tadeo īnānitapa. Ayæ, Mōnō ōmæ
 ingæimpa, ante nanguī cædongā inte
 wacā Timōnō ingantapa. ¹⁹Ayæ Itota
 ingante odōmonte nē godonguīgā
 Codaa Icadiote nāni ānongā ingacāimpa.
 Mānimpodāni īnānite Itota angā nē gode
 ānāni bagadānimpa.

**Wēnæ tōnō cæcā īmaingampa, ante
 wapiticæ ānānīpa**

(Māateo 12.22-32; Odoca
 11.14-23, 12.10)

²⁰Ayæ ate Itota oncōnē pongacāimpa.
 Pongā adinque bacoo īnāni wæætē pō
 pō goto gongænāni adinque wadāni
 guiquēnē, Itotaidi quīodō cænguīnānīi,
 ante wædōnānimpa. ²¹Ayæ, Quīmæ.
 Ocai edæ ōmædæcacā pōnente baī
 cæcāmææ, ante pōnente tededōnānimpa.
 Mānōmaīnō ante tededāni ēñēninque
 Itota guīdēnāni guiquēnē tōmengā
 ingante bæi ongote æncæte ante wadæ
 pōnānimpa.

²²Ayæ nē wææ odōmōnāni guiquēnē
 Eedotadēē quēwente pōninque,
 “īñæmpa wēnæ awēnē Beedeboo tōnō
 quēwengā inte Itota māningā tōnō
 cædinque wēnæidi īnānite wido cæcā
 īmaingampa,” ante tedewēnāni.

²³Ēñente wædinque Itota aa pecā
 pōnāni ate, “Tatāna mīni ānongā
 īñōmō nāmā incæ ædō cæte wido
 cæquīgāā, ante ēñencæmīnimpa, ante

botö, Inguiopoga æbänö cædänii, ante odömömo aedäni. ²⁴Awënë odeye nempo quëwënanäni iñömö piinänäni badinque näëmæ wæætedö wæætë cædäni ininque awënë odeye nänö ömædepote wæquinque tömënanäni nämä ëwente cædänipa. ²⁵Ayæ adocönë owocabo incæ adoyömö godongämæ quëwëninäni incæ näëmæ wæætedö wæætë cædäni ininque tömënanäni oncö woquinque näwæ gobainänipa. ²⁶Ayæ Tatäna nempo quëwënanäni iñömö edæ näëmæ piinte badinque wæætedö wæætë cædinque tömengä ingante wido cædäni ininque Tatäna dicæ tömënanäni awënë imaingäa,” ante Itota odömönte apænecantapa.

²⁷Ayæ, “Në tæi piñängä ingante wii goto wininque waocä ædö cæte tömengä oncönë guiite maincoo ö ænguingäa. Edæ në êacä ingante bæi ongönte goto winte ate pö guiite ö ænänäni bæi botö iñömö wënæ inte në bæi ongönte wido cæbo ïmopa,” angantapa.

²⁸Ayæ, “Näwangä apænebo ëñëedäni, angantapa. Mini waocabo wënæ wënæ cæminäni incæ wadäni inänite godö babæ änewëminäni incæte edæ Wængongui wæætë tömänö ante pönö ñimpo cæcä beyænque quëwencæminimpa. ²⁹Wæætë Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante waocä godö babæ ante wënæ wënæ apænecä ininque tömengä æmæwo wentamö mongængä bagaingä ininque cöwë wantæpiyæ wentamö mongæncæcäimpa. Mänömai beyæ Wængongui ñöwopämo iñönte ñimpo cædämai inte iincayæ pömämo iñönte adobaï ñimpo cædämai inte cöwë pancæcäimpa,” ante Itota apænecäimpa.

³⁰Äninqe, Minitö botö imote, Bitö wënæ në wentamö ëwocacä tönö quëwente cæbaimipa, äminitawoo. Ìñæmpa, Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca tönö quëwente cæbo apa änewëminäni, ante Itota apænecäimpa.

Itota badä tönö tömengä biwiidi
(Mäateo 12.46-50; Odoca 8.19-21)

³¹Ayæ Itota wäänä tömengä biwiidi tönö mänii nänäni ponque pö do pöninque

yabæque ayæ ongöninque, Guii äñete tae. ³²Änänäni ëñente äñecæte ante ponte apænecä ëñëninque wadäni Itota weca contate ongönäni Itota ingante wæætë apænedinque,

—Bitö badä bitö biwiidi tönö bitö imite ante oncodo ponte yabæque ongönänipa cæbii.

³³Ante äñönänite,

—Botö badä ædänö inää ante ämoo, ante pönëminäni. Ayæ botö biwiidi ædänidö inänäni ante ämoo, ante pönëminäni.

³⁴Äninqe godämæ contate ongönäni inänite adinque,

—Ìñänäni iñömö edæ botö badäidi botö biwiidi inönänäni inänipa, ante mänömainö ämo abaiminipa. ³⁵Edæ Wængongui nänö äno bæi ëñente æcänö cæte quëwëna mäningä botö biwi ingampa. Mäningä botö biwinque ingampa. Mäninä botö badä inampa, ämo abaiminipa, ante Itota apænecäimpa.

Waocä nänö quiyadö ante odömönte apænecampa

(Mäateo 13.1-9; Odoca 8.4-8)

4 ¹Wæætë gäwapæ yæwedeca gote odömoncæ cæyongä nangui inäni tömäo goto ponte ongönäni adinque Itota wipodë go guiite tæ contate wäi wocænte owoyongä tömënanäni ayæ gäwapæ yæwedecaque ömaaue ongönänitapa. ²Ìninque tömënanäni inänite nangui pönäni odömöninque Itota, Wængongui Awënë nempo quëwëninque æbänö cæqui, ante ëñencæminimpa, ante botö imæca quëwënanäni nänäni cæinö ante odömönte apænebo ëñëedäni.

Äninqe iïmai ante odömönte apænecä ëñengadänimpa. ³“Apænebo ëñëedäni. Waocä në quiyadongä iñömö quiyacæ gocampa. ⁴Gote quiyayongä pancamonga taadö iñömö eyepote wææmompä. Taadö wæænte eyepodimö öñöñönte ayamöidi pöninque dobæ ade cænänipa. ⁵Pancamonga guiquënë dicamontaa onguipoi woyedömö iñömö eyepote wææmpä. Onguipoi

woyedömö öñömö inte pæquināmai quingæ tā bocate pædinque æmonga æipa. ⁶ Ìnninge oguimento yæyæmë guiwadāmai inte cōñe bawadāmai ìñonte nænque tì nāwāñö wānā cacadinque edæ guingo icate nāñe wæmpa. ⁷ Pancamonga guiquënë ömentacodë nänö eyepodimö ìñömö pæquināmai tā bocate gā æiyonte ömentacoo pö incootonque ganta cæca ate nāñe wæmpa. Wampo incapa pæquiï. ⁸ Wæmonguipoga quiyadimö guiquënë tā bocate waa pædinque tömëmö nanguï pönï godömenque incapa. Pancawæncaa edæ todëinta ganca, pancawæncaa teitenta ganca, pancawæncaa tiëe ganca mänimpomö incapa. Quiyacä nänö quiyadö ante edæ botö mäninque ante apænebopa.”

⁹ Mänömai impa, ante ìnninge apænebopa. Èamonca ongonde edæ èñeedäni, ante Itota apænecacäimpa.

**Önömoncaque èñente pönënamai
inänipa, ante**

(Mäateo 13.10-17; Odoca 8.9-10)

¹⁰ Ayæ ate nanguï ongöninäni dæ godäni ate Itotaidi adodänique ongöñönäni edæ, Dote, ante nani gocabo tönö wadäni tömengä miñæ godäni tönö tömengä weca ponte änänitapa. Itota èñëmi. Bitö mäninö ante apænedinque æbänö ante odömoncæte ante apænebitawo. ¹¹ Äñönänite, “Wængonguï Awënë Odeye ìñömö æbänö awëmö cæcää, ante mini waocabo wëñëñedë èñënamai ìninö incæte ñowo edonque pönö apænebo ate minitö adomïnique në èñëmini baminipa. Gobæ ongönäni inänite apænedinque, Inguipoga quëwënäni nani cæi bai impa, ante botö pancaa ante odömonte apænebo èñënanipa. ¹² Dodäni Wængonguï beyæ apænedinque ìimaïnö ante yewæmongadänimpa. Wængonguï nänö në ñimpo cæquënënanäni ināmai inäni inte tömënäni ìñömö awincaque adinque wïi ædæmö adäni inte önömoncaque èñëninque ædæmö èñënamai inäni inte edæ ocæ èmænte pönāmai incädänimpa,

ante yewæmongadänimpa. Mänömai ìnninge bacæimpa, ante beyænque botö tömënäni inänite wïi edonque apænebopa,” ante Itota apænecantapa.

**Quiyacä nänö cæinö ante pönente
ïimaïnö ante èñëgäimpa**

(Mäateo 13.18-23; Odoca 8.11-15)

¹³ Itota ayæ tömënäni inänite godömenque apænecantapa. “Botö mäninö inguipoga nani cæinö ante do odömonte apænebo èñëninque mïnitö èñënamai iminitawo. Ìnninge ñowo godömenque odömonte apænebo incæte minitö ædö cæte godömenque èñënguimïni.”

¹⁴ “Ìimai impa. Në apænecä ìñömö tömëmö quiyate bai cædinque Wængonguï tömengä nänö apænedö ante apænecampa. ¹⁵ Pancadäniya guiquënë taadö eyepote wæänimö bai inäni inte Wængonguï nänö apænedö ante èñëninque mïmönö pönënamai ìñönänite ayamö ade cængä bai Tatäna incæ ponte ö ængampa. ¹⁶ Wadäni guiquënë dicamontaa woyedömö ìñömö eyepote wæänimö bai inäni inte tömënäni Wængonguï nänö apænedö èñëninque quingæ Ao ante watapæ todänipa.”

¹⁷ “Ayæ ate adodäni wantæ ìñö quëwëñönänite wadäni Wængonguï nänö apænedö beyæ pïinäni wädänipa. Ayæ wadäni wënæ wënæ cæcæte ante togænte pänäni wädänipa. Ìnninge oguimento yæyæmë guiwadāmai nāñe wænte bai inäni inte tömënäni guïñente wædinque èmö cæte godänipa. ¹⁸ Ayæ wadäni guiquënë ömentacodë eyepote wæänimö bai inänäni inte Wængonguï nänö apænedö èñëñönäni, ¹⁹ inguipoga quëwente quïëmë beyænque mönö wæpämö pompa. Ayæ, Mäincoo beyænque toquïmo, ante nani oda cæte wæwëmämö pöninque wacoo wacoo nani æinënö pöninque edæ ömentacoo ñancate cæ bai cæyonte Wængonguï nänö apænedinö incæ incadāmai bai bapa. ²⁰ Onguipoga wainguipoga quiyadimö bai inäni guiquënë tömënäni

Wængongui apænedinö ëñente Ao äninque wede pönëñani inte tömëwä incate bai Wængongui beyä nangui cædänipa. Pancadäniya todëinta ganca incate bai nangui cæyönäni, pancadäniya godömenque teitenta ganca incate bai cædänipa. Pancadäniya nangui pönï tiëë ganca incate bai cædänipa,” ante Itota apæneca ëñëñanitapa.

**Gongapæncade ante odömönte
apænecampa
(Odoca 8.16-18)**

²¹ Ayä tömëñani inänite Itota iïmai odömöningue apænecantapa. “Waomini gongapæncade ti wodönodique dicæ owætadë boo cæcaminiyaa. Dicæ möimoga äñömengadä inö mäo concæminiya. Wæætë edæ wænömëñæcapaa concæmini ñäo bæco aminipa. ²² Quinö ante wë wodonte bai i iñömö mäninö ante iïncayä ate tadonte edonque ate bai ëñenguinque ñöwo wë wodonte impa. Quinö bee ocate bai i iñömö mäninö iïncayä ate wi æncate edonque aquinque ñöwo bee ocate impa. ²³ Eamonca ongonte ëñenguënë cæminii,” angantapa.

²⁴ Ayä tömëñani inänite godömenque apænedinque Itota, “Önömonca ëñëningue ëñenguënë cæminii. Minitö mini tee mante godoncade incæ adocadeca tee mäninque Wængongui minitö iminite adodö pönöningue godömenque ayä pönongä æncæminimpa. ²⁵ Edæ në ëacä ingante godönäni ængä bai në ëñengä ingante godö apænebo ëñente entawëningue tömengä godömenque ëñente bacæcäimpa. Në ëadämai ingä guiquënë tömengä wædænque pönï nänö mänincoo iñonte mänincoo tömancoo ö æñäni wæcä bai në ëñëñamäi ingä adobai tömengä wædænque pönï nänö ëñente entawëñö iñonte ö ænte bai cæbo dæ ba ate wæcæcäimpa.” Mänömainö ante Itota tömengä ëmiñäñäni inänite odömönte apæneca ëñëñanitapa.

**Guiyamö pæpa, ante
odömönte apæneca**

²⁶ Ñöwo iñömö öömaque ongönäni inänite godömenque odömöningue

Itota iïmai ante apænegacäimpa. “Wacä quiyacä ate awëmö pæ bai inte Wængongui Awënë Odeye pönö cæcä ate tömengä nempo në quëwëñäni awëmö yebëningue bacoo pönï badänipa. Apænebo ëñëedäni. Wacä gönea quiyate ate, ²⁷ woyowotä mö ñöningue baänæ ñäni ömæmönongä iïmö iñö iïmö iñö tömëmö nänö quiyadimö incæ awëmö tä bocate pæpa. Wacä iñömö, Ebamë cæte tä bocate pæpa, ante acantawogaa. ²⁸ Edæ onguipo beyænque tömengä nänö quiyadimö incæ tä bocate pædinque æmonga æi cænguimæ baate ate ayä cængui yagapa. ²⁹ Yaga adinque, Amiñate cængui bapa, ante edæ pete ængampa,” ante odömönte Itota apænegacäimpa.

**Möotatamö guidimö ante odömönte
apænecampa**

(Mäateo 13.31-32; Odoca 13.18-19)

³⁰ Ayä godömenque apænedinque Itota, “Wængongui Awënë Odeye nempo æbänö quëwëñäni, ante mönö quinö odömönte ate ëñenguü. Edæ, Inguipoga quinö pæte yebænte bai i adinque, Mäninäni adobai yebëñänipa, ante ëñengäëimpa. ³¹ Iïmai impa. Möotatamö mini ænte quiyamö guidimö pönï i bai wamö mini quiyamö adomonque incæ adobai guiyamö pönï i iñömö edæ dæ ampa. ³² Incæte möotatamö iñömö tä bocate pædinque möotatawæ edæ ocäñequi doyä pæwæ bapa. Wi i tömää ocäñequi mini quiyadiwæ bai edæ ocäa inämai inte möotatawæ iñömö edæ ñænæ awä impa. Adinque tömëwä ibæñömö ayamöidi gänë iñömö ponte ongönänipa. Möotatamö guidimö incæ mänömai pæ bai Wængongui Awënë nempo quëwëñäni iñömö wædænque inänäni incæ nangui yebænguñäni inänipa,” ante Itota odömönte apænegacäimpa.

**Inguipoga nani cæi bai impa, ante
Itota odömöngampa
(Mäateo 13.34-35)**

³³ Ayä Itota, Wængongui Awënë nempo quëwëningue æbänö cæquüi, ante

ēñencädänimpa, ante imæca quēwēnāni
nāni cæinō ante godōmenque nanguī
pōni odōmōninque godongāmæ ongōnāni
nāni ēñenganca apænedinque idæwaa.

³⁴Mānīnonque bai odōmonte apænedinque
tōmēnāni inānite cōwē godōmenque
apænedāmai inongāimpa. Incæte tōmengā
mīñæ nē godāni adodānique ongōñōnānite
Itota edonque pōni, Mānōmai impa, ante
tōmānō ante apænecā ēñengadänimpa.

**Itota angā ēñente woboyæ æpæ næ
gongæmpa**

(Māateo 8.23-27; Odoca 8.22-25)

³⁵Māniōnæ gāwadecæ bayonte Itota
tōmengā ēmiñænāni inānite,

—Gāwapæ æmæmäa taocæimpa.

³⁶Āninque ōmaa ongōnāni inānite
ēmō cæte taocæ cædinque tōmengā
nānō apænedimodē adopodē ayæ
contayongante mantadāni taocantapa.
Adinque wadāni wapodē godongāmæ
taodānitapa. ³⁷Tao wogaa goyōnāni woboyæ
īñontobæ nanguī pōni pæmæninque
æpæ mængonta mængonta pōninque gao
gao wipodē ānēñō, ³⁸Itota yæmīñæmpo
bee podoncate mō ñongantapa.

Ōmæmoncæcäimpa, ante tao cædinque,
—Awēñē, bete wæncæ cæmompā mō
ñōmii.

³⁹Ānāni ēñēninque ñāni ōmæmonte
ængæ gantidinque,
—Woboyæ, pæmænāmai imāwe.
Gāwapæ incæ cædāmai næ gongæmäwe.

Ante āñongā woboyæ pæmænāmai
īñō gāwapæ incæ næ gongæninque
ñancæ ñancæ gongæmæninpa. ⁴⁰Ayæ
tōmēnāni inānite,

—Mīni pōnēgade, quimæ guiñewēmīni.

⁴¹Āñongā tōmēnāni ancai
guiñēninque nāmāneque tededinque,
—Æcāmē inte angā ēñente woboyæ
incæ æpæ incæ gongæmpa, ante
guiñente wægadänimpa.

**Wēnæ wentamō ēwocacā tōnō nē
quēwengā**

(Māateo 8.28-34; Odoca 8.26-39)

5 ¹Īninque Itotaidi māñī æmæmäa
tao godinque Guedatabæ pō

ti wæænānitapa. ²Itota māñōmai
pōninque gāwapæ tao ti wæængā
adinque onguiñængā wēnæ wentamō
ēwocacā tōnō nē quēwengā inongā
inte edæ waodānido quēwente tao bee
tengantapa. ³Tōmengā waodānido
cōwē nē quēwengā ingante ædō cæte
goto winguīnāni. Daagōmenca incæ
tææmō impa goto winguīnāni. ⁴Ēno
pōnō goto wimænte wææ ēno pōnō
goto wiwate bacæcäimpa, ante ancaa
cæyōnāni tōmengā daagōmē wangō ñæ
wangō ñæ cædongäimpa. Æcāmenque
incæ tæi piñængā inte tōmengā ingante
ænguingā. Edæ dæ ānongäimpa.

⁵Itadē incæ woyowotæ incæ tōmengā
ānanquidi æite wææ waodānido pō
ānanquidi æite wææ ocæ emænte pō pō
cæte Yæ yæ āninque dicaca nāmā incæ
āwæñonga āwæñonga cæte wencata bai
ēñate quēwēnongäimpa. ⁶Īninque Itota
go dibæ pongā adinque tōmengā quingæ
pogodo godinque Itota weca ædæ
wææninque, ⁷ogæ tededinque,

—Itota ēñēni, bitō nē Æibæ Quēwengā
Wængonguī Wēmi inōmi incæ quimæ
botō weca pōwē. Edæ, Āmogate
wæcæcäimpa, ante botō imote cædāmai
imāwe, ante nanguī angantapa.

⁸Edæ tōmengā tæcæ pō bee
tēñongante wēnæ ingante Itota īmai
ante āningā inongäimpa.

—Wentamō nē wentamō ēwocabi inte
āmo ēñē. Bitō waocā baonga guidēmi
inte ñōwo tao gobāwe, ante Itota tāno
angā ēñente wædingā inte wēnæ ñōwo,
Cædāmai imāwe, angantapa.

⁹Īninque Itota,
—Bitō æmōmidō imii.

Āñongante,
—Tontadoidi tæiyænāni adinque,
Deguiōnō, ānānipa. Mōnitō adobaī tæiyæ
pōni imōnipa, ante botō emōwo adobaī
Deguiōnō emōmpa.

¹⁰Ante apænedinque ayæ, Mōnitō
imōnite wabæca wido cædāmai
incæbiimpa, ante ancaa angantapa.

¹¹Māniñōmō odæ wængāñāidi nanguī
ināni eyequeī ānanquidi a cængōnāni
adinque, ¹²wēnæidi incæ Itota ingante,

—Īi odæ wængänäidi weca ämi
godinque tömënäni baönë guuite
quëwëmönie.

¹³Ante tedete äñönänite Itota Ao
angä ëñente wædinque wënæidi
wentamö ewocadäni iñömö tao gote
odæ wængänäidi baönë go guiddänitapa.
Īinque odæncato dote miido ganca
inäni incæ ontacamö cægöningue
tömäne to wæi gäwapæno pogodo wæi
guuite becadote capo wänänitapa.

¹⁴Becadote wänäni adinque odæ
wængänäidi nē aadinäni guiquënë
pogodo wodii winonte tömënäni
quëwëñömö mäo bee tente apænedinque
idömæ mäo gode ä gode ä cæte, Itota
mänömaï cæcä wæmönipa, ante
apænedäni ëñëningue wadäni, Æbänö
cæcäi, ante acæte ante pönänitapa.

¹⁵Itota weca ponte ayönäni wënæidi
tönö nē quëwëningä incæ ñöwo
önonganque bate weocoo ëñacä inte
tæ contate ongongä adinque tömënäni,
Mönö Deguiönö ënem pocä äningä
ingampa, ante guïñente wægädänimpa.
¹⁶Nē adinäni guiquënë ñöwo pönäni
inänite apænedinque, Wënæ ënem pocä
iningä ingante Itota æbänö cæcäi, odæ
wængänäidi inänite Itota æbänö cæcäi,
ante apænedäni. ¹⁷Ëñëningue tömënäni
wæætë Itota ingante, Mönitö weca
quëwënamäi gobäwe, änäni.

¹⁸Ëñente wædinque wipodë go guica
cæyongante wënæidi inte quëwëningä
iñömö, Bitö miñæ mäobi goboe.

¹⁹Äñongante Baa äninque Itota,
—Tömëmi oncönë gote, Wængongui
Awënë wënæidi inänite wido cæcä
önömoque baboi aminipa, ante bitö
guiddänäni inänite mäo apænebi
ëñencädänimpa. Ayæ, Botö wæwente
quëwëñömote tömengä guëa wæwente
baï pönente pönö cæcä waa batabopa,
ante apænebi ëñencädänimpa.

²⁰Itota angä ëñëningue wadæ
godinque tömengä Decapodibæ mäo,
Itota waa cæcä waa batabopa, ante
apæne cæ. Ëñente wædinque tömänäni,
Æ æbänö cæte mänömaï waa bacäi, ante
guïñente wægädänimpa.

**Gaido wëñængä beyæ
cæcæ goyongante**

*onquiyængä Itota weocoo gampocampa
(Mäateo 9.18-26; Odoca 8.40-56)*

²¹Mänii wipodë guuite tömengä
imæmä ta ti wæængä ate nanguï
inäni acæte ante pö goto goto
godämæ gongänänitapa. Itota ayæ
gäwapæ wedeca ongongantapa. ²²Ayæ
ongöñongä wacä oodeoidi odömöincö
awënë inongä inte tömengä ëmowo
Gaido iñömö Itota ingante adinque
pöningue tömengä önöwaca gäänë ædæ
wæäninque, ²³tömengä ingante,

—Botö wëñængä baquécä iñömö edæ
dobæ wæncæ cæcampa cæbii. Bitö
ponte tömengä ingante gampobi waa
bate quëwencæcäimpa, ante nanguï
angantapa.

²⁴Gaido mänömaï angä ëñëningue
Itota wæætë tömengä miñæ gocantapa.
Idömæ goyongante nanguï inäni bee
tente goto goto pönäni. ²⁵Īinque
godämæ ongönäni tönö onquiyængä
adocanque wantæpiyæ dote wadepo
iñonte wepæ wantæ bidämaï cöwë wææ
wæwëningä inte adobaï ponte tömënäni
miñæ gocantapa. ²⁶Doyedë iñömö
onquiyængä waa bawëncæte ante
cædinque tömengä quincöo tömancoo
eyepote pædæ godongä äninque
dotodoidi tæiyänäni cædäni caate wæcä
incæte tömengä waa bawënenämaï
inte godömenque wënæ wënæ bate
wædongäimpa.

²⁷Mänömaï quëwente wæyongante
wadäni, Itota mänömaï cæcampa, ante
tededäni ëñente wædinque tömengä
ñöwo goto pönäni tönö pöningue Itota
önöñabæca inö ponte weocooque godö
gampocantapa. ²⁸Edæ, “Tömengä
weocooque gampote waa bawëñemote,”
ante pönëningä inte, ²⁹tömengä godö
gampoyongä wepæ nänö gowete
wæwënimæ wantæ bi ate tömengä,
Wantæ biwëñemopa, ante önöwënenque
pönengantapa. ³⁰Itota iñömö, Æ, tæi
piñænte botö entawënë incæ edæ wacä

beyæ cæquinque do gotimpa, ante wæwēnente awædō, āninque goto gongænāni tæcæguedē næ gongæninque dadi ēmænte cōwā adinque,

—Botō weocoo æcānō pōnō gampodaī, angantapa.

³¹ Āñongante tōmengā nānō nē ēmīñænāni guiquēnē,

—Ēnodāni pōnānīpa aquimīi. Æcānō gampodaī, ante āmīi.

³² Wææ ānāni incæte tōmengā, Æcānō botō imote wede pōnēninque gampodaī, ante godōmenque tōmāo cōwā acantapa.

³³ Ayongante onquiyængā guiquēnē, Wampo bawēnēmopa, ante pōnēningā inte nanguī guīñēninque do do wāate wædinque Itota weca ponte ædæ wææncate tōmānō ante tōingā apænecā ēñengantapa. ³⁴ Apænecā ēñēninque Itota wæætē,

—Onquiyæmi ēñēmi. Bitō wede pōnēnō beyæ edæ wampo bawēnēmīpa. Nōwo edæ wædāmaī inte waa godinque nō bawēnente quēwēe, angantapa.

³⁵ Ante tæcæ apæneyongā oodeoidi odōmōincō awēnē Gaido oncōnē quēwēnāni māniñedē pōninque edæ Gaido ingante apænedānitapa.

—Bitō wengā iñōmō nōwo æmæwo wængampa cæbīi. Nōwo Awēnē nē Odōmongā ingante quīnante godōmenque anguīi.

³⁶ Ante ponte āñōnānite Itota tōmēnāni æbānō tededāni ante ēñēnāmaī inte baī cædinque oodeoidi odōmōincō awēnē Gaido ingante apænedinque,

—Guīñēnāmaī inte ōnonque wede pōnēe, angantapa.

³⁷ Ayæ godongāmæ ongōnāni iñānite, Ee ongōedāni, āninque Pegodo ingante, Tantiago tōnō Wāo nāna caya inate mānimpodānique iñānite ænte gocantapa. ³⁸ Tōmēnāni tōnō godinque Itota tōmēnāni odōmōincō awēnē oncōnē ponte ayongā mānincōnē waodāni nanguī cægōninque edæ Ca ca wædinque ogæ tedete Yæ yæ ānāni acantapa. ³⁹ Adinque Itota oncōnē guīdinque,

—Quīmæ ogæ tedete cægōwēmīnīi. Quīmæ Ca ca wāmīnīi. Iñæmpa iñōmō wēñængā wodi edæ wīi æmæwo wængantapa. Edæ mō ñongampa.

⁴⁰ Ante apænecā ēñēninque tōmēnāni, Angantedō amīni, ante tōmengā ingante badete todānitapa. Itota wæætē edæ, Gā goedāni, angā oncodo tao godānitapa. Iñinque wēñængā wæmpo tōnō wāānā inate Itota tōmengā miñæ nē pōnīnāni tōnō mānimpodānique iñānite ænte manguicā wēñængā wodi nānō ōñoncōnē wāānē guīdānitapa.

⁴¹ Wēñængā wodi ingante Itota pædæ wææmpo bæi ongonte tōō æmæninque, —Tadita cōmi, āninque mōnō tededō, “Wēñæmi onquiyæmi ængæ gantibi,” angantapa.

⁴² Angā ēñēninque wēñængā baquēcā dote wadepo ēñadingā inte dobæ ængæ gantite dao dao gocā. Adinque tōmānāni ancaī guīñente wædānitapa. ⁴³ Itota wæætē, Botō æbānō cæboo, ante mīnitō māo apænedāmaī iedāni. Āninque edæ wēñængā beyæ cænguī angā godōna cængantapa.

Nātatadeta iñōmō ponte Itota apænecampa

(Māateo 13.53-58; Odoca 4.16-30)

6 ¹ Itota wadæ godinque tōmengā miñæ nē godāni tōnō tōmengā nānō pægaiñōmō pongadānimpa. ² Ayæ, Guēmanguīōnæ impa, āninque Itota tōmēnāni odōmōincōnē go guīdinque tæcæ odōmonte apænecā ēñēninque māniñōmō ongōnāni nanguī iñāni guīñente wædinque nāni caboque tededānitapa.

—Iñgā iñæmpa ædō cæte nanguī ēñente apænecāā. Æbānō cæquiī, ante æcānō tōmengā ingante godō odōmongā adinque tōmengā mānōmaī bamōnengæ cæcāā, ante ēñencæte ante wæmōnīpa. ³ Iñgā iñæmpa mōnō awæmpa nē timōwengā iμαingā inte bamōnengæ mānōmaī cæcampa, ante awædō. Edæ Māadiya wengā iñongā inte tōmengā iñōmō ōñōnānique mēmō ingampa. Tantiago tōnō Ootee, Codaa

tönö Timönö tömënäni mēmō ināmaī
ingantawogaa. Tömengä biwinqueidi
incæ mönitö tönö wīi ongönäni atamöö.

Ante pönente wædinque tömengä beyæ
ante piinte badänitapa. ⁴Īninqe piinte
badäni adinque Itota wæætē angantapa.

—Īñæmpa, Wængonguī beyæ
nē apænecä inte tömämæ gote
apæneyongante tömengä ingante
waa adänipa. Wæætē tömengä nänö
pægaiñömö ponte apæneyongante
mäniñömonque wæætē wiwa adänipa.
Tömengä nänö guidänäni tönö tömengä
oncönē owodäni tönö mänimpodänique
tömengä ingante wiwa adänipa töö.

⁵Äninqe Itota adopoque adopoque
gampocä waa badänitapa. Mänömaī
wædænque cædinque tömengä, Ædö
cæte gomonga cæquimoo. ⁶Äninqe,
Mīni pönēgade. Quinante pönänämaī
imīni, ante wægacäimpa.

**Wængonguī Awënë ingantedö
ante apænecäni, ante Itota angä
godänipa**

(Mäateo 10.5-15; Odoca 9.1-6)

Ayæ wayömö näni quëwëñömö
wayömö näni quëwëñömö mäo
odömöninque Itota apænecä
ëñengadänimpa. ⁷Ayæ, Dote inäni,
näni änönäni inänite aa pecä pönäni
Īninqe, Nöwo mīnitö æmænö mēmīnaa
æmænö mēmīnaa goyöminite botö pönö
cæbo ate mīnitö awënëidi bai badinque
edæ wænæidi wentamö ewocadäni
inänite nē ämīni incämīnimpa, ante
da godongä godänitapa. ⁸Ayæ, Īmaī
cæedäni, angantapa. Mīnitö taadö
godinque ongontoque mīni nææntoque
næænte goedäni. Cænguī incæ mäincoo
da wenguincade incæ ænämäi inte
godinque tīguitamö önoncamoncadēdē
da wënämäi inte ömæpomīni goedäni.

⁹Awæncata mīni ewataque ewate
weocoo mīni ëñacooque ëñadinque
wacoo ænämäi goedäni, angantapa.

¹⁰Ayæ godömenque äninqe Itota,
—Godinque æcönönö täno go guimīni
owodinque mīnitö wayömö mīni go
quëwënguinganca mänincönenque

go guī go guī cædinque quëwëedäni.

¹¹Æyömömē goyöminite wadäni,
Pöedäni, änämäi inte mīnitö apænecä
ante wīi ëñänäni wædinque mīnitö
wæætē tömënäni inänite emö cæte
Īmaīnō ante goedäni. Mīnitö ĩñæmpa,
Pöedäni, änämäi imīni adinque mönitö
gomöni tamëñedäni, ante odömoncæte
ante mīnitö önöwa wadæ wadæ
cæwadinque wadæ goedäni.

¹²Äninqe Itota tömengä emīñänäni
inänite, Nöwo goedäni, äninqe
da godongä godänitapa. Godinque
tömënäni wabæca quëwëñäni inänite
mäo, Mīnitö wënæ wënæ mīni
cædinö ante wæwente pönëninque
ñimpo cæedäni, ante mäo apænecäni
ëñänänitapa. ¹³Wænæidi nanguī inäni
inänite wido cædänitapa. Ayæ waodäni
nanguī inäni wënæ wënæ inte wädäni
ĩñönänite oginguipæ öni öni paadäni
ate waa bagadänimpa.

**Wäo æpäñē nē guidönongä
wængampa**

(Mäateo 14.1-12; Odoca 9.7-9)

¹⁴Itota emöwo ante apænecäni
ëñëninque tömämæ quëwëñäni
do ëñëninque gode ä gode ä cæte
tedeyönäni Edode pancabaa awënë
odeye incæ, Itota æbänö cæcää, ante
ëñengacäimpa. Īninqe tömengä ĩñömö,

—Æpäñē nē guidönongä Wäo wodi
dobæ wænte ñäni ömæmönigä inte
ĳngä Itota ĩñömö ĩmaingampa. Mäninö
beyænque tömengä täi piñænte
entawëñongä inte nē nanguī cæcä
ingampa, ante pönëmopa, angantapa.

¹⁵Ayæ wadäni,
—Ediya wodi ĩmaingampa.
Ante tedeyönäni wadäni wæætē,
—Wængonguī beyæ nē apænecäni
bai tömengä adocä ĩmaingampa.

¹⁶Ante tededäni ëñëninque Edode
ĩñömö,

—Botö nē wangö tamencadongä Wäo
wodi adocä incæ edæ ñäni ömæmonte a
ongömaingampa, ante wædongäimpa.

¹⁷Wäo wodi ĩñömö ĩmaī
wængacäimpa. Do ĩñedē awënë Edode

nänö tönñacä Pedipe ayæ müingä
iñongä Pedipe manguiwëningä
Ædodiya ingante Edode iñömö, Botö
nänöogængä bacæcäimpa, ante ö ænte
mongä. Ìnrique tömengä adocä Wäö
wodi ingante bæi ongonte goti winte
tee mönedongäimpa. ¹⁸Edæ Wäö
iñömö nänö caate wænguinque Edode
ingante iimainö ante do wææ äningä
inongäimpa. “Edode ëñëmi, Wængongui
nänö angainö bai ëñënamai inte bitö
tönñacä nänöogængä ingante edæ
manguiwëmpa töö.”

¹⁹Ante wææ angä ëñëninque Ædodiya
guiquënë Wäö nänö äninö beyæ cöwë
pïinrique tömengä ingante wænoncæ
cæcä incæte ædö cæte tömengä ingante
wænonguingä. ²⁰Edæ, Wäö tæiyæ
waëmö onguiñængä inte në nö cæcä
ingampa, ante do ëñënongä inte Edode
iñömö Wäö ingante edæ guiñente
wædongä inongäimpa. Ìnrique tömengä
ingante edæ wææ gompodongäimpa.
Ayæ Wäö apænecä ëñëninque Edode,
Angä ëñente æbänö cæquimoo, ante
nanguï wæcä incæte tömengä ingante
ëñëninque todongäimpa. ²¹Ïncayæ ate
Edode nänö ëñagäionæ iinque bayonte
Ædodiya, Æönædö wænonguimoo, ante
nänö äniönæ eyepæ batimpa. Edode
iñömö, Mänionæ bai ëñagaboimpa,
ante ææmæ cædinque wente ængä
ate tömengä miñæ awënëidi tönö
tontadoidi awënëidi tönö Gadideabæ
quëwënäni awënëidi tönö tömänäni
becæ pönänitapa. ²²Ponte bete
cængöñönäni Ædodiya wengä baquecä
incæ tæcæguedë pö gongænte tode pete
äwacä adinque awënë odeye Edode
tönö godongämæ ongönäni nanguï
todönänimpa. Ìnrique baquecä ingante
Edode änongäimpa,

—Waa pönï bitö tode pete äwadï
beyænque bitö quiëmë ante äinente ämi
ate botö ëñente da pönömo æe.

²³Änrique ayæ godömenque äninque,
Wængongui ëñëñongä nöingä ämopa,
änongäimpa. Quiëmë impa bitö
æinëmi botö tömää edæ do godömo
æncæbiimpa. Edæ bitö äinente ämi

inrique botö awënë odeyebo inömo inte
botö ënempodö incæ edæ tæcæ pä cæte
pönömo æmaimipa. ²⁴Angä ëñëninque
taodinique,

—Badä ëñëmi, quinä anguimoo.

Äñongante wäänä edæ do,

—Botö iïmai ämopa, änantapa. Wäö
æpænë në guidongä ocabo wangö
tomencate pædæ pönömi æmoe,
ancæbiimpa, ämopa.

²⁵Änä ëñëninque awënë weca do
ponte guidinque baquecä wæætë,

—Wäö æpænë në guidongä ingante
wangö tomencate tömengä ocabo ini
coyomænætaca cö cæte do pönömi æmoe.

²⁶Angä ëñente wædinque awënë
odeye iñömö, Æ ëñente awædö.
Quinä ñöwo cæquimoo, ante nanguï
wædongäimpa. Incæte tömengä,
Botö iñæmpa godongämæ becönäni
ëñëñönänite, Wængongui ayongä cöwë
godoncæboimpa, ante në äñimo inte edæ
ædö cæte ñöwo Baa anguimoo. ²⁷Ante
pönente wædinque tömengä nänö äñinö,
Cöwë godongui impa, ante pönëninque
Edode wæætë në wænongä ingante,
Bitö godinique wangö tomencate ænte
mämömi ængæ. ²⁸Angä ëñëninque
në wænongä wæætë tee mönincönë
gote guidinque Wäö ingante wangö
tomencacä wængantapa. Ayæ Wäö
ocamö ini coyomænætaca cö cædinque
baquecä weca ænte mämö pædæ
pönongä äninque baquecä wæætë
wäänä inante godongä ænönäimpa.

²⁹Mänömai wængäimpa, ante gode
änäni ëñente wædinque Wäö wodi
tömengä miñæ në godinäni incæ
pöningue tömengä baö ini ænte mäo
daga wengadänimpa.

5.000 ganca inäni inänite Itota godongä cänänipa

(Mäateo 14.13-21; Odoca
9.10-17; Wäö 6.1-14)

³⁰Mänii Itota në nänö da godöninäni
iñömö ocæ ëmænte ponte godämæ
gongænte, Mänömai cætamönipa.
Mänömai odömonte apænemöni
ëñëñänitapa. ³¹Ante apænëñänitapa.

Ayæ, wadäni nangui owentædæ pænta
owentædæ pænta wææ cægönäni
adinque tömënäni ædö cæte cæquinänii.
Cængui incæ ædö cæte cænguänii.
Adinque Itota,

—Minitö adomïnique botö miñæ
önömæca gote wædænque guëmæedäni,
angantapa. ³²Angä Ao ante tömënäni
adodänique Itota miñæ wadæ godinque
önömæca gocæte ante wipodë wææ
contate wogaa godänitapa. ³³Goyönänite
wadäni guiquënë, Itotaidi incæ godänipa,
ante adinque wacönë ta wacönë ta
godinque tæiyænäni tee ta tee ta go
ömaaque oo pænta pogodo gote do edæ
pöninque a ongönänitapa. ³⁴Ayæ wipodë
wogaa mämö tæcæ æænnoncadoyönäni
Itota iñömö ti wæænte ayongä nangui
inäni do ponte a ongönäni acantapa.
Tömënäni në aacä dæ åñongä obegaidi
quëwenguinämaï inäni inte adodänique
ongönäni bai inäni inte wæwënänipa,
ante pönente tömengä tömënäni tönö
godongämæ wæwente bai pönengantapa.
Ininque nangui odömönte apænecä
ëñänänitapa. ³⁵Ayæ gawadecæ bayö
Itota miñæ në godäni tömengä weca
ponte äninque,

—Nöwo wëmö bacæ cæpa cæbii,
änänitapa. Ayæ, Önömæca incæ cængui
dæ ampa. ³⁶Inäni inänite ämi idömæ
owodäni weca godinque ayæ nangui
inäni näni quëwëñömö godinque cængui
godonte cænguäninie.

³⁷Åñönänite Itota wæætë,

Minitö wæætë godömïni
cæncædänimpa, ämopa.

Åñongante,

—Æ, ënodäni inäniyaa. Iñæmpa ocho
apäicä cæte beyæ paga æinta äninque
mänimputa päö ante godonte äninque
edæ wii eyepæ imaimpa. Mönitö wadæ
gote mänimputa beyæ päö godonte
äninque iñömö godongämæ ongönäni
inänite godömöni cænguänii, åmitawoo.

³⁸Ante wæyönänite Itota,

—Päö æpodö nææmïni. Acæ goedäni.

Angä ate pöninque,

—Päö önompo æmæmpoque gæyæ
mëa pönï mä ongompa.

³⁹Ante apænëdäni ëñëninque Itota
godongämæ mä ongönäni inänite,
Nöwo mini cabo mini cabo gaguimäa
tæ contaedäni. ⁴⁰Angä ëñëninque
pancadäniya tiëë ganca näni cabo
nänënë pancadäniya tincoenta ganca
näni cabo nänënë tömänäni näni
cabo näni cabo tæ contadänitapa.
⁴¹Tæ contadäni ate päö önompo
æmæmpoque gæyæ mëa äninque
öönædë inö æmö adinque, Wængongui,
bitö waa pönömi ænte cæmönipa, ante
apænëdinque päö pä pä æ cædinque
tömengä, Nangui inäni cængui ante
ænte mäo cö cæedäni, ante tömengä
miñæ në godäni inänite pædæ pönongä
äninque mäo cö cædänitapa. Ayæ gæyæ
mëa iñonte adobai äninque tömengä
tömänäni inänite di mëñæ di mëñæ
cæcä äninque cænänitapa. ⁴²Æninque
tömänäni tömo pönï cænäni, ⁴³ate edæ
tömengä ëmiñænäni päö tönö gæyæ
näni ao mænte nönöni ee öñoncoo pædæ
wææmpo ö æ da da wente äninque
otodë önompo tipæmpoga go mentodëa
cængui eyede da wënäni contagatimpa.
⁴⁴Në cænäni iñömö onguiñænäni edæ
tinco müido ganca mänimpodäni nangui
inäni näni wencabo cængadänimpa.

Itota yædopæ dao dao gocampa

(Mäteo 14.22; Wäö 6.16-21)

⁴⁵Itota ayæ do tömengä nänö në
ëmiñænäni inänite, Ægodödäni.
Minitö täno wipodë guite æmæ wedeca
Betaida tao goyömïni botö wæætë
wadäni në cænänäni inänite ämo godäni
ate pömoedäni. ⁴⁶Angä Ao ante tao
goyönäni tömengä wadäni inänite wæætë
angä godäni ate adocanque ongonte
Wængongui ingante apænecæte ante
änanquidi æicantapa. ⁴⁷Ayæ wëmö bayö
tömënäni tæcætibæ wogaa goyönäni
tömengä adocanque ömaa ongonte
ayongä, ⁴⁸tömengä nänö ëmiñænäni
wiyate taocæ cæyönäni edæ woboyæ
nangui pæmænte pönömenque ænte pö
ædö cæte goquinänii. Adinque tawadiya
nänö peyedë edæ tæcæpæ pönï i gawapæ
wænömænæcapæ inö edæ Itota iñömö

æpæno yædopæ dao dao obo ponte wodo pænta gocæ cæcantapa. ⁴⁹Yædopæ edæ gocä gomö adinque tömënäni Yæ äninque, Waocä wænte babæningä wabänö cægongä, ante wædänitapa. ⁵⁰Edæ tömengä ingante adinque tömänäni ancai guiñente wædänitapa. Tömengä iñömö tömënäni inänite do apænedinque,

—Ee piyænë cæte guiñënamai iedäni.

Botö imo apa guiñëwëminii.

⁵¹Äninque wipodë pö guiicä ate woboyæ incæ næ gongæ pæmænämai batapa.

Ba adinque tömënäni godömenque guiñëninque, Quinante mänömai cæ, ante wædänitapa. ⁵²Edæ, Itota æbänö iñontobæ päö nangui pönö badongä, ante në adinäni incæte tömënäni mimö ömædë inäni inte bai wii pönente wægadänimpa.

Caate wædäni inänite Itota cæcä waa badänipa

(Mäteo 14.34-36)

⁵³Ayæ æmæmäa taodisque tömënäni Guënetadetebæ ti wæëninque wipo ñä cæmencadänitapa. ⁵⁴Mänömai ti wæænte ñä cæmencayönäni mäniñömö quëwënäni guiquënë, Tömengä Itota ingampa, ante do adänitapa. ⁵⁵Ante adinque mäniömæ tömäo pogodo godinque wænæ wænæ wæwënäni inänite ñönæmpado ñö cædinque, Itota æyömönö ongongä, ante ëñëninque tömëñömö tömengä nanö ongöñömö do ænte pönänitapa. ⁵⁶Ayæ wadäni nani nangui pönö quëwëñömö incæ wædænque nani quëwëñömö incæ idömæ incæ, Itota ædömë gocä, ante adinque wadäni wænæcæ cædäni inänite mäniñömö ænte mämö taadö wedeca ñö cædäni öñönänitapa. Iinäni wæætë tömengä ingante, Bitö weocoo yæwedecoque ämi gampote waa bamönie. Ante wæyönänite, Ao angä ëñente në gampo gampo cædänique tömänäni waa inäni bagadänimpa.

Mimöno tao godi beyænque waocä wentamö ewocacampa

(Mäteo 15.1-20)

7 ¹Ayæ Paditeoidi tönö në wææ odömönäni tönö pancadäniya

Eedotadëë quëwente mäniñedë Itota weca ponte godongämæ gongænte ayönäni, ²Itota miñæ në godäni pancadäniya mempodämai inte wentamö empote cænäni adänitapa.

³Edæ dodäni, Önompo ædæmö mempoinäni que cæncædänimpa, ante näni wææ angainö ante Ao äninque, Bapogabo cæte wæcæ wæ, ante Paditeoidi tönö oodeoidi tömänäni ancaa mempote ate cænönäni inänipa. ⁴Ayæ, Ædæmö äadänique cænguinäni inänipa, ante pönëninque oodeoidi näni godonte äiñömö gote pöninque ædæmö äate ate cænänipa. Ayæ dodäni godömenque nangui näni wææ angainö ante pönente Ao ante cædinque tömënäni owæta cængæ tiguicade awæmpa tömancoo ancaa mënongate quëwënäni. ⁵Äninque dodäni näni wææ angainö ante Ao ante tömänö ante ëñente cæte quëwënäni inte Paditeoidi tönö në wææ odömönäni ñowo iñömö Itota ingante edæ piinte äninque,

—Bitö miñæ në godäni iñömö quinante dodäni näni angainö ante ëñënamai inte wentamö nampote cængui cænänii.

⁶Ante piinäni wædinque Itota wæætë, —Minitö guiquënë waa cæmini inte bai në änewëminii iñöminite mini cædö ante Wængongui iimai apænecampa, ante Itaiya wodi nöingä ante yewæmongacäimpa.

“Iinäni iñömö botö imote önöneque waa apænete bai tededäni incæte, tömënäni mimöno æmæ pönente edæ gobæ ongonte bai inäni awædö.

⁷Ayæ botö imote waa ate bai ædæ wæænte tededinque, Wængonguimi imidö angüënë, ante apænedäni incæte tömënäni botö imote önönquedö ante cædänipa.

Waadänique näni wææ änönö ante odömonte apænedänipa töö.”

Ante Wængongui piingampa, ante yewæmongacäimpa. ⁸Edæ Wængongui, Iimai cæedäni, ante nanö wææ angainö ante Baa änimini inte minitö

waodänique nāni ānewēnō ante Ao ante cæminipa tōō, angantapa.

⁹Ante apānedinque Itota godōmenque,

—Minitō dodāni nāni angainonque ante ēñente cæcæte ante cædinque Wængonguī nānō wææ angainō ante wido cædinque dicæ waa cæminiyaa.

¹⁰Mōitee wodi, “Bitō Wæmpo ingante bitō badā inante waadedinque waa cæe,” angacäimpa. Ayæ, “Waocä wæmpocä ingante wäänä inante piinte wænæ wænæ angä iñinque mīnitō tōmengä ingante wænōmīni wæncæcäimpa,” ante wææ ante yewæmongacäimpa. ¹¹Incæte mīnitō iīmainō ante wææ cæminipa. Waocä mæmpocä ingante waa cæquēnengä iñongante wäänä inante adobaī waa cæquēnengä iñongante mīnitō wæætē wææ ānīnque, Bitō wæmpocä ingante wäänä inante apānedinque iīmai ante apānecæbiimpa, ānewēmīnīpa. Bitō,

“Mæmpo, bitō quī, ante, Badä, mīnō quī, ante do botō pōnonguēnēnō incæ ñōwo wæætē Wængonguī ingante do edæ godonte impa,” ante, Codobānō nāni ānō impa, ante apānecæbiimpa. ¹²Ānīnque mīnitō Wæmpo beyæ wäänä beyæ nē cæquēnengä ingante wææ āmīni beyæ tōmengä wīī cæcampa. ¹³Mānōmai cædinque mīnitō dodāni nāni angainō mīni Ao ante ānīnonque ante ēñēnīnque Wængonguī nānō angainō ante edæ, Ōnōneque impa, ante baī cæminipa tōō. Ayæ adobaī wapiticæ ānīnque mīnitō wadō wadō cædinque wænæ wænæ cæminipa tōō, ante Itota apānegacäimpa.

¹⁴Ayæ nanguī ināni inānite Itota aa pecä pōñōnānite apānecantapa.

—Minitō tōmāmīni imīnite apānebo ēñēnīnque ocaidē pōnente ædæmō ēñēedāni. ¹⁵Quincoomē yabæque ongoncoo incæ waocä ōñōnē guidiī beyænque tōmengä mīmō dicæ wentamō entawenguingää. Wæætē mīmōnē wīwa pōnēnīnque nānō tao godincoo beyænque mīmō wentamō mongængampa, ante apānebo ēñēedāni.

¹⁶Ēamonca ongonte ēñēedāni.

¹⁷Ante apānedinque Itota nanguī ongōnāni inānite ēmō cæte oncōnē gote wäänē guicä ate tōmengä nānō nē ēmīñænāni guiquēnē, Mānōmainō ante odōmonte apānedinque bitō æbānō ante odōmoncæte ante apānebitapa, ante ēñencæte ante wæmōnīpa. ¹⁸Ante wæyōnānite Itota,

—Minitō incæ ocai ōmæcadāni baī inōmīni inte ēñēnāmai imīnitawo. Cænguī incæ waocä mīmōnē guīpa wentamō ēwocaquingää. ¹⁹Edæ wīī mīmōnē guīpa. Wæætē cæncadē guīte goiwaā ogä mente wido cæquinque ī apa ānewēmīniī.

Mānōmainō ānīnque Itota, Tōmää cænguī waēmō impa, angacäimpa. ²⁰Ānīnque godōmenque,

—Mīmōnē wīwa pōnēnīnque nānō tao godincoo beyænque waocä wentamō ēwocacampa. ²¹Edæ mīmōnē nānō entawente taodinō beyænque waocä ōnōwēnīnque wænæ wænæ ante pōnengampa. Mīmōnē towēīnente nānō pōnēnō beyænque waocä godō towente quēwengampa. Mīmōno ānīnente wædinque wacä quī awēmō ængampa. Mīmōnē nānō piinte pōnēnō beyænque godō wænongampa. Nānōogængä ināmai iñongante waocä mīmōnē towēīnente nānō pōnēnō beyænque godō mongampa. ²²Mīmōnē nanguī ānīnente wædinque māincooque ante pōnēwengampa. Mīmōnē nānō taodiī beyæ wacä ingante piinte cæcampa. Mīmōnē pōnēwēnīnque, Wacä edæ oda cæcædānīpa, ante babæ cæcampa. Wīwa nānō pōnēwēnō beyænque quingāmē baī cæte quēwengampa. Mīmōnē nānō piinte adō beyæ waocä, Wacä baī ñænæmo pōnī bacæboimpa, ante cæcampa, ayæ wacä ingante godō wænæ wænæ ante babæ angampa. Mīmōnē nāmā ante waa ate nānō pōnēnō beyænque, Tōmēmoque waēmō imopa, ante nāmā waa acampa. Mīmō ōmædengä inte ēñēnāmai cæte ōnonque quēwengampa. ²³Mānīī wīwa cæpāmo tōmāmāmo mīmōnē nānō pōnēnō beyænque waocä wentamō ēwocacampa, ante Itota apānegacäimpa.

²⁴Mīmōnē nānō piinte adō beyæ waocä, Wacä baī ñænæmo pōnī bacæboimpa, ante cæcampa, ayæ wacä ingante godō wænæ wænæ ante babæ angampa. Mīmōnē nāmā ante waa ate nānō pōnēnō beyænque, Tōmēmoque waēmō imopa, ante nāmā waa acampa. Mīmō ōmædengä inte ēñēnāmai cæte ōnonque quēwengampa. ²³Mānīī wīwa cæpāmo tōmāmāmo mīmōnē nānō pōnēnō beyænque waocä wentamō ēwocacampa, ante Itota apānegacäimpa.

**Onquiyæ oodeo ināmaī inte Itota
ingante pönente angä**
(Mäteo 15.21-28)

²⁴Mäniñömö quëwente godinque Itota Tido eyequei gogacäimpa. Ayæ, Awëmö guiite owoyömo wadäni adāmaī incädänimpa, ante pönëninque oncönë pö wäänë guiite ongongä incæte ædö cæte wii aquinānii. ²⁵Edæ, Itota owocampa, ante do tededäni ëñëninque wacä wäänä, Botö wengä onquiyængä iñömö wënæ nē wentamö ëwocacä ingante ënemocampa, ante wædinque Itota weca ponte ædæ wæænte apænecantapa. ²⁶Itota ëñëmi. Wënæ botö wengä tönö nē quëwengä ingante wido cæquimi, angantapa. Mänii onquiyængä Tidopënitabæ nē ëñagaingä inte guidiego tededö nē tedecä inongä. ²⁷Adinque Itota, Wii oodea onquiyængä inongampa, ante wædinque angantapa. —Wënäni cænguī inguënë waocä dicæ guintamöidi cænguī ante wæantodonguingä. Bitö edæ wabi iñömite botö bitö beyæ ædö cæte cæquimoo.

²⁸Äñongante,
—Awënë iñæmpa wëñænäni cænguī cæninque eyepodäni wæænte ænömengadæmpa inö öñöñö guintamöidi ade cæmpa.

²⁹Ante apæneyongä Itota,
—Bitö nö apænedimi inte waa gocæbiimpa. Wënæ bitö wëñængä nänö wædö inca dobæ edæ ëmö cæte wadæ gotimpa.

³⁰Angä ëñëninque oncönë go guiite ayongä tömengä wëñængä önonganque bate möimoga ongongä agacäimpa.

**Babetamoncacä ingante
Itota waa cæcampa**

³¹Mänii Tido gote quëwëninque Itota wadæ godinque Tidöo wodo pænta gocanque go Gadideapæ wedeca poncæ cædinque Decapodibæ yaatanque pongantapa. ³²Gadideapæ wedeca pongä adinque wacä önömonca babetamoncacä inte önöne wapiticæ tedecä ingante

Itota weca ænte pöninque, Gampo cæbi waa babaingampa. ³³Äñönäni Itota babetamoncacä ingante nänënë ænte godinque önömonca pædæ guipomoncacantapa. Ayæ nämä önompö towæ tänompodinque wapiticæ tedecä ingante godö gampo cæguënëwacantapa. ³⁴Ayæ öönädë inö æmö adinque öö guëmante äninque babetamoncacä ingante, “Epata,” äninque mönö tededö, “Önömonca wi æmoncabæwe,” angantapa.

³⁵Äñongä edæ önömonca tee mömoncate bai ini wi ænete bai badinque önonguënëwa nïmæncæguënëwa gote bai cæguënëwadinque töö tedecantapa. ³⁶Itota, Botö cæbo nē adimini inte gode änāmaī iedäni, äninque ancaa angä incæte nē adināni iñömö godömenque nangui gode ä gode ä cæte tededäni ³⁷Ëñente wædinque tömänäni nangui guiñëninque, “Edæ önömonca babetamonca inināni inänite Itota cæcä ate önömonca ëñëñäni badänipa. Önöne babetade inināni inänite cæcä ate önöne tededäni badäni atamönipa. Tömää edæ waa cæcä ingampa,” ante nangui tedete wægadänimpa.

**4.000 ganca inäni inänite Itota
godongä cænänipa**
(Mäteo 15.32-39)

8 ¹Mäniñedë wadäni tæiyæ pönii inäni ponte ëñëñönäni tömëñäni cænguī dæ ä adinque Itota tömengä miñæ nē godäni inänite aa pecä pönäni ate,

²—Iñäni botö weca ongönäni iñömö mëönaa go adoönæque iñonte botö weca ongöñönäni tömëñäni cænguī ömæpodäni badäni ate wædinque botö tömëñäni tönö godongämæ wæte bai nangui pönëmo imopa. ³Cænāmaī inte gue ænente wæyönänite botö, Oncönë goedäni, ämo gote bai tömëñäni edæ idömæ godinque tepæ gæwëninque edæ nangæ badinque bocæ bocæ cæte wæcædönänimpa. Edæ pancadäniya gobæ quëwente pönäni abopa.

⁴Ante apænecä ëñente wædinque tömengä miñæ nē godäni wæætë,

—Īñæmpa önömæca incæ pāo impa æninque godömöni cænguñäni.

⁵Ante wæyönänite Itota,

—Pāo æpodö nææmīni. Āñongante,

—Önompo æmæmpoque go mēa mæ ongompa.

⁶Ante apæneyönäni Itota godongämæ nanguī ongönäni inänite angä onguipoiya tæ contadänitapa. Ayæ pāo önompo æmæmpoque go mēa nāni næænincoo pædæ godönäni æninque tömengä Wængonguī ingante, Bitö waa pönömi cæncæmönimpa, ante apænedinque pā æninque tömengä miñæ nē godäni inänite, Pædæ godö pædæ godö cæmīni cæncædänimpa, ante godongä æninque wadäni inänite godäni ænte cænänitapa. ⁷Ayæ gæyæ mēa pönī næænänitapa. Mänīī nāni nææni æninque Wængonguī ingante apænedinque adobaī angä pædæ godö pædæ godö cædäni. ⁸Æninque tömo pönī cænänitapa. Ayæ idæwaa cænäni ate tömēnāni pā ænte nāni cænte ñönöni ee öñoncoo wente æninque Itota miñæ nē godäni otodē pönö da wәнänitapa. Īninque önompo æmæmpoque go mentodæa cænguī eyede contagatimpa. ⁹Nē cænäni iñömö onguīñænānique ante tee mampote coatodo müido ganca baī inäni inte ongönönänimpa. Īnque cænäni ate Itota angä wadæ godänitapa. ¹⁰Godäni ate Itotaidi do wipodē guī contate cæwodinque imæmāa pöninque Dadämānotabæ pongadänimpa.

Mä cæte odömömi amönie, ante Paditeoidi änänipa

(Mäateo 16.1-4; Odoca 12.54-56)

¹¹Itota pongä adinque Paditeoidi ponte bee tēninque tömengä ingante, Æbänö cæbii, æbänö ämii, ante ancaa änänitapa. Ayæ, Mönö ämö ēñente tömengä oda cæbaingampa, ante cædinque Itota ingante apænedinque, Bitö, Pönencædänimpa, ante öönædē mä cæi baī cæbi amönie. ¹²Änāni ēñēninque Itota, Ancaa änāni awædö, ante wæwente badinque öö öö ante guëmangantapa.

—Īñæmpa ñowomīni, Mä cæte odömömi adinque pönēmaimönipa, ante ancaa ämīni awædö. Nāwangä ämo ēñēdäni. Ñowomīni imīnite mä cæte odömönāmaī ingæimpa.

¹³Ante æninque tömēnāni inänite emö cæte godinque wipodē guiite æmæmāa taocæ cæte cæwodinque wadæ gocantapa.

Wapiticæ apænedäni ēñēninque gomö aedäni, angampa
(Mäateo 16.5-12)

¹⁴Mänīī æmæmāa nāni tao gocæ cæyedē tömengä miñæ nē godäni guiquēnē pāo wīi pönente ænāmaī inte godäni ininque pāo adoque pönī nāni wēēnēnedē ñönöninque wipodē öñompa. ¹⁵Itota iñömö mänīī pāo tömēnāni nāni ænāmaī inö ante wīi tededinque wadö ante pönente apænecantapa.

—Pāo yedæ æmpoqui, ante Paditeoidi tönö Edode nāni da wente cæi ate gomö aedäni. ¹⁶Angä ēñente wædinque tömengä nänö nē emiñænāni wæætē nāni caboque tededinque, Pāo ænte pönāmaī imöimpa, ante Itota wabänö mänömaī beyæ ämaingampa.

¹⁷Ante nämāneque tededäni wædinque Itota wæætē tömēnāni inänite, —Pāo ænāmaī inte mīni pöninö ante quimæ tedewēmīni. Botö pāo ante dicæ wæbogaa. Nanguī cæbo adimīni inte mīnitö ayæ ēñēnāmaī imīnitawo. Edæ mīmö ömædēmīni inte tedewēmīnipa, ante awædö. ¹⁸Edæ awincaque adinque ayæ adāmaī imīnitawoo. Öñomoncaque ēñēninque ēñēnāmaī imīnitawoo. Edæ botö æbänö cætabopa, ante adimīni inte edæ wīi pönēmīnitawo. ¹⁹Pāo önompo æmæmpoque botö pā ænte godönī incæ tenco müido ganca inäni nāni cænte ñönöni ee öñöñonte æpotodēnö cænguī wente æmīni.

Āñongante,

—Önompo tipæmpoga go mentodæa.

²⁰Ayæ pāo önompo æmæmpoque go mēa guiquēnē coatodo müido ganca inäni nāni cænte ñönöni ee öñoncoo æpotodēnö cænguī wente æmīni.

Äñongante,

—Önampo ämæmpoque go mentodæa.

²¹Apænedäni ëñëniñque tömengä edæ,

—Ïñæmpa Tadoteoidi tönö Paditeoidi wapiticæ ante nâni odömonte apænedö ante botö, Gomö aedäni, ante wææ ämopa, ante mînitö ayæ ëñëñämaï imînitawoo, angacäimpa.

**Betaida ïñömö babetamongä
ingante gampomongampa**

²²Mäninö godinque Betaida ïñömö pönâni adinque wadäni babetamongä ingante Itota weca ænte pöniñque, Gampomonguimi. ²³Änâni ëñëniñque Itota babetamongä önonpo bæi ongonte töö æmænte tömënâni quëwëñömö tao yabæque ænte mäocä gocantapa. Ayæ godö towæ tänömonte gampo cæmöninque, Pancaa tæcæ abi edæ, angantapa. ²⁴Äñongä edæ tæcæ ïñä æmante,

—Awæ cægonte bai waodäni incæ cægönâni abopa. ²⁵Itota wæætë godö gampo cæmongä ate babetamongä ïningä incæ ñowo cöwä adinque edæ waa bamöniñque tömäo edonque pöni acantapa. ²⁶Ïniñque tömengä ingante Itota,

—Ïñömö nâni quëwëñömö yaatænque wadæ godinque tömëmi oncönë goe, angä gogacäimpa.

**Bitö Codito ïnömi ïmipa, ante Pegodo
angampa**

(Mäateo 16.13-20; Odoca 9.18-21)

²⁷Itota ïñömö tömengä miñæ nê godäni tönö wadæ godinque Tetadea Pidipobæ wædænque ïnâni nâni quëwëñömö wædænque ïnâni nâni quëwëñömö go go cædänitapa. Idömæ godinque tömengä nänö nê ëmiñænâni ïnânite Itota angantapa.

—Wadäni botö ïmotedö ante tededinque, Æbodö imoo, ante apænedäni ëñëmîni.

²⁸Äñongante,

—Bitö ïmitedö ante apænedinque pancadäniya, Æpænë nê guidongaingä Wäö wodi incæ Itota adocä ïmaingampa,

ante tededäniya. Wadäni guiquënë, Ediya wodi incæ Itota ïnogä ïmaingampa, ante apænedäniya.

Wadäni guiquënë, Wængongui beyæ nê apænegainâni bai Itota ïñömö adocä ïmaingampa, ante bitö ïmitedö ante tededäniya, änânitapa.

²⁹Ante tömengä miñæ nê godäni apænedäni ëñëniñque Itota,

—Ayæ mînitö guiquënë, Æbodö imoo, ante ämîni.

Äñongante Pegodo ïñömö,

—Bitö mönö Codito ïnömi ïmipa.

³⁰Angä ëñëniñque, Botö ïmotedö ante, Codito ïnogä ingampa, ante gode änâmaï edæ pæ wëeneedäni, ämopa, ante Itota wææ angacäimpa.

**Itota, Ïmaï cædäni wæncæboimpa,
ante apænecampa**

(Mäateo 16.21-28; Odoca 9.22-27)

³¹Ayæ mäniñedë Itota tömengä miñæ nê godäni ïnânite ïmaï ante mä odömonte apænegacäimpa. Botö Waobo ëñagaimo inte nangui caate wæquënëmo ïmopa. Edæ nê aadäni nâni Picæncabo tönö, Wængongui qui, ante nê godönâni ñænænâni tönö nê odömönâni tönö mäninâni ïñömö botö ïmote Baa änâni wæquënëmo ïmopa. Ayæ botö ïmote godömenque wænönâni wæncæboimpa. Incæte botö do wænönâni wænimo inte edæ mëönaa go adöönæque ïñonte ñâni ömæmoncæboimpa. ³²Mänömaï ante Itota edonque apænecantapa.

Apæneçä ëñëñönâni Pegodo guiquënë Itota ingante nänëñ mäocä godinque, Quimæ wæncæ anewëë, wææ ante tæcæ piincæ cæyongante, ³³Itota edæ tömengä miñæ nê godäni gämænö dadi ëmænte adinque Pegodo ingante näemæ piiniñque angantapa.

—Bitö Tatänabi bai ïnömi inte edæ botö weca ongönâmaï wadæ gobæwe. Wïi Wængongui nänö änönö ante pönëmi inte bitö waodänique nâni pönëwënonque ante pönëniñque mänömainö ante tedebi awædö, angantapa.

³⁴Ayæ tömengä ëmiñænâni tönö nangui ongönâni ïnânite aa pecä pönâni ate Itota tömänâni ïnânite apænedinque,

—Æcänö botö miñæ pöinëna ïna tömengä nämä beyænque ante

pönēnāmai inte botō miñæ tee empote poncæcäimpa. Nämä nänō wænguiwæ ænte mongænte ponte bai cædinque tömengä, Botō wænguiimo incæ caate wæbo incæ Itota ingante cöwē tee empote gocæboimpa, äninque poncæcäimpa. ³⁵Edæ æcänō, Nämä wææ gompodinque quëwencæboimpa, ante cædinque botō miñæ pönāmai ingä guiquēnē tömengä iñömō edæ quëwēnāmai incæcäimpa. Wæætē edæ, Wænönāni wæmo incæte botō Itota miñæ tee empote godinque tömengä waa pönī nänō cægainō ante apænecæboimpa, ante æcänō cæda guiquēnē tömengä edæ ayæ quëwencæcäimpa. ³⁶Edæ waocä inguipoga ongoncoo tömancoo ö æncæte ante cædinque nämä önöwoca incæ pædæ godongä wē womonte ba iñinque edæ tömengä nänō ömæwocate wæquinque mäincooque æmaingampa. ³⁷Iñæmpa eyepæ godongampa diyæ önöwoca wæætē æmaingä. ³⁸Nöwodäni Wængongui ingante pämänte godinque nē ēñēnāmai cædäni weca quëwēninque mīnitō iñömō botō Waobo nē ēñagaïmo beyæ ante guingo imonte wæmīnitawo. Botō apænedō beyæ ante guingo imonte wæmīnitawo. Iñæmpa botō Mæmpo ñäö guinæ gongæñonte anquedoidi tæiyæ waémō emönāni tönō dibæ pöninque botō wæætē botō beyæ ante nē guingo imonte wædingä beyæ ante näëmæ guingo imonte wæcæboimpa.

9 ¹Mänömainō äninque Itota godömenque,

—Botō weca ongömini pancamīniya iñömō iīmai ba acæmīnimpa, ante nāwangä ämopa. Mīnitō ayæ wænāmai mīimīni quëwēñömini botō Wængongui Awënë Odeye inömo inte tæi piñæninque Tæiyæ Awënë babo acæmīnimpa, ante Itota apænecacäimpa.

**Itota waémō pönī ñäö bai emongä
bacä adänipa**

(Mäateo 17.1-13; Odoca 9.28-36)

²Mäninō ante apænecä ate Itota iñömō önompō æmæmpoque go adoönæque iñinque go ate Pegodo ingante Tantiago

tönō Wäö inate mänimpodänique inänite änanquidi mäicä adodänique æibæ æite ongongadänimpa. Æite ongöñönāni edæ Itota awinca tömēnāni ayönāni edæ wii cöwē nänō emönō bai waémō pönī ñäö bai edæ emongä bamongä adänitapa.

³Tömengä weocoo ñäö pönī näämænta weocoo ēñacä adinque tömēnāni, Ædō cæte iincoo bai näämænta pönī yamonte cæquīnāni, ante edæ wædänitapa.

⁴Ayæ ayönāni edæ doyedē pönī nē æigaïna iñömō Möitee wodi tönō Ediya wodi incæ Itota tönō edæ godongämæ pō gongæninque tedeğöna adänitapa.

⁵Adinque Pegodo guiquēnē Itota ingante, —Awënë nē Odömömi ēñēmi. Iñömō mönō waa pönī ongonte awædō. Bitō ämi iñinque mönitō oncontaicoo mentaiya go adotaique mäñöninque bitō oncontai ante adotaique Möitee oncontai ante adotaique Ediya oncontai ante adotaique mäñömaimönipa, angantapa.

⁶Edæ Wäö tönō Tantiago tönō godongämæ guñente wædinque Pegodo, Æbänō ante tedequimoo, ante ēñēnāmai inte mäninō ante önonque tedecantapa. ⁷Ayæ edæ boguimämo ocabogadäni obo wææninque ganta owo iñinque önönepämoque boguimämodē apænecantapa. “Iñgä iñömō botō Wengä botō nē waadecä ingampa cæmīni. Tömengä pönō apænecä ate ēñēdäni,” ante apænecä ēñengadänimpa. ⁸Ēñēninque quingæ gomō gomō ayönāni wada edæ do dæ goda iñönate Itota adocanque ñöwo tömēnāni weca ongongä agadänimpa.

⁹Ayæ änanquidi inō wææ pöñönāni Itota tömēnāni inänite angantapa. Mäninō mīni adinō ante mīnitō gode änāmai pæ wēneyömini botō Waobo ēñagaïmo inte edæ wænte ate ñāni ömæmoncæboimpa. Ñāni ömæmömo ate mīnitō edæ mäñēdē ate apænecæmīnimpa. ¹⁰Ante angä ēñēninque tömēnāni gode änāmai pæ wēñēdäni incæ nämæneque, Mäninō tömengä nänō ñāni ömæmonguimämo ante æbänō ante apænecä, ante wædönänimpa. ¹¹Iñinque Itota ingante,

—Mänömaï i ïninqe, Ediya wodi tãno poncæcãimpa, ante nê odömönãni iñæmpa quĩnante apænedãni.

¹² Æñönãnite Itota wæætê,

—Ediya wodi nãni ãnongã iñömö tãno pongã ingampa. Nãwangã impa. Pöninge tömengã, Doyedê ingaï baï ñowo wæætê adobaï nõ põni bacæimpa, ante badongampa. Æninqe dodãni Waocã nê êñaquingã ingantedö ante yewæmöninqe, Nanguï caate wæyongante wadãni pïininqe Baa ancædãnimpa, ante quĩnante yewæmongadãni, ante põnemini. ¹³ Incæte botö iimainö ante apænebo êñeedãni. Ñowocã mönö Ediya ïnongã inte do pongãimpa ante aquenê. Tömengã pongã adinqe wadãni edæ dodãni nãni yewæmongainö baï adobaï cædinque quĩemê ante nãni cæinewenö ante do cædãnipa, ante Itota tömengã tönö nê æidinãni ïnãnite apænegacãimpa.

**Itota wænæ ingante angã go ate
wëñængã waa bacampa**
(Mäteo 17.14-21; Odoco 9.37-43)

¹⁴ Itotaidi mãniï wææninqe tömengã nanö nê emiñænãni æidãmaï ïnãni weca ponte ayönãni wadãni nanguï ïnãni goto gongænãni adãnitapa. Nê æidãmaï ïnãni tæcæguedê ongöñönãnite nê wææ odömönãni guiquenê tömënãni tönö wæætedö wæætê ãnãni adãnitapa.

¹⁵ Itota do pongã adinqe edæ goto gongænãni tömãni guĩfente wædinque wadæ pogodo ponte bee tẽninqe, Bitö põmi, ãnãnitapa.

¹⁶ Æñönãnite Itota,

—Tömënãni tönö quĩnö ante apænedinqe wæætedö wæætê ãminii.

¹⁷ Æñongante adocunque tæcæguedê ongongã inte wæætê apænedinqe,

—Awênê nê Odömömi êñemi. Botö wengã wænæ babetadecã ingante ewocampa, ante wædinque botö tömengã ingante bitö weca æente pontabopa. ¹⁸ Eyömömê ongöñongante wænæ põ guidinque wëñængã ingante cöwê gotodongã tæ go wæængampa.

Æninqe wëñængã wodi mãwanta tadedinqe wentoquênê wentoquênê angadinque pæ opate bacampa. Mänömaï cæcã ate wædinque botö bitö miñã nê godãni ïnãnite, Wænæ inte wido cædãni, ãmo cæquênãni incæ ædö cæte cæquĩnãni.

¹⁹ Ante apæneyongã Itota tömënãni ïnãnite,

—Ñowomini mini põneegade. Botö minitö weca æpogadö quëwemöi. Pönënamã inte cæyöminite botö æpogadö piyænê cæte wæwemöi. Edæ wëñængã ingante botö weca æente mãmömimi pongæedãni, angantapa.

²⁰ Ænte põnãni ate wænæ incæ Itota ingante adinqe do wëñængã ingante do do wæate baï cædinque wido cæcã tæ go wæængantapa. Ayæ mãwantabo tadedinqe бага wentoquênê wentoquênê angadinque edæ pæntæmæ pæntæmæ gocã. ²¹ Adinqe wæmpocã ingante Itota,

—Æyedênö mãnömaï bacãi.

Æñongante,

—Wëñængãñedê do badingã inte quëwengampa. ²² Quëwëñongante wëñængã ingante wantæ wantæ iñö wantæ wantæ iñö, Gongapamö guitodömo gonte wæncæcãimpa, ante wænæ incæ cæcã. Ayæ, Æpænê adobaï guitodömo becadote wæncæcãimpa, ante cæcampa cæbii. Nãwangã tæi pñãmi ïninqe bitö mönatö wæwênö ante põnente cæbaïmipa. ²³ Æñongante,

—Bitö guiquenê wabãnö wede põnemii imitawoo. Edæ wede põneñongante edæ waocã beyæ tömãã do cæte impa.

²⁴ Angã êñente wædinque wæmpocã iñömö yedæ ãninqe,

—Bitö ïmite põnemopa. Edæ botö æmæ põnenö ante bitö cæbi ate ædæmö wede põnente bacæboimpa, ante wæbopa.

²⁵ Ante ãñongã nangui ïnãni do pogodo põnãni ate wædinque Itota iñömö wænæ nê wentamö ewocacã ingante piĩte ãninqe,

—Wænæbi bitö, Babetamonca babetade bacædãnimpa, ante nê cæbi inömi inte

ñowo tao godinque wii adodö guiquimi incæbiimpa, angantapa.

²⁶ Ëñente wædinque nangui Yæ yæ äninque wëñængä ingante wido cæcä do do wäate tæ go wæäninque päntëmæ päntëmæ goyongante wënæ tao gocantapa. Gocä ate wëñængä do wëñänäni bai öñongä ate wædinque pancadäniya, Æmæwo wæmaingampa, ante wædäni. ²⁷ Ìninque Itota iñömö pædæ wææmpo önompo bæi ongonte ængæ ganticantapa.

²⁸ Itota ayæ wadæ godinque oncönë pö guiyongante tömengä nänö në ëmiñänäni awëmö äninque,

—Mönitö guiquënë bitö bai wido cæcæte ante cædinque quinänte wido cædämaï intamönii.

²⁹ Ante wæyönänite,

—Wënæ mäningä bai ingante wido cæcæte ante cædinque wantæpiyæ cænämaï inte Wængongui ingante nangui apænete ate wido cæcæimpa, ante apænecä ëñengadänimpa.

Wänönäni wæncæboimpa, ante Itota adodö ante apænecä

(Mäateo 17.22-23; Odoca 9.43-45)

³⁰ Ayæ wadæ gote Gadideabæ wodo pänta godinque Itota, Wädäni adämaï iñönänite ³¹ botö ëmiñänäni adodänique ongöñönänite odömonte apænebo ëñencädänimpa, ante cæcantapa. Ayæ tömënäni inänite iimainö ante awëmö apænecantapa.

—Adocanque, Waocä në ëñagaingä æyömönö ongongä, ante godö odömöninque botö imote waodäni nempo pædæ godongä æncädänimpa. Në äñäni wæætë botö imote edæ wænönäni näñe wæncæboimpa. Incæte mëönaa go adoönæque iñonte botö adobo incæ näni ömæmoncæboimpa.

³² Ante apæneyongante tömengä ëmiñänäni önömoncaque ëñëninque ëñëñämaï inäni inte, Æbänö ante tedebii, ante guñente wædinque äñämaï pæ wëñengadänimpa.

Æcänö ñænængä inte në angä inguingä, ante tededänipa

(Mäateo 18.1-5; Odoca 9.46-48)

³³ Mäniï godinque Capënaömö iñömö ponte oncönë guidinque tömënäni inänite Itota,

—Idömæ pöninque æbänö ante tedeminitawo.

³⁴ Äñongante edæ, Mönö cabo incæ æcänönque ñænængä pönii inongä inte në angä inguingä, ante tedewëñänäni inte guingo imonte wædinque pæ wëñedänitapa. ³⁵ Ìninque tæ contadinque Itota iñömö, Dote, näni äincabo inänite, Pödäni, angä pönäni ate,

—Yæcado ongömote, ante në äñongä iñömö tömengä wæætë yæmiñængä pönii gote ongote tömänäni beyæ në godö cæcä bate waa tobaingampa.

³⁶ Äninque Itota wëñængä guiyangä ingante äninque tæcæguedë goncæte pæ mäninque tömënäni inänite wæætë apænecantapa.

³⁷ —Æcänö botö ëmowo apænedinque mäningä bai wëñængä ingante, Pöe, ante godö waa cæcä iñömö tömengä iñömö edæ botö imote edæ do, Pöe, ante pönö waa cæcä ingampa. Ayæ edæ botö imote, Pöe, ante në waa cæcä iñömö tömengä iñömö wii botö adoboque imote waa cæcä ingampa. Wæætë botö imote në da pönöningä ingante Wængongui ingante adobai edæ, Pöe, ante do waa cæcampa, ante Itota apænecäimpa.

Mönö imonte æcänö pïñämaï ina mönö tönö cæcampa

(Mäateo 10.42; Odoca 9.49-50)

³⁸ Itota mänömaï apænecä ëñëñönäni Wäö guiquënë,

—Awënë në Odömömi ëñëmi. Wacä bitö ëmowo apænedinque wënæidi inte wido cæcä atamönipa töö. Ayæ, Wii mönö cabo ingampa, ante adinque mönitö tömengä ingante Baa äninque, Cædämaï imæwe, antamönipa.

³⁹ Ante apæneyongante Itota wæætë, —Ee amïni cæcädäni. Edæ æcänö botö ëmowo apænedinque öönædë näni cæi bai mä cæda, tömengä ædö cæte botö imotedö ante do wënæ wënæ anguingä. ⁴⁰ Edæ mönö imonte æcänö pïñämaï ina tömengä mönö cabo inongä inte bai mönö tönö godongämæ

cæcä ingampa töö. ⁴¹Nāwangä ämopa. Bitö Codito nänö nē ēmīñänömi imi ænte bee, ante wacä mīnitö imīnite æpæ adotacaque pönongä bemīni īninque nē pönōningä wæætē tömengä nänö pönōninö beyæ eyepæ æncæcäimpa, angacäimpa.

Wacä oda cæcæcäimpa, ante nāni wæquinque cædānīpa

(*Mäateo 18.6-9; Odoca 17.1-2*)

⁴²Mänömaīnō apænedinque Itota godömenque apænecantapa. “Wadāni godö cædāni beyæ botö imote nē pönēnāni incæ pancadāniya edæ dobæ oda cæte wēnæ wēnæ cædānīpa. Īninque, Wēñængä adocanque guiyangä pōni ingä incæ oda cædāmaī incæcäimpa, ante wææ cæcæte ante cædinque nē godö cæcæ cædingä ingante īmaī cædāni īninque tömengä toquēnengä īmaingampa. Waodāni nāni dacæ godö dacæ godö cæquinca ñænænca æninque tömengä önömenca æ wēmencadinque tömengä ingante tæcætībæ wido cædāni īninque tömengä edæ, Wēnæ wēnæ cædāmaī inte becadote wæmo beyænque Wængonguī botö imote wīi godömenque pangampa, ante wædinque waa toquēnengä īmaingampa. ⁴³Bitö önompoca cædinque wēnæ wēnæ cæbi īninque bitö önompo aa wi æmpote bai wido cæte bai cædinque wēnæ wēnæ bitö cædinö ante wido cæbæwe. Īñæmpa inguipoga quēwēninque æmæmpoque empobi incæte bitö cōwē bitö wænāmaī quēwēnquinque öönædē æibi waa imairopa. Edæ wīi tipæmpoga empobi inte edæ bitö gonga cōwē bæcote wæwēnguiñömö wīi æmæwo wido cæte wæquimido anguēnē. ⁴⁴Edæ māniñömö tadömengadænguipo īñömö cængota wænāmaī gonga emönāmaī bæcoquinö anguēnē.”

⁴⁵Ayæ, “Bitö önöwaca wapiticæ godinque ēñēnāmaī cæbi īninque önöwa aa wi æwate bai wido cæte bai cædinque wēnæ wēnæ bitö cædinö ante wido cæbæwe. Īñæmpa inguipoga quēwēninque æmæwaque ewabi incæte

bitö cōwē bitö wænāmaī quēwēnquinque öönædē æibi waa imairopa. Edæ wīi tipæmpoga ewabi inte edæ bitö tadömengadænguipo wido cæte wæquimido anguēnē. ⁴⁶Edæ māniñömö tadömengadænguipo īñömö cængota wænāmaī gonga emönāmaī bæcoquinö anguēnē.”

⁴⁷“Ayæ ægodawate tæ go wæænte bai cædinque bitö awinca beyæ ēñēnāmaī cæbi adinque bitö awinca cāi cæmonte bai cædinque wēnæ wēnæ bitö cædinö ante wido cæquimi, ämo. Edæ bitö, Botö tipæmonga emonte incæ tadömengadænguipo wīi goinente awædö, ante pönente wædinque edæ cāi cæmonte awinca æmæmonque emömi inte quēwēninque Wængonguī Awēnē Odeye weca æite waa tobaīmipa. ⁴⁸Edæ māniñömö tadömengadænguipo īñömö cængota wænāmaī gonga emönāmaī bæcoquinö anguēnē,” ante Itota apænecantapa.

⁴⁹Ayæ godömenque apænedinque, “Waodāni, Ööingä ñömænāmaī ingæimpa, ante cædinque cati ñænæ quimönique gongapamö æñö cæte biyadānīpa. Waomīni tömāmīni adobaī caate wædinque ædæmö biyate bai badinque ñömænāmaī inguimīnidö anguēnē. ⁵⁰Cati quimonte cæi īñömö wæeme inte gæpæ emompa. Incæte nongæmonte ba adinque mīnitö wæætē æbänö nö cæmīni wæætē gæpæ emonguī i. Ööingä wæeme bacæimpa, ante quimonte cæi wæä wæä pæmönāni bai cædinque mīnitö mīni caipæ incæ piyænē cæte wacä ingä wacä ingä waa cæte quēwēdāni,” ante Itota odömonte apænecä ēñengadānīpa.

Nänöogängä ingante nāni pāmænö ante

(*Mäateo 19.1-12; Odoca 16.18*)

10 ¹Māniī Capēnaömö ongöninque wadæ tao iguidinque Oodeabæ ganca Oododänö æmæ wedeca pongantapa. Pongä adinque nanguī īnāni wæætē pö pö cædāni adinque Itota cōwē nänö odömöi bai adobaī odömonte apænecä ēñēnānīta. ²Paditeoidi

guiquënë, Godö ämō ēñēninque Itota adodeque oda cædete wæcä tocæi, ante cædinque tömengä weca pöninque, Itota ēñēmi, änänitapa. Wængongui æbänö ante wææ angacäi. Waocä tömengä nänöogængä ingante pämgängä ininque edæ nõ cæte intawo.

³Ante äñönäni tömengä wæætē,
—Möitee wodi æbänö ante yewæmöninque mīnitō imīnite wææ angacäi.

⁴Angä ēñēninque,
—Æmæwo pämgæmo goquimi, ante yewæmöninque mäninta bitō yewæmöninta onquiyængä ingante godömi ængä ate bitō önonque pämgæcæbiimpa, ante Möitee wodi wææ ante yewæmongacäimpa.

⁵Ante apænedäni ēñēninque Itota,
—Iñæmpa, Mīmō ömædēmīni inöminī inte mīnitō wænæ wænæ cæinēmīni imīnīpa, ante wædinque Möitee wodi, Mänömaī cæedäni, ante yewæmongacäimpa. ⁶Edæ wëēñēnedē tömengä, “Onguñængä ingampa, ayæ, Onquiyængä ingampa, ante badongacäimpa. ⁷Mänömaī beyæ waocä mæmpocä ingante emō cædinque wäänä inante emō cæte godinque onquiyængä ingante, Botō nänöogængä, ante æmæwo mongä ate tömēna nāna gæncaya inöna inte möninque guëa quëwencædaimpa.

⁸Ininque æmæwo möninque tömēna nāna gæncaya incæ adocanque bai bate quëwencædaimpa,” ante Möitee wodi nänö yewæmongai bai cædinque tömēna nāna gæncaya do möninque nänēñē ināmaī adocanque bai do bacäimpa. ⁹Mänömaī beyæ Wængongui, Adocanque bai inapa, ante nāna gæncaya nänö nē badongaina iñöñate waocä wæætē pango cædämaī incæcäimpa.

¹⁰Angä wædinque Itota tönö oncönē guiddinque tömengä miñæ nē godānique, Æbänö ante ämitawo. Godömenque apænebi ēñēmönie. ¹¹Ante äñönänite Itota,
—Æcänö näwä nänöogængä ingante pämgæninque wacä onquiyængä ingante

mōna tömengä wiwa towengä do badinque näwä nänöogængä ingante wiwa cæcampa. ¹²Onquiyængä guiquënë tömengä nänöogængä ingante pämgænte godinque wacä ingante godö mongä ininque tömengä adobaī wiwa towengä bacampa, ante Itota apæñecä ēñengadänimpa.

Wëñænäni inänite gampo cæcadinque waa apæñecampa

(Mäteo 19.13-15; Odoca 18.15-17)

¹³Ayæ ate, Wëñænäni inänite Itota pönö gampo cæcadinque waadete apæñecæcäimpa, ante cædinque wadäni tömengä weca ænte pö ænte pö cædäni adinque tömengä miñæ nē godäni guiquënë, Ænte pönämaī iedäni, äninque Baa Baa änäni. ¹⁴Ate wædinque Itota ængui badinque nē Baa änönäni inänite wææ äninque,

—Wëñænäni inänite ee amini poncædänimpa. Edæ mäninäni nāni pönēñö bai adobaī pönēñäni inte edæ Wængongui Awënë Odeye nempo do quëwänäni inänipa. Ininque mīnitō iñömō wëñænäni inänite Baa änämaī iedäni. ¹⁵Edæ näwangä apænebo ēñēedäni. Wëñængä do pönengä inte Ao angä ingä bai Wængongui Awënë Odeye ingante do pönēninque nē Ao änäni iñömō tömēnānique tömengä nempo guiddinque quëwänänipa. Wadäni guiquënë Wængongui Awënë Odeye ingante Baa ante pönēnāmaī inäni guiquënë tömēnāni ædö cæte tömengä nempo guiddinque quëwenguñänii, ante Itota apænegacäimpa.

¹⁶Äninque edæ wëñænäni inänite bæi ongote pæ mäninque, Wængongui mīnitō imīnite waadete pönö cæcæcäimpa, ante Itota gampo cæcacä gampo cæcadinque waa apænegacäimpa.

Mäincoo nangui ëacä Itota weca ponte apæñecampa

(Mäteo 19.16-30; Odoca 18.18-30)

¹⁷Ayæ godömenque gocæ cæyongä wacä edæ Itota weca pogodo ponte da guicapodinque,

—Awënë nē waa Odömömi apænebi ēñēmoe. Botō æbänö cædinque cöwë wænāmaī wantæpiyæ quëwëmaimoo.

¹⁸ Äñongante Itota edæ,

—Wængonguī adocanque nē waa cæcä iñongante bitō botō imote, Nē waa cæbi imipa, ämii. ¹⁹ Iimāi cæedäni, ante Wængonguī nänō wææ angainō ante bitō tōmēmi do ēñēmipa. “Wacä ingante godō wænönāmaī ie. Bitō nänōogängä ināmaī iñongante godō guëa mōnāmaī ie. Wacä qui adinque awēmō ænāmaī ie. Wacä wænæ wænæ cæcä atabopa, ante godō babæ wapiticæ änāmaī ie. Wacä qui æncæte ante cædinque babæ cædāmaī ie. Wæmpocä ingante wäänä inante waa adinque tōmēna inante godō waadete cæe,” ante wææ yewæmongacäimpa, ante bitō edæ do ēñēmipa, angantapa.

²⁰ Ante apæ necä ēñëninque nē äningä guiquënë Itota ingante wæætē,

—Awënë nē Odōmōmi ēñëmi. Botō mäninō bitō änō bai tōmänō ēñente cædinque pægaboī ae.

²¹ Apæ necä ēñëninque Itota tōmengä ingante cōwä adinque waadete pōnëninque,

—Adodeque ayæ ēñente cæquënëmi imipa, ante ämo ēñëe. Öönædē bitō waëmoncoo ænguinque edæ ñowo godinque imæca bitō mänincoo tōmancoo godonte æninque bitō æninta wæætē ömæpodäni inte wædäni inänite tōmanta godōmi æncædänimpa. Ayæ edæ botō imote tee empote pōe.

²² Angä ēñëninque, Botō mäincoo nanguī impa, ante pōnente wædinque nē äcäcä iñōmō nanguī wæwëninque wadæ gogacäimpa.

²³ Gocä adinque Itota godongämæ adinque tōmengä nänō nē ëmiñænäni inänite,

—Wængonguī Awënë Odeye nempo guiite quëwencæte ante cædinque woadäni ömæpodäni inte botō miñæ pōnänipa. Mäincoo nanguī äcäcä guiquënë æbänō cæte ömæpocä inte botō miñæ ponte guiite quëwenguingää, angantapa.

²⁴ Iñinque tōmengä miñæ nē godäni tōmengä nänō apænedō beyæ ante, Æbänō angää, ante guifñente wæyönänite Itota wæætē,

—Botō wëmīni ēñëedäni. Wængonguī Awënë Odeye nempo guiite quëwencæte ante cædinque ante waocä mäincoo mangä beyænque eyepæ cæcampa diyæ guiquingää. ²⁵ Edæ cämeyo guiyangä ingampa diyæ daagō guiyampite pædæ tacää. Iñinque, cämeyo ñænængade inongä inte pædæ tadāmaī ingä bai nē äcäcä adobai ingampa. Tōmengä nämä ayongä ñænængä inongä inte edæ æbänō cæte Wængonguī Awënë Odeye nempo do wäänë guiite quëwenguingää.

²⁶ Ante apæ necä ēñëninque godōmenque nanguī pōni guifñente wædinque tōmënanī nämæneque tededinque,

—Iñænpa mänōmaī i iñinque æcänō wäänë guiite quëwenguingää.

²⁷ Ante nämæneque tededäni inänite adinque Itota,

—Waominique incæ nämä mīni cædō beyænque ædō cæte quëwëmaimīni. Wængonguī guiquënë wīi wao bai cædongä inte nämä incæ tōmänō do cæcä ingampa.

²⁸ Ante apæ necä ate Pegodo tōmengä ingante äninque,

—Mönitō iñōmō möni äadincoo owæ caate bitō miñæ ömæpomōni pōmōni ae.

²⁹ Tæcæ äñongante Itota tōmënanī inänite wæætē,

—Minitō botō beyæ ante pōnëninque waa pōni botō apænebodō beyæ ante pōnëninque pōmīnitapa. Iñinque edæ botō iimāi ante näwangä ämopa. Æcänō mäninō beyæ tōmengä oncodō taodinque tōmengä tōniñadäni inänite ëmō cædinque mæmpocä tönō wäänä inante ëmō cæte wëñænäni inänite ëmō cæte godinque tōmengä göneacoo ëmō cæte owæ caate godinque botō miñæ æcänō wadæ pōna iñōmō,

³⁰ tōmengä iñōmō inguipoga quëwënincoo wëënë nänō äadincoo bai adopocoo æninque godōmenque adopo adopo tiëë ganca mänimpoga adopo æncæcäimpa. Ayæ onconcoo æninque tōmengä tōniñadäni tōmengä badäidi tōmengä wëñænäni tiëë ganca bai yebænäni bai æninque, tōmengä göneacoo wæætē bacoo æncæcäimpa. Incæte tōmengä ingante

togænte pancädänimpa. Ìncayæ pömämo bayonte botö, Bitö quëwenguimämo, ante godömo äninque tömengä cöwë wantæpiyæ wänämaï quëwencæcäimpa.

³¹Incæte edæ täno yæcado ongöninäni inte pancädäniya wæætë yæmiñæ gote ongönäni bacädänimpa. Ayæ yæmiñæ ongöninäni inte wæætë yæcado ponte ongönäni bacädänimpa, ante Itota apænecäcäimpa.

**Wæncæboimpa, ante Itota wæætë
adodö ante apænecampa**
(Mäateo 20.17-19; Odoca 18.31-34)

³²Mänii Eedotadëë ante ñowo änamænë æiyönäni Itota incæ täno beyænte æicä. Ate wædinque tömengä ëmiñænäni guiquënë, Tömengä nänö wænguinque täno æicampa, ante wæyönäni ayæ pönäni guiquënë guiiñente wædönänimpa. Itota iñömö tömengä miñæ, Dote, ante nänäi gocabo inänite nänënë ænte mäocä goyönäni tömengä, Botö imote iïmaï cädäni bacæboimpa, ante edonque apænecantapa. ³³Ëñëñönänite, “Ñowo iñömö mönö edæ Eedotadëë iñömö æicæcäimpa. Mäniñömö æi pö gongæmö ate adocanque, Waocä nê ëñagaingä æyömönö ongongä, ante godö odömongä bæi ongonguinäni. Ayæ, Wængongui quï, ante nê godönäni ñænænäni tönö nê odömönäni nempo tömengä botö imote pædæ godongä äninque tömënäni wæætë botö imote apænte äninque, Cöwë wæncæcäimpa, äninque oodeoidi inämaï inäni inänite wæætë pædæ mäo godönäni. ³⁴Æninque iïnäni wæætë botö imotedö ante badete todinque botonga tawimæ towæ tänongadinque æmontaimenca tæi tæi pänäni ämogate wæyömete botö imote godömenque wænönäni wæncæboimpa. Wæætë do wænimo inte botö mëönaa go adoönæque iñonte ñäni ömæmoncæboimpa,” ante Itota wæætë apænecäcäimpa.

**Tantiago tönö Wäö, Mönatö ämaï cæe,
ante wædapä**
(Mäateo 20.20-28)

³⁵Ayæ Tebedeo wëna Santiago tönö Wäö iñömö Itota weca pöninque,

—Awënë nê Odömömi ëñëmi. Mönatö quiëmë ämöna cæbi waa tobaïmönapa,

³⁶Äna ëñëninque,

—Minatö beyæ quinä cæbo æëmina.

³⁷Äñongante,

—Awënë inömi inte bitö ñäö ëmömämödë tæ contadinque mönatö imönate iïmaï cæcæbiimpa, ante ämönapa. Adocanque bitö tömëmæmi inö adocanque dipæmæmi inö ämi tæ contaquimöna.

³⁸Ante äna ëñente wædinque Itota wæætë,

—Iñæmpa minatö ëñënämaï inte mänömaï ämïna awædö. Edæ botö nantate wæwenguimæ bai becabo bai minatö edæ adobaï adotaca becate bai Ao ante botö beyæ nantate wæwenguimïnaa. Ayæ botö wænguimämo ante minatö adopænë guiite bai adobaï Ao ante botö beyæ guiiñënämaï inte wænguimïnaa.

³⁹Ante äñongante,

—Ao ante guiiñënämaï cæcæmönaimpa.

Ante apæneyönate Itota,

—Botö nanguï caate wæwëmo bai minatö adotaca becate bai äanque bai caate wæquimïna imïnapa. Botö wænguimämo ante minatö adopænë guiite bai adobaï wænguimïna imïnapa. Näwangä impa. ⁴⁰Incæte botö tömëmæmo inö botö dipæmæmo inö æcänö tæ contaquïna, ante wii botö godö ämo imopa. Wæætë, Awënë contaïmpaa mäninaque tæ contaquïna, ante do badongaingä inte Mæmpo Wængongui iñömö tömengä adocanque godö angä contacädäimpa, ante Itota apænecäcäimpa.

⁴¹Mänömaïnö ante tededapa töö, ante ëñëninque wädäni diete ganca tömengä miñæ nê godäni guiquënë Santiago tönö Wäö inate piïnänitapa. ⁴²Piïnäni ate wædinque Itota aa pecä pönäni ate tömënäni inänite wæætë apænecantapa.

—Minitö, Oodeoidi inämaï inäni æbänö cädänipa, ante do ëñëminipa. Tömënäni nänäi, Awënëidi, ante nê änonäni iñömö nämä beyænque ante cædinque nanguï piïnte änäni

wædinque awënëidi nempo quëwëñäni incæ wæætë do ëñente cædänipa. Ayæ tömëñäni weca nê ñænänäni inönäni iñömö, Tömëmoque ämo ëñente cædäni, ante piinte änäni wædänipa. ⁴³Minitö guiqüënë tömëñäni nämä beyænque ante nangui änäni bai wiï adobaï cæquëñëmini iminipa. Wæætë mini cabo iñömini adocanque ñænængä pöni ingä bacæte ante cædinque tömengä täno edæ minitö beyæ nê cæcä baquënegängä ingampa. ⁴⁴Ayæ yæcado ongömente wæcä iñömö tömengä yæcado ongoncæte ante cædinque wæætë edæ yæmiñæ pöni gote tömänäni beyæ nê cæcä badinque tömengä nämä beyæ ante cædämaï inguënegängä ingampa. ⁴⁵Edæ Waobo ëñagaïmo inte adobaï, Botö beyæ pönö cæcædänimpa, ante wiï pömo imopa. Wæætë wadäni beyæ godö cæcæte ante pömoimpa. Ayæ edæ nangui inäni tee mönete bai wæwëñönäni botö wæætë, Tömëñäni wibænete tadinque quëwëncædänimpa, ante tömëmo wepæ incæ godoncæte ante pömo imopa, ante Itota apænëgacäimpa.

Batïmeo babetamongä ingante Itota angä waa bamongä

(Mäateo 20.29-34; Odoca 18.35-43)

⁴⁶Itota mäninö godinque Eedicoo näni quëwëñömö pongadänimpa. Tömengä nänö nê ëmiñænäni tönö täiyænäni tönö Eedicoo iñömö wodo pänta tayönäni wacä babetamongä Tïmeo wodi wë Batïmeo iñömö taadö wedeca, Pönömi æmoe, ante äneconongäimpa. ⁴⁷Ïninque wadäni, Itota Näatadeta pædingä inte pongampa, ante tededäni ëñëninque tömengä ogæ tedete, —Itota ëñëmi. Awënë Dabii wodi pæïmi inömi inte botö wædö ante pönente cæe.

⁴⁸Ante tæcæ äñongante godongämæ godäni pancadäniya, Apocänë inguënë quëwëe, ante änäni incæte tömengä godömenque yedæ aa pedinque, —Awënë Dabii wodi pæïmi inömi inte botö wædö ante pönente cæe.

⁴⁹Äninque ancaa aa pecä ëñëninque Itota næ gongæninqe,

—Babetamongä ingante aa pemini pongædäni.

Angä ëñëninque babetamongä ingante, —Ængæ gantidinqe wædämaï imäwe. Bitö imite, Pöe, angä apa quëwëe.

⁵⁰Änäni ëñëninque babetamongä incæ ayacooga gäni tadongate do ængæ gantidinqe Itota weca pongä. ⁵¹Adinque, —Bitö beyæ quinö cæquïmoö.

Äñongante babetamongä, —Awënë nê Odömömi ëñëmi. Cæbi waa bamonte aboe.

⁵²Angä ëñëninque Itota, —Waa bitö bamonguinque botö imote pönëmitapa. Önonque wadæ gobäwe.

Äñongante tömengä do waa bamonte adinque Itota miñæ taadonque gogacäimpa.

Itota Eedotadëe iñömö pongampa

(Mäateo 21.1-11; Odoca 19.28-40; Wäö 12.12-19)

11 ¹Mäniï gote Eedotadëe obo pöninque Odibowænquidi näni anquidi ontacamö goinö Betapaguee näni quëwëñömö ganca ayæ Betänia näni quëwëñömö ganca pöñönäni Itota tömengä miñæ nê goda inate mënaa inate da godöninque angantapa. ²Ïimaï angantapa.

—Mäniï näni quëwëñömö ongö amïna. Tömëñömö go guïte ayömiña bodo wë picængä incæ waocä ingante mongænämaï iningä inte ñäni ñæingä a ongongä acæmïnaïmpa. Adinque ñi cæyænte ænte pöeda. ³Wacä, Quïnante ñi cæyæmiña, ante wææ angä ëñëninque minatö wæætë edæ, Mönö Awënë nänö ænguënënö ante ænte gomönapa. Tömengä iinque cæte ate adodö do da pönongä æedäni, ante äeda.

⁴Angä ëñente gote ayöna bodo wë taadö wedeca odemö awäa nänö ñæ a ongö adinque ñi cæyænte ænte gocæte ante cæda.

⁵Adinque mäniñömö ongönäni guiqüënë,

—Bodo wë quïmä ñi cæyæwëmiña.

⁶Äñönänte Itota nänö äniñö adodö äna ëñëninque, Ao änäni. ⁷Ëñëninque

nī cæyænte Itota weca tōi tōi ænte pōnatapa. Ænte pōninque tōmēna wecoo yabæcooque æidāmæ wo cæyabæda ate Itota wænōmēnæca inō æi yiyæ tæ contacantapa. ⁸Adinque nangui ināni, Itota nānō ponguīnō, ante tōmēnāni wecoo yabæcooque pōnō bee podōwayōnāni wadāni guiquēnē gōnea gote yæpæma ōñabo tapænte māmō bee bee podōwadāni ate tōmengā podōwainonque gocantapa. ⁹Gocā adinque tāno godāni tōnō ayæ pōnāni tōnō nangui ināni godongāmæ godinque yedæ āninque,

—Mōni quēwenguīne impa, ante, Badogaa, ante tomōnipa. Awēnē Wængongui ēmōwo beyænque pōmi ininque bitō toquinque edæ Wængongui bitō imite waa cæcæcāimpa.

¹⁰Mōnō mæmæ Dabii wodi pæimi inōmi imipa, ante adinque mōnitō, Awēnē odeye Dabii wodi nempo nāni waa quēwengai bai bitō nempo mōnitō waa quēwenguīne impa. Ininque, Badogaa, ante yedæ āñōmōni æibæ pōni quēwēnāni incæ, Badogaa, ancædānimpa.

¹¹Ante yedæ āñōnāni Itota Eedotadēē pō ti wææninque Wængongui oncō ñænæncōnē yabæcōnē pō guidinque māniñōmō ongoncoo tōmāā acantapa. Ayæ, Gāwadecæ pōni ba awædō, ante tōmengā ēmiñænāni dote ganca ināni tōnō wadæ tao Betānia gogacāimpa.

**Iigowæ ōmæcawæ ī adinque Itota
piingampa**
(Māateo 21.18-19)

¹²Gote Betānia monte baōnæ pōñōnāni Itota gæwænte wædinque, ¹³Quinō impa cænguīmoo, ante gomō ayongā iigowæ ōñabo ēmæ incæ incate bocabaimpa, ante gote ayongā ōmæcawæ acantapa. Ōnōnepoque ī beyæ incadāmai intapa. ¹⁴Ante iigowæ inte apænedinque,

—Iigowæ ēñēmi. Incaquināmai inte bitō incaquimi cænguīnāni.

Åñongante tōmengā nānō nē ēmiñænāni edæ ēñēe gongænānimpa.

**Wængongui oncō tæiyæ waēmō
bacæimpa, ante cæcā**
(Māateo 21.12-17; Odoca
19.45-48; Wäo 2.13-22)

¹⁵Do nāni ponguēnēnō Eedotadēē pōnānitapa. Itota iñōmō Wængongui

oncō ñænæncōnē yabæcōnē pō guidinque māniñōmō māincoo mānāni tōnō wadāni godonte æncæte ante godongāmæ pōnāni tōnō ongōnāni adinque tōmānāni inānite, Oncodo tao goedāni, ante da tadongā tao godānitapa. Ayæ campio ante nāni godonte æimpa tōnō equemō godoncæte ante nē mānāni nāni cōnōimpa tōnō bæ tacā tōmampaa guidōmēmæ tæ go wææntapa. ¹⁶Ayæ wadāni māincoo mongænte yacōnenque gocæte ante cæyōnānite Itota, Īncodo mongænte godāmai ĩedāni, āninque wææ cæcantapa. ¹⁷Ayæ tōmēnāni inānite angantapa.

—Wængongui beyæ ĩimainō ante yewæmongatimpa. “Tōmāmæ quēwēnāni botō oncōnē pō guidinque botō imote apænecædānimpa,” ante Wængongui angā incæte mīnitō wēnæ wēnæ cæmini beyænque Wængongui oncō incæ nē awēmō ō ænāni nāni womōincōnē bai wentamō bapa tōō.

¹⁸Ante odōmonte apæneyongante, Wængongui quī, ante nē godōnāni ñænænāni tōnō nē wææ ante odōmōnāni tōnō ēñēē gōnānitapa. Wadāni ōnōnānique guiquēnē, Itota quīnante waa pōni apænecā ēñēmōnii, ante wædāni. Adinque awēnēidi wæætē, Itota beyænque pīināni wæcæ wæ, ante pōnēninque Itota ingante guīñente wædinque, Quinō cæmō wæmaingāā, ante wænoncæte ante pōnente cægadānimpa. ¹⁹Gāwadecæ bayonte Itotaidi iñōmō oncodo tao godinque godōmenque yabæque tao gogadānimpa.

**Iigowæ ōmæcawæ do guīñē wæ
adānipa**
(Māateo 21.20-22)

²⁰Baānæ ate ĩimō nāni pōnīnō adodō ponte ayōnāni iigowæ yæwaguīnto ætæwowate tōmēwæ æi ayawæ edæ dobæ guingo iwate wænimpā, ante adānitapa. ²¹Adinque Pegodo, Itota ĩimō nānō āni bai impa, ante pōnēninque,
—Awēnē nē Odōmōmi cōwā æ. Bitō pīinte āniwæ inte iigowæ edæ dobæ guīñē wæ atæque.

²² Æñongante tömēnāni inānite Itota wæætē,

—Wængonguī ingante wede pönēmæwedāni, angantapa. ²³ Æñanquidi iñōmō ongō iñonte waocā, “Ænanquidi ēñēmi, āninqe, Bitō cabānte wo gote gāwapānē guīie,” angā ēñēninqe ānanquidi tömē gāwapāno do wo gote guīquī ī, ante pönēmīnitawo. Edā nāwangā ante mīnitō īmīnite apānebopa. Æcāmenque incā edā æmā pönēnāmaī inte, Botō ānō baī do bacāīmpa, ante wede pönēninqe āna īninqe tömēngā nānō ānīnō baī do æmaīngampa. ²⁴ Mānōmaī beyā botō mīnitō īmīnite apānebopa. Mīnitō quīēmē incā ante Wængonguī ingante apānedinqe, Tömēngā nāwangā pōnongā æncæboīmpa, ante wede pōnente apānemīni īninqe mīnitō ānīnō tömānō edā do æncāmīnīmpa.

²⁵ Ayā edā, “Mīnitō, Wīwa cæbo incāte Wængonguī oōnādē nē quēwēnongā inte botō īmote pōnō ñīmpo cæcā īninqe botō waa tobaīmpa, ante wāmīnitawo. Æñāmpa, Wængonguī mānōmaīnō cæcæcāīmpa, ante cædinque mīnitō tömēngā ingante apānecāte ante ongōninqe tāno piyānē cāte cædāni. Wacā wēnā wēnā cæcā wædōmīni inte mīnitō wæætē tömēngā ingante pōnō ñīmpo cædāni, ante Itota apānegacāīmpa. ²⁶ Wæætē edā mīnitō pōnō ñīmpo cædāmaī īmīni īninqe mīnitō wēnā wēnā cædinō ante mīnitō Mæmpo oōnādē nē quēwēngā īnongā inte tömēngā adobaī ñīmpo cædāmaī īmaīngampa,” ante Itota apānegacāīmpa.

Awēnē īmīpa, ante æcānō ānaī, ante

Itota ingante ānānīpa

(Māateo 21.23-27; Odoca 20.1-8)

²⁷ Eedotadē iñōmō adodō pōnānitapa. Itota Wængonguī oncō ñāñāncōnē yabācōnē go guīite cægōñongā, Wængonguī quī, ante nē godōnāni ñāñānāni tōnō nē wææ ante odōmōnāni tōnō nē aadāni nāni Picāncabo, nāni ānāni tōnō tömēngā weca ponte ānānitapa. ²⁸ Tömēngā ingante,

—Æcānō nē angā inte bitō īmite angā cæbīi, ānānitapa. Æcānō bitō īmite, Nē āmi īmīpa, pōnō āna āninqe bitō nē āmi inte baī edā mānōmaī cæbīi. ²⁹ Ante wæyōnānite Itota nāēmā āninqe,

—Botō mīnitō ānō baī adodeque āmo ēñēninqe mīnitō wæætē apānemīni ēñēmoedāni. Apānemīni ēñente ate, Botō cædinō ante æcānō nē angā inte pōnō āna āninqe cæboī, ante botō wæætē apānebo ēñēmaīmīnīpa.

³⁰ Wāō wodi ingante æcānō, Æpānē guidonguīmī, āna ēñēninqe tömēngā wæætē guidongāi, ante pōnēmīni. Edā Wængonguī angā ēñente cæcantawoo. Wæætē waodānīque ānāni ēñente cæcantawoo. Æcānō Wāō ingante āna, ante apānemīni ēñēmoedāni.

³¹ Angā ēñente wædinque tömēnāni, Æbānō anguīi, ante wæatedō wæætē nāmāneque tededinqe, “Wængonguī angā ēñente Wāō guidongantapa, ante āmō baī Itota wæætē mōnō īmote, ‘Quīnante Wāō ingante pōnēnāmaī īmīnitapa,’ ancædongāīmpa.

³² Ante pōnente wædinque wæætē, Wængonguī beyā nē apānecā Wāō wodi īnongāīmpa, ante tömānāni pōnēnānīpa. Ante pōnēninqe awēnēidi wæætē, Waodānīque ānāni ēñente Wāō guidongantapa,” ante mōnō ædō cāte anguīi. Edā pīnāni wæcā wæ. ³³ Ante guīñente wædinque Itota ingante edā, —Wa. Æñēnāmaī īmōnīpa.

Ante wæyōnānite Itota wæætē,

—Īninqe edā, Æcānō nē angā inte pōnō āna āninqe botō cæboī, ante mīnitō ānō ante botō adobaī apānedāmaī incæboīmpa, ante angacāīmpa.

Nē aadāni inguēnēnāni incā wīwa cædānīpa, ante

(Māateo 21.33-46; Odoca 20.9-19)

12 ¹ Ayā māniñedē Itota, Wængonguī æbānō cæcāā, ante ēñencædānīmpa, ante īmæca quēwēnāni nāni cæinō ante odōmōninqe īmaī apānecantapa. “Waocā yowementacodē mīninqe wææ da da māo da caadinque,

Tömëmoncoo ænte pinä pinä gäwate tömëmæ ontatodë wæ yopænte æñömö, ante ææ wote badongä. Ayæ yowementacodë awëmö guidämaï incädänimpa, ante æi wænömënæca gomö aquïñömö mænongä. Ate wabæca gocæ cædinque wadäni ömæ wite nê aadäni inänite, Botö yowementacodë incæ ömæ wite aadäni, angantapa. Aayöminite botö, Minitö qui, ante pancamonga pönömo æncæminimpa, angä Ao äñönäni wadæ gocantapa.”

²“Ayæ yowedepo bayonte tömengä ingante nê cæcä ingante apænedinque, Bitö yowementacodë nê aadäni weca godinque pancamonga ämi æninque botö weca wæætë mämömi æmoe, angä gocantapa. ³Angä godinque pongä adinque yowementacodë nê aadäni guiquënë nê æncæ pöningä ingante bæi ongonte tæi tæi päninque ömæpocä da tadönäni gocantapa. ⁴Adinque nê ëacä iñömö wacä ingante tömengä ingante nê cæcä ingante angä gote pongä adinque yowementacodë nê aadäni adobaï tæi tacadäni wæyongante, Guingo imonte wæcæcäimpa, ante tömengä ingante godö wiwa cædänitapa. ⁵Ayæ wæætë nê ëacä wacä ingante da godongä godinque yowementacodë pongä adinque nê aadäni wæætë tömengä ingante wænönäni wængantapa. Ayæ wæætë nanguï inäni inänite da godongä pönäni adinque pancadäniya inänite tæi tæi päninque pancadäniya inänite wænönäni wænänitapa.”

⁶“Adocanque pönï nê ëacä weca ongönongäimpa. Mäningä iñömö nê ëacä wengä onguïñängä iñongante nê ëacä tömengä ingante nanguï waadedongäimpa. Ininque nê ëacä iñömö, ‘Tömëmo wengä ingante da godömo gocä adinque tömënäni guïñente wædinque ee abainänipa,’ ante pönëninque tömengä ingante da godongä tömengä pönï gocantapa. ⁷Gote dicæ pongä adinque tömënäni, ‘Tömengä ingampa. Wæmpocä mäincoo inï edæ iingä iñömö nê ænguingä ingampa cæmöö. Mönö edæ mäo wænömö

wængä ate edæ mönö qui babaimpa.’

⁸Änewëninque tömënäni nê ëacä wengä ingante edæ bæi ongonte wænöninque tömengä baö inï yowementacodë wææ cæte yabæque edæ, Ömäe, ante wido cædänitapa. Mäninque apænebopa.”

⁹Ante tededinque Itota apænegacäimpa. Ayæ mänïi nê äninäni inänite wæætë iïmai angantapa. “¹Ininque yowementacodë nê aaquënëñäni inänite nê ëacä æbänö cæquingä, ante pönëmini. Tömengä edæ, Ömäe, ante do pöninque nê aaquënëñäni inänite godö wænöninque wadäni inänite yowementacodë godongä æninque aacädänimpa.”

¹⁰Äninque Itota, “Minitö guiquënë dodäni näni yewæmongainta adämaï inte botö imote äminitawo. Edæ iïmainö ante Wængonguï angä ëñente yewæmongadänimpa.

‘Dica ænte adinque, Wënæ wënæ inca, ante nê mænönäni näni wido cædinca incæ

gomonga waëmonca inca ininque täno näni ñönöninca bæbængapa do bacapa.

¹¹Wængonguï Awënë incæ mänömaï cæcä adinque mönö waocabo guïñente wædinque waa amoppa,’

Ante yewæmonte i abaiminipa.”

¹²Mänömaï apænecä ëñente wædinque awënëidi wæætë, Iñæmpa nê aaquënëñäni näni cæinö ante odömonte apænedinque Itota mönö imonte piinte angä awädö, ante pönëninque tömengä ingante bæi ongoncæ cædänitapa. Incæte, Wadäni piinäni wæcæ wæ, ante wædinque ee adinque bæi ongönämaï inte tömënäni edæ wadæ gogadänimpa.

Tæiyæ Awënë nänö äintamö ante tededänipa

(Mäateo 22.15-22; Odoca 20.20-26)

¹³Mänïi awënëidi incæ ayæ ate Paditeoidi pancadäniya tönö Edodeidi pancadäniya inänite da godöninque, Minitö gote Itota ingante äñömini wabänö tömengä nänö pante wæquinque

adodeque wapiticæ bai tedebaingampa.
¹⁴Änani eñeninque Itota weca wadæ
 pöningue,

—Awënë në Odömömi eñemi. Bitö nö
 pörente cæbi imipa, ante do eñemönipa.
 Ayæ bitö ayömi mönitö tömämöni
 önomönique bai imöni adinque bitö
 iñömö, Waodäni æbänö anguinäni,
 ante ayæ, Æbänö cæquinäni, ante
 wädämaï imi inte Wængongui taadö
 ante bitö guiñenämaï inte nö odömönte
 apænebipa. Ininque apænebi eñemönie.
 Odömäno gobiedöno beyæ ante tæiyæ
 awënë Tetædo tiguitamö näno änantamö
 ante æbänö wææ yewæmonte i, ante
 eñencæte ante wæmönipa.

¹⁵Godonte edæ waa cæte intawo.
 Wæætë wænæ wænæ cæte intawo. Ante
 äñönänite Itota iñömö, Waa cæte bai
 tedewänänpa, ante do eñente wædingä
 inte tömënäni inänite,

—Botö imotedö ante cædinque, Æbänö
 cæmö ate oda cæquiringä, ante quinante
 cæminii. Deénadio tiguitamö ænte
 pömini aboedäni.

¹⁶Angä eñente ænte pönäni adinque,
 —Æcänö awinca bai yewæmonte
 badonte i. Æcänö emöwo ante
 yewæmonte i.

Ante äñongante,
 —Awënë Tetædo awinca bai
 yewæmonte badonte impa. Adocä
 emöwo ante yewæmonte ongö amönipa.

¹⁷Ante apænedäni eñeninque Itota
 tömënäni inänite,

—Awënë Tetædo qui i ininque edæ
 Tetædo ingante godongæimpa. Wæætë
 Awënë Wængongui qui i ininque
 Wængongui ingante godongui i apa
 änewëminii.

Angä eñeninque tömënäni, Æ, nö pöni
 ante apænecampa, ante tömengä ingante
 waa adinque guiñente wægadänimpa.

**Ædö cæte näni ömæmonguïi, ante
 wædänipa**

(Mäateo 22.23-33; Odoca 20.27-40)

¹⁸Ayæ Tadoteoidi në, Waocä
 wæninque näni ömæmönämaï æmæwo
 wængampa, ante në änewänäni inte

Itota weca pöningue, Möni äno ante ämi
 eñemaimönipa, äninque,

¹⁹—Awënë në Odömömi eñemi.

Möitee wodi mönö beyæ ante
 wææ yewæmöninque iïmaï ante
 yewæmongacäimpa. Waocä möninque
 wëñæ tapæidämaï inte wængä ate
 tömengä tönifacä wæætë owæmpoingä
 ingante möninque wëñæ tapæidinque,
 Botö tönifacä wodi wengä ingampa,
 ante pæpogacæcäimpa, ante
 yewæmongacäimpa.

²⁰“Ininque wadäni iïmaï cædänitapa,
 ante apænemöni eñe. Edæ önompo
 æmæmpoque go mengäa näni caipæ
 iñönänite bamoncadengä möninque
 wëñæ tapæidämaï manguiwëninque edæ
 näñe wængä. ²¹Wængä ininque wææ
 ayæmengä adocä ingante möninque
 wëñæ tapæidämaï näñe wængä. Ayæ
 wææ wacä adobai wëñæ tapæidämaï
 näñe. ²²Ayæ wææ wëñæ tapæidämaï
 näñe, ayæ wææ wëñæ tapæidämaï näñe,
 ayæ wææ wëñæ tapæidämaï näñe, ayæ
 wææ ayæmengä pöni adocä ingante
 möninque wëñæ tapæidämaï näñe
 wængantapa. Onquiyængä guiquënë
 ancaa owæmpote wædinque tömengä
 pöni näñe wængantapa. ²³Ininque,
 Mönö näni ömæmonguïönæ, ante mïni
 äönæ iñonte mäningä owæmpoingä
 iñömö æcänö nänöögængä baquiringä.
 Edæ tömengä ingante iñömö edæ
 tömänäni manguiwengadänimpa.”

²⁴Äñönänite Itota wæætë,

—Minitö iñæmpa. Wængongui angä
 eñente näni yewæmöinta adämaï
 inte bai ämïni awædö. Wængongui
 adocanque tæi piñængä inte edæ
 tömäa cæcampa, ante pönänämaï inte
 edæ oda cæte ämïni awædö. ²⁵Edæ
 Wængongui anquedoidi öönædë cöwë
 owodäni bai iñönäni inte waodäni
 näni ömæmöninque godö nänönämaï
 mönämaï inguinänidö angüënë.

²⁶Wæætë do wængainäni näni näni
 ömæmonguinö ante Möitee wodi
 ocänequiya ante yewæmöninque
 adotaa æbänö yewæmongacäi, ante
 mïnitö adämaï inte ämïni awædö. Edæ

Möitee wodi ingante Wængongui ĩmaĩ angacäimpa. “Botö ĩñömö Abadaö Wængonguimo ingaĩmo inte ayä Itæca Wængonguimo ingaĩmo inte botö AACOCO Wængonguimo adobo ĩmo anguëñe.”²⁷ Ante në angaingä inte edæ æmæwo wænĩnani tömænani Wængongui ædö cæte inguingää. Wæætë edæ miĩ quëwëñanique tömænani Wængongui ĩnongä ingampa, pönenguëñë quëwëminii. Në wænte godĩnani incæ ayä miĩnani quëwëñani ĩnãnipa. Mĩnitö edæ wadö ante tededĩmini inte edæ oda cæte wapiticæ ænewëminipa, angacäimpa.

**Wængongui nãno wææ angaĩne
mënea täĩneda pöni ënepa**
(Mäateo 22.34-40)

²⁸ Mãnömaĩ äññãnite nö apænecä ëñente wædinque adocanque në wææ ante odömongä ĩñömö Itota weca pöninque,

—Wængongui, ĩmaĩ cæedäni, ante nãno wææ angaĩnecoo ante pönëninque ædedö täĩne pöni ĩ ññonte mönö nanguĩ ëñente waa cæquĩi.

²⁹ Äñongante Itota ĩñömö,

—ĩmaĩne ante nãno wææ angaĩne ĩñömö edæ täĩne pöni ëne ññonte mönö nanguĩ ëñente cædinque waa cæcæĩmpa, angantapa. “Idægoidi, ämo ëñëedäni. Wængongui mönö Awënë ĩñömö, tömengä adocanque ĩnongä inte edæ nãwä Awënë ĩnongä ingampa.
³⁰ Mãnömaĩ Awënë Wængongui ingampa, ante adinque bitö mĩmö entawente tömengä ingante waadedinque önöwoca ëwocabi inte ædæmö waadete pönencæbiĩmpa. Ayä edæ bitö ocai encabi inte nö pönëninque bitö baö täĩ piñænte ëñabi inte edæ godö waadete cædinque tömengä ingante waa waadete pönëe,” ante nãno yewæmongaĩne täĩne ññonte mönö nanguĩ ëñente waa cæcæĩmpa.
³¹ Ayä wade nãno angaĩne adobaĩ täĩne ññonte mönö ëñente waa cæcæĩmpa. “Nãmä bitö waadete waa cædö baĩ adobaĩ pönëninque bitö wadäni ĩnãnite adobaĩ waa waadete

cæe.” Mãninque. ĩmaĩ cæedäni, ante Wængongui nãno wææ angaĩno ante täĩneda baĩ wade edæ dæ ampa.

³² Ante apænecä ëñëninque në wææ odömongä ĩñömö,

—Awënë në Odömömi nãwangä edæ ante apænëbi ëñëmopa. Wacä wængongui dæ äñongante adocanque mönö Wængongui ĩnongä ingampa, ante nö ämipa.
³³ ĩninque tömengä ingante mĩmöno entawente waadedinque mönö ocai encamö inte nö pönëninque mönö baö täĩ piñæmö inte godö Wængongui ingante waadete cædinque nãmä mönö pönëno baĩ wadäni ĩnãnite adobaĩ waadete godö waa cæmö adinque Wængongui waa acampa. Nãwangä ĩmpa. Baö bataa iya tante godömo incæ, Wængongui quĩ, ante mönö ancaa godömo incæ Wængongui ayongä wædænque waa cæte ĩmpa. Wæætë mäninö bitö äñinö baĩ cæmö adinque Wængongui godömenque waa acampa.

³⁴ Ante në wææ odömongä nö ëñente apænecä wædinque Itota edæ,

—Bitö Wængongui Awënë Odeye nempo obo pöni ongömi inte guĩbaĩmipa, ante awædö.

Angä ëñëninque tömænani, Mönö æbãno godömenque anguiĩ, ante guĩñënete wædinque pæ wëënegadãĩmpa.

**Codito æcãno Pæingä ĩnongä ingää,
ante**

(Mäateo 22.41-46; Odoco 20.41-44)

³⁵ Pæ wëënedäni adinque Itota ayä Wængongui oncö ñænæncö yabæcönë ongöninque odömonte apænecantapa.

—Dodäni nãni wææ yewæmongaĩno ante në odömöñani ĩñömö mönö Codito ingantedö ante apænedinque, Awënë Dabii wodi pæingä ĩnongä ingampa, ante quĩnante äñãni, ante pönëmini.
³⁶ ĩñæmpa Dabii wodi incæ Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca tönö apænedinque,

“Botö Awënë ingante apænedinque Awënë Wængongui incæ ĩmaĩ ante apænegacäĩmpa.

Bitö botö tömëmæ inö tæ contate
ongöñömi,
Bitö imite në pïinani inänite bæ
tabo ate,
bitö önöwa gäänë ongönäni inänite
pïnä gäwacæbiimpa.”

Ante Awënë Dabii wodi incæ
yewæmongacäimpa. ³⁷Codito inongä
ingampa, ante awënë Dabii wodi nänö
në angaingä inongä inte edæ adocä
Codito iñömö ædö cæte näemæ Awënë
Dabii wodi päingä inguingää, ante
pönenguënë änewëminii. Mänömainö
ante Itota odömönte apænecä ëñëninque
tæiyænäni godongämæ ongönäni waa
ëñengadänimpa.

**Në wææ odömönäni inänite Itota
pïingampa**

(Mäateo 23.1-36; Odoca
11.37-54, 20.45-47)

³⁸Itota godömenque iïmaï ante
odömönte apænegacäimpa. “Cædämaï,
ante wææ ante nani yewæmongainta
në ate odömönäni inänite mïnitö gomö
ædäni. Tömënäni iñömö doyenconoo
waëmoncoo wëñate mongænte todänipa.
Waodäni nani godonte æiñömö
cægöñönänite wadäni pö bee tëninque
tömënäni inänite, Në odömömi, bitö
imite waa amönipa, ante apænedäni
ëñëninque edæ në odömönäni iñömö
nanguï todänipa. ³⁹Ayæ tömënäni
odömöincönë go guiidique tömënäni
nãmanque ante pönëninque waëmompaa
pöni tæ contate todänipa. Ayæ ææmæ
becæ godinque tömënäni, Botö täno
bete tocaboimpa, ante waëmompaa
pöni tæ contate bete todänipa. ⁴⁰Ayæ
owæmpoinäni oncö yo mongænte bai
cædinque ö æwënäni inte në wææ
odömönäni iñömö, Botö imote waa
acædänimpa, ante cædinque Wængonguï
ingante nöingä apænete bai cædinque
babæ cædinque wantæpiyæ tededänipa.
Tömënäni godömenque nani nanguï
pöni pante wæquinque mänömaï nãmä
beyænque ante cædänipa, ante adinque
mïnitö iñömö ee gomö ædäni,” ante
Itota wææ angacäimpa.

**Owæmpoingä incæ, Wængonguï qui,
ante godongampa**
(Odoca 21.1-4)

⁴¹Mäniñedë Wængonguï oncö
yabæcönë iñömö, Wængonguï qui, ante
nani wënoncadedë da wënonänimpa.
Mänincönë pö guiidique tömënäni nani
da wënoncade gäänë tæ contadinque
Itota a ongöñongä nanguï inäni
adoyömö pöninque daga daga wënäni
acantapa. Pancadäniya nanguï ëadäni
inte nanguï pöni da wënäni acantapa.
⁴²Ayæ a ongöñongä owæmpoingä
ömæpocä inte önontamonque incæ
mentamonga ænte mämö daga
wengantapa. ⁴³Adinque Itota tömengä
nänö në ëmïñænäni inänite aa pecä
pönäni ate,

—Näwangä ante apænebo ëñëdäni.
Wadäni tömänäni wædænque pöni
godonte bai wïi eyepæ daga wëñönäni
iingä owæmpoingä iñömö ömæpocä
inte wædongä incæte godömenque
nanguï godonte bai godongä abopa.
⁴⁴Edæ mäninäni guiquënë nanguï
ëadäni inönäni inte, Quëwenguinta
impa, ante cö cædinque tömënäni
nani wïi æinentaque ayæ ongöintaque
godönänipa. Iingä ömæpocä ingä
guiquënë tömengä nänö quëwenguinta
incæ, Wængonguï qui bacäimpa, ante
tömanta edæ daga wengampa, ante Itota
apænegacäimpa.

**Wængonguï oncö ñænencö bæ tate
bacäimpa, ante**

(Mäateo 24.1-2; Odoca 21.5-6)

13 ¹Mäniï Wængonguï oncö
ñænencö yabæcönë ongönte
iinqe apænete tao goyongä tömengä
nänö në ëmïñængä adocanque Itota
ingante,

—Awënë në Odömömi ëñëmi,
angantapa. Dicacoo wainca
wænömënæca wænömënæca nani
mænongaincacao waincö ongö cöwä æe.

²Äñongante edæ,

—Bitö guiquënë, ñænængade nani
mænongaincö ongö abii. Mänincoo mïni

acoo incæ tōmanca bæ tadāni wæænca
adinque panguimæ panguimæ godinque
dica adocaque pōni incæ wænōmēnæca
ongōnāmai ingæimpa, ante Itota
apænecacäimpa.

**Oo iinque bacæimpa, ante æbānō ate
ēñenguīi, ante**

*(Māateo 24.3-28; Odoca
21.7-24, 17.22-24)*

³Māniī taodinque Odibowænquidi
go æidinque tōmēnāni Wængonguī
oncō ñænencō gomō nāni ayōmō
tæ contayongā Pegodo tōnō Tantiago,
Wäo tōnō Æntade mānimpodāni Itota
ingante awēmō ānānitapa. ⁴Māniī bitō
āninō ante æyedēnō iinque baquīi, ante
ēñencæte ante wæmōnipa. Ayæ, Īmaī
cæbo ate mīnitō, Oo pōni impa, ante
ēñencæmīnimpa, ante Wængonguī
æbānō mā cæquingā, ante apænebi
ēñēmaimōnipa.

⁵Ante wæyōnānite Itota, “Wapiticæ
odōmōñōnāni mīnitō wæætē, Mōnō oda
cædāmai ingæimpa, ante nāmā wææ
aquēnē quēwēmīni. Edæ Īmaī baquī ī
ataquēdāni. ⁶Edæ wadāni nangui ināni
babæ tedete pōninque botō ēmōwo ante,
‘Botō mānimodō ĩnōmo ĩmopa,’ ante
apænedinque wapiticæ edæ māodāni
godinque nangui ināni tōmēnāni mīñæ
oda cæte wapiticæ gocædānimpa,” ante
apænecantapa.

⁷Ayæ, “Wabæca awēnē tōnō pō bee
tēninque wæætēdō wæætē cædapa, ante
tededāni ēñencæmīnimpa. Ayæ wayōmō
nāni guēadō guēa cæte wænōnō ante
tededāni incæte edæ guīñente wædāmai
iedāni. Edæ māninō botō āninō bai cōwē
bacæimpa. Ba incæte mōnō inguipoga
quēwēnō ĩñōmō māniñedē wīi æmæwo
iinque bacæimpa. ⁸Adobæca quēwēnāni
ĩñōnānite wabæca quēwēnāni ponte
bee tēninque guēadō guēa cæquīnāni
inānipa. Adobæca awēnē odeye nempo
quēwēñōnānite wabæca awēnē odeye
tontadoidi māmō bee tēninque guēadō
guēa cæte wænonte wænguināni
inānipa. Ayæ wayōmō wayōmō goinque
pō wæcædānimpa. Ayæ waodāni nāni

cæīnente wænguinque cængui incæ
tōmāā capo wængæimpa. Māniī wēñæ
mā nantate bai wæwente bamīni incæte
mīni godōmenque wænguinque
ingæimpa.”

⁹Ante apænedinque Itota godōmenque,
“Tōmēmīni nāmā incæ wææ aadedāni.
Edæ mīnitō ĩmīnite bæi ongōninque
edæ nē apænte ānāni weca māo
pædæ godōnāni æncædānimpa. Ayæ
godōmenque tōmēnāni odōmōincōnē
māo gōnōnāni gongæñōmīni mīnitō
ĩmīnite tæi tæi pancædānimpa. Ayæ
botō beyænque pancabaa awēnēidi
gobedōnadodoidi weca ayæ tōmāmæ
awēnēidi odeyēidi weca māo gōnōnāni
gongæninque mīnitō botō beyæ
apænecæmīnimpa. ¹⁰Edæ iinque bayedē
botō āñedē ayæ badāmai ĩñonte, Botō
æmo beyænque quēwencæmīnimpa,
ante waa pōni botō apænedō
ante tōmāmæ quēwēnāni doyedē
ēñencædānimpa. ¹¹Īninque māniñedē
mīnitō ĩmīnite nāni bæi ongonte
ænte goyedē, Nē apænte ānāni weca
ongōninque æbānō ante apænequīmoo,
ante wædāmai iedāni. Edæ, Æbānō
waa apænequīi, ante Wængonguī Tæiyæ
Waēmō Ōnōwoca apænecā ēñente
ate apænecæmīnimpa. Wīi nāmā
pōnēninque wæætē Wængonguī nānō
apænedō ēñēninque apænecæmīnimpa.”

¹²“Māniñedē edæ nāna caya ĩñōnate
adocanque nāemæ pīīninque, Wænoncæ,
āninque tōmengā tōniñacā ingante da
godongā gocæcäimpa. Nāna wencaya
ĩñōnate mæmpocā ĩñōmō nāemæ
pīīninque, Wænoncæ, āninque tōmengā
wengā ingante da godongā gocæcäimpa.
Ayæ wēñænāni incæ wæmpoda ĩnate
nāemæ pīīninque māo apænedāni
ēñēninque wadāni tōmēnāni wæmpoda
ĩnate māmō wænōnāni wæncædaimpa.
¹³Ayæ, Coditoidi ĩmīnipææ, ante
tōmānāni botō ēmōwo beyænque
mīnitō ĩmīnite nangui pīīncædānimpa.
Pīīnāni wæwēmīni incæte æcānō
īimæca iinque baganca wæntædāmai
inte botō ēmōwo beyæ pīīnte badāmai
inaa botō tōmengā ingante æmo

beyænque quëwencæcäimpa,” ante Itota apæñecantapa.

¹⁴Ayæ, “Wadäni pö ñömæi bai öö wadö nani wo ëwenguimämo incæ tæiyæ waëmö iñömö ænte mämö cö cæcädänimpa, ante doyedë yewæmongatimpa. Docä nänö yewæmongainta adinque në adingä iñömö tömengä do ëñëmaingampa. Ìncayæ ate cö cædäni ongö adinque edæ mäniñedë Oodeabæ quëwëmi iñömö ñanquidi do wodii winonte æibæwedäni. ¹⁵Ayæ oncömanca ongömöni ininque mäincoo æncæte ante oncönë wæi guidämaï inte oncömancaque oncömancaque wodii winömæwedäni. ¹⁶Ayæ në gönea cæmiñi ininque yacoo æncæte ante oncönë ocæ ëmænämaï inte godömenque wodii winömæwedäni. ¹⁷Mäniönæ iinque bayedë yædëmadä inäni tönö goömæ në gänönäni tönö tömënäni nani wæquimämo baquino angüenë. ¹⁸Ayæ minitö mini wodii winonguionæ ante pönëninque edæ Wængongui ingante, Wii edæ cöönædepo bacæimpa, ante apæneedäni. ¹⁹Edæ mäniñedë waodäni nanguï nani wæwëmämo nani angä baquino angüenë. Edæ Wængongui nänö badongaiñedë mänömaï nani wæwëmämo bai dæ äñonte ayæ godömenque ñowo ganca dæ änompa. Ayæ godömenque iinque baganca mänömaï nani wæwenguimämo bai dæ angüinö angüenë.”

²⁰“Edæ wantæpiyæ nani wæwenguï impa, ante adinque Wængongui, Mänimpöönæque edæ wæwencädänimpa, ante pönömenque ante änämaï ingä bai quingänö quëwenguënë dæ ancædönänimpa. Incæte Wængongui, Mänimpodäni inänite apænte æmo beyænque në quëwenguinäni inänipa, ante nänö apænte ængaiñäni inänite waadete pönëninque dobæ, Mänimpöönæque wæwencädänimpa, ante cædinque pönömenque angacäimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

²¹Ayæ, Ìnque bayonte æbänö inguüi, apænedinque Itota godömenque iimaï

ante apæñecantapa. “Mäniñedë wadäni minitö iminite, Ìñömö mönö Codito ponte ongongä tamëñedäni,” ante ayæ, ‘Wayömö a ongongä atamönipa,’ ante tededäni ëñëninque edæ minitö iñömö ëñënämaï imæwedäni. ²²Wadäni mäniñedë ponte a ongöninque nämä incæ ante, Tömëmo Codito inömo imopa, ante babæ ante tedequinäni. Ayæ, Wængongui beyæ në apænebo inömo imopa, ante në babæ ante tedequinäni. Tömënäni, Wængongui nänö apænte ængaiñäni incæ æmæwo oda cædinque wapiticæ gocädänimpa, ante cædinque bamönengæ bai cædinque öönædë cæi bai cædinque nö odömonte bai cæquinäni inänipa. Incæte Wængongui në apænte ængaingä inte edæ ee aquingä diyæ æmæwo oda cædinque wapiticæ goquinäni. ²³Edæ iinque badämaï iñonte botö ñowo do apænebo ëñente cæedäni. Oda cædämaï incæboimpa, ante nämä wææ aabæwedäni,” ante Itota angacäimpa.

**Waobo ëñagaïmo inte botö iimaï
ponte cæcæboimpa, ante
(Mäateo 24.29-35,42,44;
Odoca 21.25-36)**

²⁴Äninque Itota ayæ godömenque apænedinque, “Mäniñi nani wæwëmämo nani angä iinque go ate nænque iñontobæ wëmö badinque apäicä apäidämaï ingæimpa. ²⁵Nëmoncoo öönædë inö wææ tæ wææninque waa tæ waa tæ wæængæimpa. Öönædë tæi ongongaincoo incæ wanca wanca cæte bai wapiticæ goquino angüenë. ²⁶Mäniñedë edæ botö Waobo në ëñagaïmo inte boguimancodë pöninque tæi pöni piñæmo ininque edæ ñäo apäite bai waëmö ëmonte wææmo acädänimpa. ²⁷Mänömaï pöninque botö anquedoidi inänite ämo godinque tömënäni æmænö betamonca æmænö betamonca boguimä nani pö goinö godinque inguipoga tömäne godinque öönæ tömäne godinque Wængongui nänö apænte ængaiñäni inänite äñete poncädänimpa.”

²⁸ Ante Itota godömenque apænedinque, “Iigowæ æbänö iwæ, ante odömonte apænebo ëñëninque pönëedäni, angantapa. Tömëwæ miiwæ badinque iigowæ wayabo tänä nä boca adinque minitö, Öñabo nänö bocaïnepo inte nænque näwantedæ baquinque bocapa, ante pönëninque edæ do ëñëminipa. ²⁹ Ayæ adobai mäninö botö apænedö bai edæ do ba adinque minitö, Waocä nê ëñagaingä do odemö pönï ongöninque inguipoga oo poncæäimpa, ante ëñencæminimipa. ³⁰ Näwangä ämopa. Nöwomini ayæ miiimini quëwëninque wænte godämai iñömöni mäninö botö apænedinö bai tömänö edæ do iinque baquinö anguënë. ³¹ Edæ öönädë ongöñömö inguipoga tönö wo ewente bai dæ ba incæte botö angaiñonque guiquënë dæ badämai inte edæ cöwë tæi ongongæimpa,” angacäimpa.

³² Ayæ, “Mänionæ æyedëno i, ante, Mäninepo ædepodö i, ante ëñencæte ante mïni wædinö ante æcämenque incæ ëñënamai ingampa. Tömänäni ëñënamai iñönäni edæ Wængongui anquedoidi incæ ëñënamai inänipa. Wæmpocä Wëmo incæ ëñënamai iñömote Wæmpocä iñömö tömengä adocanque incæ edæ nê ëñengä ingampa,” angantapa.

³³ Äninqe ayæ godömenque apænedinque Itota tömënanä inänite iimai angantapa. “Iinque, Æyedëno baquii, ante ëñënamai imini inte edæ mönämäi miiimini wänö cöninque edæ Wængongui ingante apæneedäni. ³⁴ Botö ponguinö iñömö waocä ëacä nänö cæi bai impa. Iingä waocä iñömö wabæca gocæ cædinque, Botö imote nê cædäni nê änanä badinque botö oncö waa aacædänimpa, ante adocanque ingante, Mäninganca cæe, wacä ingante edæ, Mäninganca cæe, wacä ingante, Mäninganca cæe, ante odömöninque odemö wææ a congä ingante, Cöwä ae, äninque wadæ gocä. ³⁵ Iinque botö nê ëacä bai iñömote minitö, Mönitö Awënë æyedëno

ponguingä, ante ëñënamai imini inte gawadecæ ayaönëñëna tawadiya peyedë nãö ba, æyedëmë poncæcäimpa, ante wadö conguënë cæminii. ³⁶ Edæ, Wii mö nömöni ponguingä ingänö anguënë, ante cædinque miiimini quëwëmaiminipa. ³⁷ Minitö iminitë botö äno ante tömänäni inänite adobai, Wänö conguënë quëwëminii,” ante Itota angacäimpa.

Itota ingante bæi ongonte ængæimpa, ante cædänipa

(Mäateo 26.1-5; Odoca 22.1-2; Wäö 11.45-53)

14 ¹ Mëönaa go ate wodo pänta gogaiönæ bai Patowa ææmæ baquimpa, ante pönëninque oodeoidi nïwo, Päö yedæ æmpoqui ömæmö i mönö cænguiönæ inguimpa, ante cædönänimpa. Mäniñedë, Wængongui qui, ante nê godönäni fñænënanä tönö nê wææ ante odömönäni iñömö, Mönö awëmö cæte Itota ingante bæi ongonte ænte mäo wæñongæimpa, ante cædönänimpa. ² Oo pönï impa, ante wædinque awënëidi,
— Iñæmpa ææmæntedæ iñonte wænömö bai tömänäni ængui bate Yæ yæ ante piinte cæcædönänimpa, ante adinque mönö ædö cæte mäniñedë cæquii, ante wægadänimpa.

Itota ocaboga onquiyængä ogui wapæ gao cæcacampa

(Mäateo 26.6-13; Wäö 12.1-8)

³ Itota iñömö Betänia godinque nê baadingä Timönö oncönë go guiite ëñacantapa. Guii ëñate cæncöñongä onquiyængä adoyömö pö guicantapa. Tömengä ogui wapæ näwä näadodopæ nani änomæ nänö nanguï godonte ænimæ dica adabatodo waincadedë pe fñiñænte mäningä inte nïwo ænte mämö Itota weca pongantapa. Pöninque tömengä mänincade wencade ao mäenodinque Itota ocaboga edæ gao cæcacantapa. ⁴ Adinque godongämæ ongönäni pancadäniya ængui badinque nani caboque tedinque,

—Īnæmpa oguī wapæ incæ ōnonque guēnente baī cæcampa tō. ⁵Edæ waocä adoque wadepo cæte beyæ paga æninque todetiento deēnadiota nāni æninta ayæ godōmenque æninta beyæ godonte ænguēnēmæ ĩmæmpa. Godonte ænte baī ōmæpodāni ĩnānite wæætē godonguēnē apa.

Ante nāmāneque tededinque onquiyængä ingante nanguī piinte ānānitapa.

⁶Itota wæætē,

—Quīmæ piīwēmīnii. Īngä onquiyængä ĩñōmō botō ĩmote waa pōni cæcä apa quēwēmīnii. Ee aquēnē quēwēmīnii. ⁷Edæ ōmæpodāni mīni ānināni mīnitō weca cōwē quēwēnāni adinque mīnitō æyedēmē tōmēnāni beyæ waa cæinēmīni ĩnte edæ do waa cæbaimīnipa. Botō guiquēnē mīnitō weca wīi wantæpiyæ ongoncæboimpa. ⁸Adinque mānīmæ oguī wapæ botonga gadongadinque tōmengä edæ botō baō daga wenguinque eyepæ ĩñonte ōni paacantapa. Īninque tōmengä nānō cæganca ante do cæcä apa ānewēmīnii. ⁹Mīnitō ĩminite nāwangä ante apænebopa. Tōmāmæ æyōmōmē wadāni nāni ēñente toquinque botō ĩmotedō ante apænedāni ēñēnānii māningä onquiyængä nānō cædinō ante adobaī tededāni ēñente pōnencædānimpa, ante Itota apænegacāimpa.

**Itota ingante odōmonte godoncæte
ante Codaa cæcampa**

(Mäateo 26.14-16; Odoca 22.3-6)

¹⁰Ayæ māniñedē nāni, Dote, āincabo ĩñōnāni adocanque Codaa ĩcadiote nāni ānongä ĩñōmō, Itota æyōmōnō ongongää, ante odōmonte pædæ pōnōmo æncæmīnimpa, ante cædinque, Wængonguī quī, ante nē godōnāni ñænænāni weca wadæ gocantapa. ¹¹Godinque tōmengä, Īmaī cæcæboimpa, ante apæneccä ēñēninque awēñēidi nanguī todinque Ao āninque, Cæbi ate tiguitamō pōnōmōni æncæbiimpa, ānāni. Ēñēninque Codaa Ao āninque, Æbānō cæte godō odōmōmo ænguīnānii, ante cōwä adinque ancaa cægacāimpa.

**Awēñē Itota pāo tōnō owæta pōnongä
cænte bedānipa**

(Mäateo 26.17-29; Odoca 22.7-23; Wäö 13.21-30; 1 Coodintoidi 11.23-26)

¹²Oodeoidi pāo yedæ æmpoquī ōmämō ĩ nāni cænguīōnæ tæcæ ba ate tōmēnāni, Wodo pænta gogaiōnæ baī Patowa mōnō cænguīōnæ ĩmpa, ante pōnente cædinque, Wængonguī quī ĩmpa, ante codotedo māniōnæ edæ cōwē wænōñōnānimpa. Īninque māniōnæ ĩnque ba adinque tōmengä nānō nē ēmiñænāni Itota ingante āninque, —Ædōnō āmi gote mōnitō Patowa ææmæ ante cæmōni ate bitō bete cænguīmii.

¹³Ānāni ēñēninque Itota tōmengä nānō nē ēmiñænāni mēnaa ĩnate da godōninque,

—Māniī nanguī nāni quēwēñōmō gote taadō goyōmīnate onguīñængä incæ cadabodē æpæ iyænte næænte pō bee tengä adinque mīnatō tōmengä miñæ tee empote goeda. ¹⁴Tōmengä æcōñēnō guiciä adinque māniī oncō nē ēacä ingante āninque minatō, “Mōnō Awēñē nē Odōmongä ĩnte ĩmaī angampa. Bitō oncōnē guicōnē æcōñēnō ante, Bitō oncō, ante āmi guidinque botō nē ēmiñænāni tōnō botō Patowa ææmæ bete cænguīmōnii, angampa.” ¹⁵Ante āñōmīnate tōmengä æmongapaa māi odōmōninque ñænæncō awæmpa nānō do cōñōincō odōmongä adinque mīnatō mānicōñē mōnō beyæ tōmää eyepæ cæcæmīnaimpa.

¹⁶Angä ēñente tao godinque nāni quēwēñōmō ponte ayōna, Itota nānō ānō baī tōmää do cæte ongompa, ante adinque tōmēna Patowa ææmæ ante cædatapa.

¹⁷Gāwadecæ bayonte dote ĩnāni nāni cabo Itota miñæ godongāmæ pōnānitapa.

¹⁸Ponte tæ contate cæncōñōnānite Itota,

—Nāwangä ante apænebo ēñēdāni. Mīni cabo incæ adocanque botō tōnō ñōwo godongāmæ cæncongä incæ, Æncædānimpa, ante botō ĩmote odōmonte pædæ godonguingä ingampa.

¹⁹ Ante apäneceä ëñëninque, Wæinente awædö, ante pönëninque tömengä ingante adocanque adocanque äninque tömänäni adoyömö,

—Botö imotedö ante dicæ apänebitawogaa.

²⁰ Äñönäni Itota wæætë,

—Önompö tipæmpoga go mëmïnaa iñömïni adocanque botö tönö guëa adotaca mi cæte cængä incæ tömengä nê cæquingä ingampa. ²¹ Edæ dodäni Wængongui beyæ ante nãni yewæmongai bai cædinque botö Waobo ëñagaïmo inte cöwë wænte goquëñëmö imodö angüenë. Incæte botö imote nê odömönte godönongä guiquënë tömengä nãnö wæquinque cæquingä ingampa. Mäningä wïi ëñate bai waa toquënegä incædongäimpa.

²² Ayæ tæcæ cæncöñönäni Itota päö bæi ongönte äninque Wængongui ingante waa ate apänedinque päö pä äninque tömëñäni inänite pædæ godö pædæ godö cæcantapa.

—Botö baö bai impa, ante pædæ pönömö äninque mïnitö Ao ante cæedäni.

²³ Äninque ayæ bequimæ owætaca bæi ongönte äninque Wængongui ingante waa ate apänedinque pædæ godöñinque nënempocä äninque tömänäni bedänitapa.

²⁴ Beyönäni tömëñäni inänite apänedinque,

—Botö wepæ iimæ bai impa. Wængongui do apänedinque, Botö pönö cæbo ate mïnitö Ao ämïni ininque mönö godongämæ waa cæte quëwengäimpa, angacäimpa. Nöwo adobai miine äninque apänebopa. Botö wepæ ante Ao ante ämïni inte mönö godongämæ waa cæte quëwengäimpa. Edæ nangui inäni beyæ gowequimæ impa. ²⁵ Botö iñömö Awënë Odeye badinque ocæ emænte pöninque miimæ botö beganca mänimæ yowepæ ñöwo æmæwo bebo tamëñedäni, ante Itota apänegacäimpa.

**Pegodo incæ, Dicæ abogaa,
apänequingä ingampa, ante**

(Mäateo 26.30-35; Odoca
22.31-34; Wäö 13.36-38)

²⁶ Ayæ Wængongui ingante ämotamini ante tao godinque Odibowænquidi

godänitapa. ²⁷ Goyönänte Itota iimäi ante apänecantapa.

—Dodäni Wængongui beyæ yewæmöninque, “Nê aadingä ingante tacabo dæ wængä ate cæningäidi obegaidi wæætë panguimæ goquimpa,” ante nãni yewæmonte angainö bai cædinque botö dæ ämo beyæ guingo imonte wædinque tömämïni edæ näwæ goquimïni imïnipa, ante awædö. ²⁸ Panguimæ gomïni incæte botö edæ nãni ömæmonte Gadideabæ täno gote a ongönömo mïnitö ayæ pödäni.

²⁹ Angä ëñente wædinque Pegodo guiquënë,

—Iñæmpa dæ ämi beyæ tömänäni guingo imonte badinque panguimæ godäni incæte edæ botö guiquënë cöwë panguimæ godämaï incæboimpa.

³⁰ Äñongante,

—Bitö imite näwangä ante apänebo ëñëe. Nöwoönæ woyowotæ incæ tawadiya mempoga pedämaï iñönte bitö iñömö botö imotedö ante wadö ante apänedinque, Dicæ abogaa, ante mempoga go adopoque anguimi imipa.

³¹ Angä ëñente wædinque Pegodo wæætë,

—Iñæmpa botö bitö tönö wæmo incæte mäninö ante cöwë änämaï incæboimpa.

Ante nangui äñongä tömänäni adodö ante apänegadänitapa.

**Guetëmänii iñömö Itota Wængongui
ingante apänecampa**

(Mäateo 26.36-46; Odoca 22.39-46)

³² Mänii godinque yabæ incæ Guetëmänii nãni äñömö pöninque tömengä miñæ nê godäni inänite Itota, —Tæ contate ongöñömïni botö godömenque gote Wængongui ingante apänete pömoedäni.

³³ Äninque Pegodo Tantiago Wäö mänimpodäninque inänite ænte mäocä goyönäni Itota iñömö nangui wæwente badinque guiñente wæcantapa. ³⁴ Ayæ tömëñäni inänite,

—Botö wæwëmämo entawëninque pæmænte wæte wængui wædö. Mïnitö guiquënë tæ contadinque ëamonca wänö cödäni.

³⁵Äninqe wædæ pō gote ædæ wæænte guidōmēmæ ñongæninque Wængongui ingante, Bitō Ao āmi botō caate wæquintedæ wīi ba ate waa tobaimopa. ³⁶Äninqe, “Mæmpo, botō Wæmpo ēñēmi. Bitō tæi piñæmi inōmi imipa. Bitō tī nā wænguimæ bai ò ænte bai cædinque botō imote edæ, Wæñāmai incæbiimpa, āmi ininque botō edæ waa tobaimopa. Incæte botō änönō bai wīi cædinque wæætē tōmēmi änönō bai cææ,” āmopa.

³⁷Äninqe tōmēnāni weca adodō ponte ayongā mō ñonāni adinque tōmengā Pegodo ingante,
—Timönō edæ mōmitawa. Botō tönō wänō congüēnēmi incæ bitō adoque oda ganca incæ wīi aacōmii. ³⁸Edæ, Mīmōno waa cæinēmōnīpa, ante ewocayōmīni baō aquīñō ēñāmīni inte wæntæye bamīnīpa. Ininque edæ mīnitō wänō cōninque nāmā beyænque Wængongui ingante apænedinque edæ, Wīi wēnæ wēnæ cæinēmōni bacæmōnīpa, ante apæneedāni.

³⁹Äninqe Itota wæætē wadæ godinque wēnē nānō ānīnō bai apænedinque Wængongui ingante adodō ante apænecantapa. ⁴⁰Ayæ adodō ponte ayongā mōwo mōinente ædo ædo cædinque mō ñonāni acantapa. Acampa, ante wædinque tōmēnāni, Æbānō anguimōō, āninqe edæ pæ wēnedānitapa. ⁴¹Itota wæætē mēmpoga go adopoque gote apænedinque ñowo adodō pōninque edæ tōmēnāni inānite,

—Ayæ edæ guēmante mō ñōmīni. Edæ idæwaa. Ñowo iinque cætīmpa. Botō Waobo ēñagaīmo inte edæ botō wæwenguīōnæ do edæ ba ininque nē wēnæ wēnæ cædāni nempo nē pædæ godōmoncæ cædingā iñōmō botō imote do odōmonte godongāi ataqueedāni. ⁴²Ñowo edæ ængæ gantidinque mōnō gocæīmpa. Botō imo nē odōmonte godonguingā iñōmō edæ obo pōni pongā tamēñedāni, angacæīmpa.

Itota ingante bæi ongonte ænte godānīpa

(Māateo 26.47-56; Odoca 22.47-53; Wäö 18.2-11)

⁴³Ayæ apæneyongā edæ Codaa wodi tōmēnāni nāni, Dote, ante gocabo

adocabo iningā incæ ñowo pongantapa. Do iñōmō, Wængongui qui, ante nē godōnāni ñænænāni tönō nē wææ odōmōnāni tönō nē aadāni nāni Picæncabo tönō wadāni inānite, Codaa miñæ goedāni, ante da godōnōnānīpa. Ñowo iñōmō tōmēnāni nāni nē da godōnāni inte tæiyænāni yaēmē næænte canta næænte Codaa miñæ pōnānitapa. ⁴⁴Doyedē iñōmō nē odōmonte godoncæ cæcā Codaa iñōmō tōmengā miñæ poncæ cædāni inānite iīmāi ante wēēñēdē apænedingā inongāīmpa. “Botō odōmonte queē bemōmo adinque mīnitō wæætē, Tōmengā ingampa, ante adinque tōmengā ingante bæi ongonte æninqe wææ cæte māomīni gocæcæīmpa.” ⁴⁵Ante do āningā inte Codaa iñōmō ñowo Itota weca pōninque,
—Awēnē nē Odōmōmi imi.

Äninqe edæ waa cæte bai edæ queē bemongantapa. ⁴⁶Mānōmāi queē bemonte odōmongā adinque tōmengā miñæ pōnāni incæ Itota ingante pædæ gopo bæi ongonte ænānitapa.

⁴⁷Wængongui qui, ante nē godongā ñænængā pōni inongā ingante nē cæcā incæ māniñōmō ponte a ongongā adinque Itota gāänē ongongā adocanque pædæ guipote yaēmē o togænte æninqe māningā nē cæcā ingante tæi pāninque önōmonca wangō tamoncacantapa. ⁴⁸Adinque Itota iñōmō ñowo pōnāni inānite,

—Mīnitō iñæmpa, Bitō nē ò ænīmi imīpa, ante bai cædinque botō imote canta tönō yaēmē næænte ò æncæte ante pōmīni awædō. ⁴⁹Iñæmpa Wængongui oncō ñænæncōnē yabæcōnē iīmō iñō iīmō iñō apænecōninque botō mīnitō weca a ongōñōmote mīnitō edæ bæi ongōnāmāi ee amīnitapa tōō. Incæte Wængongui angā ēñente nāni yewæmongainō bai iinque baquinque ante cæcæīmpa.

⁵⁰Ante apæneyongante tōmānāni edæ emō cæte wodi winōnānitapa.

⁵¹Adocanque edēningā quiquēñē ömaacā inte yabæcooque ninocoo nāni ancooque pōnō wīniyate Itota miñæ gocantapa.

Tömengä ingante yao ongönänitapa.

⁵²Adinque tömengä wæætë Gä tadongate weocoo ömaacä wodii winongacäimpa.

Në Apænte nāni Änoncabo weca Itota ongongampa

(Mäateo 26.57-68; Odoca 22.54-55,63-71; Wäö 18.12-14,19-24)

⁵³Wængonguī qui, ante nē godongä ñænængä pōni inongä weca ænte godinque Itota ingante gönönäni gongænte ongongantapa. Ayæ, Wængonguī qui, ante nē godönäni ñænænäni tönö nē aadäni nāni Picæncabo tönö nē wææ odömönäni tönö tömänäni pö bee bee bee tente godongämæ ongönänitapa. ⁵⁴Pegodo guiquënë tömengä miñæ ayæ ayæ godinque, Wængonguī qui, ante nē godongä ñænængä pōni inongä oncö yacömayæ iñömö wäänë guicantapa. Mäniñömö guidinque tömengä wææ wänönäni tönö gongapamö tæ contate a ootocongantapa.

⁵⁵Wængonguī qui, ante nē godönäni ñænænäni tönö nē Apænte nāni Änoncabo tömänäni, Mönö apænte ante wænömö wæncæcäimpa, ante cædinque, Itota nänö wænguinque wænæ wænæ cæcä ingampa, ante æcänö nē adingä inte godö anguingä, ante ancaa diqui diqui miñönäni mänömainö ante nē angüenengä edæ dæ angantapa.

⁵⁶Edæ nangui inäni pöinque babæ apænedinque, Mänömaï cæcä atamönipa, ante apænedäni incæte adoyömo apænedämaï inäni inte wapiticæ wapiticæ änänitapa. ⁵⁷Ayæ ate pancadäniya ængæ gantidinque, Tömengä ingante apænte angæimpa, ante cædinque babæ wapiticæ ante äninque,

⁵⁸—Iingä iïmaï ante apæneccä ëñentamönipa. “Iincö Wængonguī tæiyæ waëmö oncö waodäni önompoca nāni mänonincö incæte botö cæbo wo tænguimæ wæænguimpa. Ayæ meönaa go adoönæque iñonte wacö wii önompoca mänonguincö wæætë mänoncæboimpa,” ante apæneccä ëñentamönipa töö, ante tededäni.

⁵⁹Incæte adodeque ante apænedinque adoyömo äninque tömënäni godömenque äninque wadö wadö wapiticæ ante apænedänitapa.

⁶⁰Ëñente wædinque, Wængonguī qui, ante nē godongä ñænængä pōni inongä guiquënë godongämæ ongönäni tönö tæcæguedë dibæ ongonte ængæ gantidinque Itota ingante,

—Iñæmpa pæ wënebbi. Bitö æbänö cæbitapa, ante iinäni nāni äninö ante bitö æbänö ämii.

⁶¹Ante äñongante edæ Itota cöwë änämaï pæ wëneccä. Adinque nē godongä ñænængä pōni inongä wæætë godö äninque,

—Wængonguī mönö Waëmö inongä Wengä mönö Codito inongä ingampa. Bitö iñæmpa mänimidö inömi imitawo.

⁶²Äñongante Itota iñömö,

—Ao. Mänimodö inömo imopa. Iñinque iincayæ ate botö Waobo ëñagaïmo inte Wængonguī nē Tæï Piñængä ingä tömëmængä inö tæ contabo adinque minitö ayæ ate botö öönædë boguïmancodë pömo acæminimpa.

⁶³Ante apæneccä ëñente wædinque nē godongä ñænængä pōni inongä iñömö piinte badinque, Ëñente awædö, ante bai cædinque edæ nämä weocoo wänä ñæninque,

—Idæwaa, angantapa. Nöwo wacä ingante, Itota wænæ wænæ cæcä atabopa, ante nē äincædongä ingante godömenque diqui diqui minämaï ingæimpa. ⁶⁴Tömengä nämä Wængonguī Wengä inte bai babæ godö tedewengampa töö. Iñinque edæ tömengä babæ nänö änewënö ante do ëñëmïni inte edæ æbänö ante pönëmïni.

Ante äñongante nē apænte änäni tömänäni edæ, Nänö pante wænguinque edæ änewengampa töö.

⁶⁵Ante apænte änäni ate edæ pancadäniya Itota tömengä towæ tänongadinque tömengä awinca weocoota pönö ñäne cæmöninque tæi tæi päninque tömengä ingante,

—Æcänö pänäa, ante Wængonguī beyænque apænebbi ëñëmönie.

Ante badete toyönäni wææ wänönäni
guiquënë tömengä ingante bæi ongon-
te tæi tæi pangadänimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa

(Mäateo 26.69-75; Odoca 22.56-
62; Wäö 18.15-18,25-29)

⁶⁶Ayæ Pegodo guiquënë yæipodë
yacömöñäa guii contate ongöñongä
onquiyængä, Wængongui qui, ante në
godongä ñænængä pönï inongä ingante
në cæcä iñömö adoyömö pö guicantapa.

⁶⁷Ponte ayongä Pegodo gongapamö
ootocæ cæcä adinque onquiyængä
ædæmö cöwä adinque,

—Mäningä Näatadeta iñömö
quëwënongä Itota tönö bitö guëä
cægömitapa töö.

⁶⁸Angä ëñente wædinque,

—Dicæ. Bitö äno ante æbänö ämi,
ante dicæ ëñemogaa.

Äninqe tao yabædemö gäänë
gongæñongä tawadiya wëenengä
petapa. ⁶⁹Ayæ wæætë Pegodo ingante
adinque onquiyængä iñömö godongämæ
ongönäni inänite,

—Mäningä adocabodäni iningä inte
ongongä атакедäni.

⁷⁰Ante apäneyongä Pegodo wæætë,
Dicæ bitö angänö imogaa, angantapa.
Ayæ wantæ ate mäniñömö ongönäni
adobai,

—Iñæmpa Gadideabæ quëwëni
inte bitö näwangä Itota tönö tee empo në
pömi imipa töö.

⁷¹Änäni ëñente wædinque Pegodo
wæætë, Botö Wængongui ëñëñongä
nöingä ämopa, ante Wængongui ëmöwo
ante babæ tedewëninque tömënanï
inänite wæætë,

—Mini angantedö ingante dicæ abogaa.
Dicæ abo ante bai änewëminipa töö.

⁷²Ante tæcæ änewëñongä iñontobæ
tawadiya ayængä petapa. Ayængä pe
ëñente wædinque Pegodo Itota nänö
äninö ante pönengantapa. Itota do
iñömö, “Tawadiya mempoga pedämaï
iñonte bitö botö imotedö ante wadö ante
apænedinque, Dicæ abogaa, ante edæ
mempoga go adopoque anguimi imipa,”

änongäimpa. Ante pönente wædinque
Pegodo, Nöwo nänö pequinque do
pecampa, ante wædinque Ca ca
wægacäimpa.

Itota incæ Pidato weca ongongampa

(Mäateo 27.1-2,11-14; Odoca
23.1-5; Wäö 18.28-38)

15 ¹Wængongui qui, ante në
godönäni ñænänäni tönö në
aadäni nani Picæncabo tönö në wææ
odömönäni tönö tömënanï iñömö në
änäni inönäni inte oodeoidi nani në
Apænte Änoncabo inönänimpa. Ininqe
mäniï ñäö bayonte tömënanï, Æbänö
cæquiï, ante pönente wædinque
godongämæ pönëë cöninque Ao äninque
Itota ingante goto winte töö æmænte
ænte godinque odömäno awënë Pidato
wodi nempo mäo pædæ godönäni
ængantapa. ²Pidato guiquënë tömengä
ingante,

—Oodeoidi Awënë Odeyebi bitö
imitawoo. Äñongante,

—Bitö tömëmi äno bai botö mäni-
modö imopa, ante Itota angantapa.

³Wængongui qui, ante në godönäni
ñænänäni guiquënë, Iingä Itota iñömö
wënæ wënæ cæcampa, ante wadö wadö
ante piñinque Pidato ingante ancaa
änänitapa. ⁴Änäni ëñente wædinque
Pidato wæætë Itota ingante,

—Iñæmpa pæ wënebii. Bitö æpogadö
wënæ wënæ cæbi imipa, ante nanguï
änäni apa quëwë.

⁵Äñongante Itota tömënanï nani
äninö ante cöwë apænedämaï ingä
adinque awënë gobedönadodo wæætë,
Quiëmë bai pæ wëneccä awädö, ante
guiñente wægacäimpa.

Itota wæncæcäimpa, änänipa

(Mäateo 27.15-31; Odoca 23.13-
25; Wäö 18.38-40, 19.1-16)

⁶Mänimæ awënë gobedönadodo
mäniñedë wadepo iñö wadepo iñö
cöwë iimaï cædongäimpa. Oodeoidi
æämæ cæyönänite gobedönadodo
iñömö, Në tee mönete ongönäni inänite
adinque minitö æcänö ingante ämi

ñimpo cæbo goquingää, ante änäni
 ëñëningue tõmengä tõmënäni nãni
 äningä adocanque ingante ñimpo
 cæcä godongäimpa. ⁷Doyedë wadäni
 ænguï badinque, Awënë ingante wido
 cæcæimpa, ante cædinque wænonte
 cæyönäni adocanque Badabato nãni
 änogä tõmënäni tõnõ godongämæ
 cædongä inongäimpa. Ñinque awënëidi
 nê wiwa cædäni inänite bæi ongonte
 goto winäni ongõñönäni Badabato
 adobaï tõmënäni tõnõ godongämæ tee
 mõmænete ongõnogäimpa. ⁸Ñinque
 ñõwo ññõmõ wadäni tæiyänäni Pidato
 weca pöninque, Cõwë bitõ cædõ bai
 ñõwo adobaï mõnitõ beyæ cæquimi ante
 wæmõnipa. ⁹Änäni ëñëningue Pidato
 ññõmõ,

—Oodeoidi Awënë Odeye ingante pönõ
 ñimpo cæbo abæ tawængä ænguimĩni.
 Æbänõ cæbo ænguimĩni.

¹⁰Edæ do ññõmõ Itota gomonga cæcä
 ate wædinque, Wængonguï quï, ante
 nê godönäni ñænænäni incæ tõmengä
 ingante piinte adõnänimpa. Mäninõ
 beyænque tõmënäni Itota ingante bæi
 ongonte botõ nempo ænte mämõ pædæ
 pönönänimpa. Ante pönente wædinque
 Pidato, Oodeoidi Awënë Odeye ingante
 ñimpo cæbo goquingä, ämĩnitawoo,
 ante ñõwo angantapa. ¹¹Ñinque,
 Wængonguï quï, ante nê godönäni
 ñænænäni guiquënë godongämæ
 ongönäni inänite apænedinque, Minitõ
 Pidato ingante iimaï æedäni, änänitapa.
 Änäni ëñëningue oodeoidi wæætë
 Pidato ingante, Wĩi bitõ änogänõ
 ante ämõnipa. Wæætë Badabato
 ingante ñimpo cæbi gocæe, ante änäni.

¹²Ëñëningue Pidato godõ äninque,

—Ñinque oodeoidi Awënë Odeye mĩni
 änogä ingante æbänõ cæquimoo, ante
 ämĩni.

¹³Äñongante tõmënäni ogæ
 tededinque,

—Awæ ñænquedimæ ämi cæte
 wænönäni wængæe tõõ.

¹⁴Änäni ëñente wædinque Pidato,

—Ñænmpa quinõ wænæ wænæ
 cæcantawoo.

Äñongante godõmenque yedæ äninque
 adodõ,

—Ämi awäa timpote wænönäni
 wængæe tõõ.

¹⁵Ancaa änewëñönäni Pidato
 ññõmõ, Mäninäni pĩnãmaï piyænë
 cæcædänimpa, ante cædinque Badabato
 nãni äningä ingante godõ ñimpo
 cædinque tõmënäni nempo pædæ
 godongä ænänitapa. Wæætë edæ Itota
 ingante edæ Pidato wodi angä æmontai
 badõimenca tæi tæi pänäni ate ñænque
 quepote awäa nãni gönonguinque edæ
 da godongä ænte godänitapa.

¹⁶Pædæ godongä ate nê tontadoidi
 tõmengä ingante tõõ æmænte wadæ
 godinque awënë gobedõnadodo oncönë
 Podætodio nãni ancönë mangui
 guiyongä tontadoidi bacabo Itota
 weca godongämæ äñete pönänitapa.

¹⁷Pöninque tõmënäni, Awënë imi inte
 awënë weocoo wëñacæbiimpa, ante bai
 cædinque badete todinque Itota ingante
 wæætë opatawæ ëmoncoo pönõ da
 wëñadinque daa mongæmenca äninque
 que cædinque, Awënë poganta, ante bai
 pönõ daga wencadänitapa. ¹⁸Ayæ Yæ yæ
 äninque,

—Badogaa, bitõ oodeo awënë odeyebi
 imipææ.

¹⁹Ante badete todinque cæwipaca
 ancaa tæi tæi pancadinque tõmengäa
 towæ towæ tänongadinque da
 guicapote ædæ wæäninque, Bitõ Tæiyæ
 Waëmõ Awënë imi amõnipa, ante
 bai badete todänitapa. ²⁰Ayæ iinque
 badete todinque tõmënäni opatawæ
 ëmoncoo gä tadongadinque tõmengä
 nämä weocoo da wëñadänitapa. Ayæ
 edæ tõmengä ingante awæ timpote
 gönoncæte ante tõõ æmænte ænte tao
 mäodäni gogacäimpa.

Itota ingante awäa timpodäni wængampa

(Mäteo 27.32-44; Odoca
 23.26-43; Wäö 19.17-27)

²¹Mänñedë Tidëne quëwënongå
 Timönõ guiquënë Adecantodo tõnõ
 Odopo tõmëna wæmpo inongä inte

tömengä yabæque gote pönongäimpa. İninque Itota ingante ænte godinque ayönäni mäningä Timönö nõwo wodo tebæ gocæ cædinque pongä adänitapa. İninque tontadoidi, Bitö ægodöe. Itota ingante möni timpoquiwæ ænte mongænte goe, änäni ænte mongænte gocantapa.

²²Mänömaï godinque Godogota nani äñömö mönö tededö “Ocataïnö” iñömö Itota ingante ænte pönänitapa. ²³Mäniñömö pönäni ate wadäni, Nantate beyæ becæcäimpa, ante cædinque biinömæ nani wædænque ti nämæ tönö miidapæ nani änömæ adoyömö wempo cædéninque pædæ pönö cæyönäni tömengä önonque yædæ bedinque edæ bedämaï ingantapa. ²⁴Ayæ tömengä ingante awæ ñanquedimæ nani ænte pöniwäa töö godöninque pönö timpodinque wææ tiwadinque ængæ gantidénänitapa. Ængæ gantidénäni ate wægöñongä tömënäni wæætë tömengä weocoo inï ante, Æcänö quınca nö ta adinque tömengä mänincoo æncæcäimpa, ante wææntodöninque adocooque adocooque ænänitapa.

²⁵Edæ nænque tömantadæ æñonte mäniñedë incæ tömengä ingante iinque timpote edæ ængæ gantidénäni wægongacäimpa. ²⁶Ayæ, Itota wæncæcäimpa, ante quınante apænte änäni, ante tömänäni ponte adinque ëñencædänimpa, ante yewæmöninque, “Oodeoidi Awënë Odeye inongä ingampa,” ante yewæmöninque awæmpaa wo cædänitapa. ²⁷Ayæ wada në ö ænte quëwënina inate adoyedë tömengä tönö adocanque tömëmæ inö adocanque dipæmä inö godö timpote gantidédäni wægongadäimpa. ²⁸İninque, Në ëñënämaï cædäni nani cabo tönö tömengä adocä ingampa, ante Wængongui angä ëñente nani yewæmongaïnö bai nõwo iinque bagatimpa.

²⁹Ayæ wodo pænta në godäni guiquënë Itota ingante godö babæ ante badete todinque pica pica cædinque,

—Bitö iñæmpa Wængongui täiyæ waëmö oncö incæ bæ tate wo ëwëninque

mëönaa go adoönæque iñonte do mänonguimi inte edæ, ³⁰o togæmpote o togæwate ti wææninque edæ quëwëmæwe.

³¹Ayæ, Wængongui quï, ante në godönäni ñænænäni tönö në wææ odömönäni adobaï nani cabo nämæneque godongämæ badete todinque,

—Tömengä, Wadäni quëwencædänimpa, ante waa cæcantawoo. Nõwo iñæmpa. Nämä beyænque eyepæ cæcampa diyæ quëwenguingä. ³²Idægoidi awënë odeye ingä iinque tömengä ti wæænte gocä adinque mönitö wæætë, Tömengä näwä Codito ingampa, ante pönëmaï wædö.

Ante badete toyönäni në ö æna tömengä tönö godongämæ timpote wægöna incæ adobaï Itota ingante pïininque wënæ wënæ ante badete togadäimpa.

Itota wængampa

(Mäateo 27.45-56; Odoca 23.44-49; Wäö 19.28-30)

³³Tæcæbæcä pönï bayö tömämaë iñontobæ wëmö badinque ayæ ayaönäa wæiganca mä mämonte bai iinpa.

³⁴İninque ayaönäa wæiyonte Itota nanguï pönï yedæ äninque, “Edoi, Edoi, nëma tabatäni,” äninque mönö tededö, “Botö Wængonguiñäa, botö Wængonguiñäa, ædö cæte botö imote emö cæte gobiya.”

³⁵Ante wæcä ëñëninque godämæ ongönäni guiquënë,

—Æ. Ediya wodi ingante aa pecä apa.

³⁶Äñönäni adocanque do pogodo gote önætamö ænte pöninque biinömæ bai önömænque æninque aa bedonte nææninque edæ, Becæcäimpa, ante cædinque cæwipaca pædæ æænongantapa.

—Ee aquënë quëwëedäni. Ediya wabänö ponte o togænte pædæ wæænongä abäimpa.

³⁷Angä ate Itota iñömö wæætë ogæ äninque edæ æmäwo guëmäninque

wængacäimpa. ³⁸Īninqe edæ Wængonguī tæiyæ wæmoncönē weocoo odemō nāni wææ wodöincoo adoyedē önönæca inō tæcæguedē pōnī tænguimæ wææntapa. ³⁹Mänömaī ogæ äninque do wængä adinque tontadoidi awënë capitāo guiquenē,

—Nāwangä impa. Īngä ĩñömō Wængonguī Wengä ingainō ante pōnenguēnē, angacäimpa.

⁴⁰Ayæ onquiyænāni Mäadiya Mäagadadēnä nāni änongä, Otite tönō Tantiagomō badä Mäadiya, Tadōmee, mänimpodāni adobaī oo gote gomō a ongönānitapa. ⁴¹Tömēnāni ĩñömō Gadideabæ quēwengäñedē Itota miñæ gote pönō waa cædināni inte ñöwo pō gobæ ongöninqe pömō adānitapa. Itota Eedotadēē pō æñongante wadāni onquiyænānique godongāmæ tee empote pōnināni inte ñöwo pōninque a ongönānitapa.

Itota wodi baō ĩni mǎo daga wēnānīpa

(Mäateo 27.57-61; Odoca 23.50-56; Wäö 19.38-42)

⁴²Oodeoidi nāni, Gäwadecæ ba ate guēmanguiönæ inguimpa, ante nāni tāno cæönæ ingatimpa. Īninqe gāwadecæ oo ba ate wædinque, ⁴³Adimatea ĩñömō quēwēningä inte Ootee, Wængonguī Awënë Odeye nempo mönō æyedēnō quēwengäimpa, ante wānō conte baī quēwēnongäimpa. Tömengä oodeoidi nāni Apænte Äincabo adocā ĩnongä inte ñænængä ĩnongäimpa. Tömengä ĩñömō Pidato weca ñöwo guīñēnāmaī pō guīdinque, Itota wodi baō pönōmi ænte wēmoe, angantapa. ⁴⁴Angä ēñēninque Pidato, Wa. Wabānō wængäi, ante pōnente wædinque awënë capitāo ingante äñete pongä adinque, Do wængäi. ⁴⁵Äñongante edæ, Dobæ wængäimpa, ante apæncä ēñēninque Pidato wæætē Ootee ingante, Itota wodi baō ĩni o togænte æmāwe. ⁴⁶Angä ēñēninque Ootee ĩñömō edæ wæmō weocoo ñino nāni änoncoo godonte æninque Itota wodi baō ĩni wi æmpote

wææ wi æwadinque pædæ wæænonte ænte gocantapa. Ayæ mänincoo wīni wīni caate dicamontaa wointatodē guidō ñō cæte daga wēninque dicabo edæ da pæñæ pönō tee mönogacäimpa. ⁴⁷Mänömaī cæyongante Mäadiya Mäagadadēnä nāni änongä tönō Otite badä Mäadiya mänimpodaque tömengä ingante nāni da wēniñömō adatapa.

Itota do wæningä inte ñāni ömæmonte quēwengampa

(Mäateo 28.1-10; Odoca 24.1-12; Wäö 20.1-10)

16 ¹Tömēnāni guēmanguiönæ ĩninqe go ate Mäadiya Mäagadadēnä nāni änongä tönō Tantiago badä Mäadiya tönō Tadōmee tömēnāni ĩñömō, Itota wodi baō öni pæcäimpa, ante cædinque oguī waquī godonte ænānitapa. ²Ænte ate wacä tēmāna baquinque ñāo tæcæ bayonte ĩināni do godinque nænque tæcæ mäæ awæ nānō tamōñedē Itota wodido pōninque, ³nāmæneque änānitapa.

—Dicabo nāni moncadodınca æcānō tæi piñængä inte pönō da tæñæna ate mönō guīte aquīi. ⁴Ante wædinque go gongænte pōmo ayönāni dicabo ñænængade pōnī nāni äninca incæ dobæ dicabo ñænængade pōnī do da tæñæi a öñö adānitapa. ⁵Adinque tömengä wodido wäänē guīte ayönāni edēningä baī ingä doyæncoo nāmænta ëmoncoo wēñate tömēmæ ĩnō tæ contate a ongongä adinque onquiyænāni wæætē edæ ancai guīñente wædānitapa. ⁶Edēningä ĩñömō,

—Guīñente wædāmaī ĩedāni. Mīnitō, Itota Nāatadeta quēwēningä ingante edæ wadāni awæ timpodāni ate nē wæningä ingante edæ diqui diqui mīmīni awædō. Tömengä edæ dobæ ñāni ömæmonte tao gocäimpa. ĩñömō edæ dæ angampa. ĩntodē nānō öñontatodē ĩñömō edæ önontatoque ĩi ataquedāni. ⁷Ayæ Pegodo tönō tömengä nānō nē ëmiñænīnāni tömānāni ĩnānite gode ante apænedinque

mīnitō nē adīmīni inte īmaīnō ante apānecāmīnīmpa. “Itota īñōmō tāno Gadideabæ godinque a ongōñongante mīnitō adoyōmō godinque tōmengä nānō ānīnō baī godinque tōmengä ingante acāmīnīmpa,” ante gote apānedāni.

⁸Ante apānecā ēñēnīnque, Æbānō ante mānōmaī angāā, ante ancaī guīñente do do wāate wædinque onquiyānāni īñōmō Itota wodido abæ tawæ tao wodii winōnānitapa. Guīñente wædōnāni inte tōmēnāni wadāni īnānite bee tēnīnque apānedāmaī pæ wēēnegadānīmpa.

Itota ingante Māadiya Māagadadēnā acampa

(Wäö 20.11-18)

⁹Itota tōmēnāni nāni guēmānīōnæ go ate īimō baānæque do nāni òmæmonte pō a ongōñongante Māadiya Māagadadēnā tānocā agacāīmpa. Īngā onquiyängä īñōmō wēēnēñedē wēnæidi tiæte ganca īnāni ēnempoyongante Itota wido cædongāīmpa. ¹⁰Nōwo īñōmō Itota mīñæ nāni quēwēnīncabo ayæ ca wæwēñōnānite Māadiya Māagadadēnā incæ tōmēnāni īnānite māo apānecantapa. ¹¹Itota ayæ mīingā ingā atabopa, ante apānecā ēñēnīnque tōmēnāni wīi pōnēnānīnque ongongadānīmpa.

Wada tōmengä nānō nē ēmīñænīna

Itota ingante adapa

(Odoca 24.13-35)

¹²Mānōmaī wīi pōnēnāni ate tōmēnāni nāni Itota mīñæ godīncabo incæ mēnaa idōmæ gote ayōna Itota incæ wacā baī bate cægongā adatapa. ¹³Ate wædinque tōmēna wadæ godinque Itota mīñæ nāni godīncabo wadāni īnānite apānedīnque, Mānōmaī cægongā atamōnāpa, āna ēñēnīnque edæ cōwē pōnēnāmaī ingadānīmpa.

Tōmengä nānō da godōnīnāni īnānite Itota angampa

(Māateo 28.16-20; Odoca

24.36-49; Wäö 20.19-23)

¹⁴Ayæ ate onte ganca īnāni nāni Itota mīñæ godīncabo cænte tedete a cōñōnāni Itota pō a ongongā adānitapa. Tōmengä īñōmō, Mīnitō pōnēegade īmpa. Wadāni, Itota do edæ nāni òmæmonte cægongā atamōnīpa, ante apānedāni ēñēnīnque mīnitō mīmō òmædēmīni inte wīi pōnēmīnī, ante Itota pīngacāīmpa.

¹⁵Ayæ tōmēnāni īnānite, “Wængonguī nānō badongāīnāni inguipoga tōmāo quēwēnāni īñōnānite mīnitō botō īmotedō ante māo tōmānāni īnānite watapæ apānemīni ēñēncædānīmpa.

¹⁶Edæ æcānō wede pōnēnīnque æpānē guīida tōmengä botō godō æmo beyænque quēwēncæcāīmpa. Wæætē nē pōnēnāmaī ingā guīquēnē tōmengä nānō apænte pante wæquinque pōnēnāmaī ingampa. ¹⁷Botō cæbo ate nē pōnēnāni adobaī edæ īmaī mā cædāni adīnque wadāni do ēñēncædānīmpa. Botō ēmōwo apānedīnque tōmēnāni wēnæidi īnānite wido cæcædānīmpa. Ayæ wadāni tōmēnāni tededō mā tedecædānīmpa.

¹⁸Ayæ tæntæ bæi ongōnāni incæte wænguīmæ bedāni incæte wēnæ wēnæ badāmaī incædānīmpa. Ayæ caate wædāni īnānite gampodāni ate do waa bacædānīmpa,” ante Itota apānegacāīmpa.

Itota incæ öönædē æicampa

(Odoca 24.50-53)

¹⁹Īnīnque tōmēnāni īnānite apānecā ēñēnāni ate edæ Wængonguī öönædē ængō cæcā æidīnque Wængonguī tōmengä nānō tōmēmæ īnō mōnō Awēnē Itota īñōmō tæ contagacāīmpa. ²⁰Īnīnque tōmengä nānō ēmīñænīnāni wæætē edæ tōmāmæ wadæ godinque wabæca māo wabæca māo apānedāni ēñēnānitapa. Mōnō Awēnē incæ cæcā ate tōmēnāni mā cædāni adīnque nē ēñēnāni wæætē, Nō īmpa, ante wægadānīmpa. Mānīnque ante yewæmonte īmpa.